

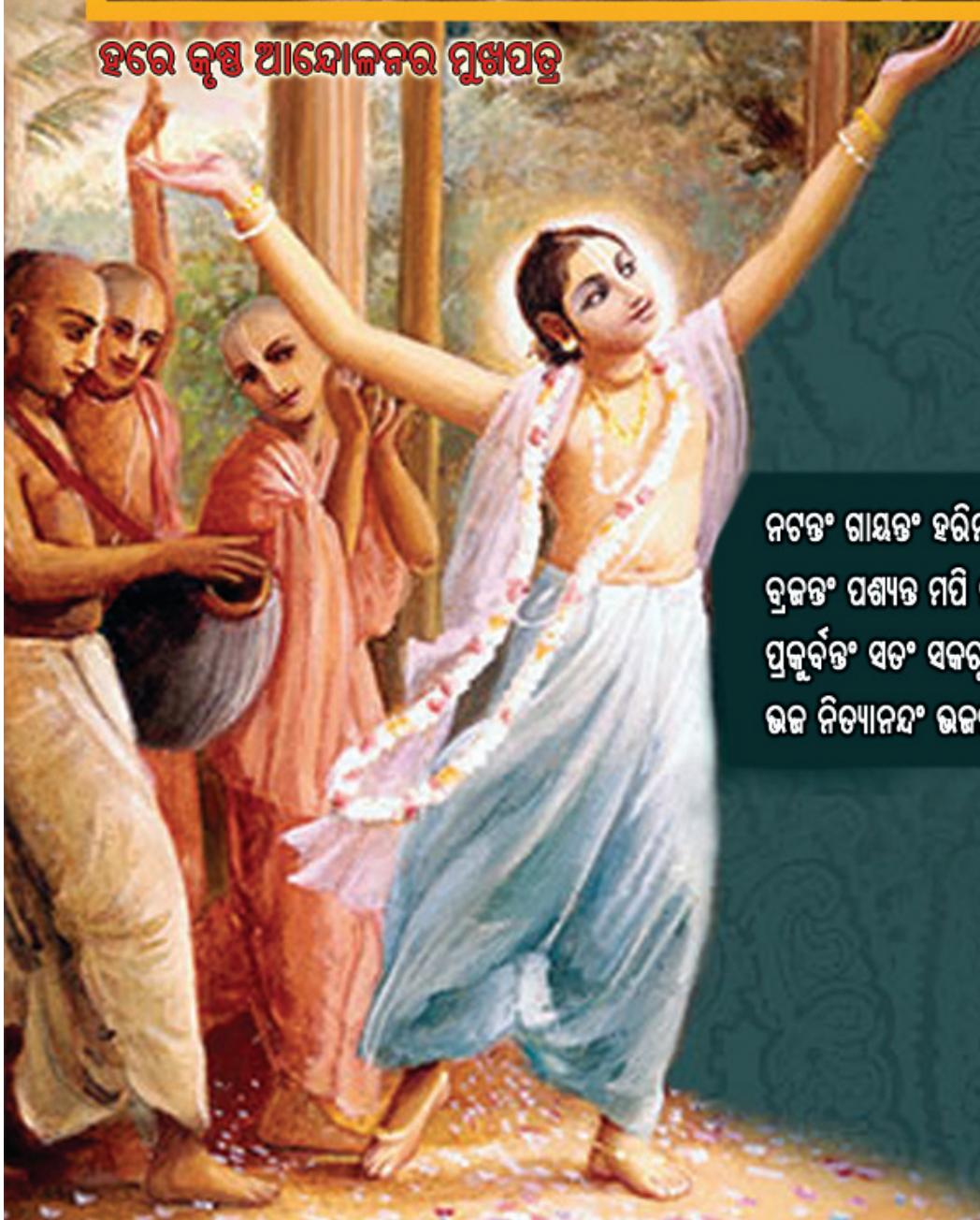
କୃଷ୍ଣ-ସୂର୍ଯ୍ୟସମ; ମାୟାହୟ ଅନ୍ଧକାର : ଯାହାଁ କୃଷ୍ଣ ତାହାଁ ନାହିଁ ମାୟାର ଅଧୁକାର ।

ହରାଚନ୍ଦ୍ର ଦଶ୍ରୀ

ହରେ କୃଷ୍ଣ ଆନ୍ଦୋଳନର ମୁଖ୍ୟପତ୍ର

ନନ୍ଦା ଗାୟତ୍ରୀ ହରିମନ୍ଦୁବଦ୍ଧତ୍ଵା ପଥ ପଥ
ବ୍ରଜତ୍ତା ପଶ୍ୟତ ମଧ୍ୟ ମଦୟତ୍ତା ଜନଗଣମ୍ ।
ପ୍ରକୁର୍ବତ୍ତା ସତ୍ତା ସକରୁଣ - ଦୃଗତ୍ତା ପ୍ରକଳନାଦ
ଭଜ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦା ଭଜନ - ତରୁ - କହା - ନିରବଧ୍ୟ ॥

ଶ୍ରୀଲ ପ୍ରଭୁପାଦଙ୍କ ବାଣୀବୈଭବ

ଡୃତୀୟ ଶ୍ରେଣୀର ଦୁଷ୍ଟତିନମାନଙ୍କୁ ‘ମାୟ୍ୟାପହୃତ ଜ୍ଞାନ’ ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ଏମାନଙ୍କର ଜ୍ଞାନକୁ ମାୟା ଚୋରି କରି ନେଇଛି, ଅର୍ଥାତ୍ ଏମାନଙ୍କର ଜ୍ଞାନ ମାୟାଶକ୍ତି ପ୍ରଭାବରେ ଭ୍ରମିତ ହୋଇଯାଇଛି । ସାଧାରଣତଃ ଏମାନେ ବଡ଼ ଜ୍ଞାନୀ ଅଟେ, ଏମାନେ ବିଶିଷ୍ଟ ଦାର୍ଶନିକ, କବି, ସାହିତ୍ୟକ ଓ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଆଦି ଅଟେ, କିନ୍ତୁ ମାୟାଶକ୍ତି ଏମାନଙ୍କ ବୁଦ୍ଧିକୁ ପଥଭ୍ରାନ୍ତ କରି ଦେଇଛି । ଏଇଥୁପାଇଁ ଏମାନେ ଉଗବାନଙ୍କୁ ଅମାନ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । ଏମାନେ ପରମ ପୁରୁଷ ଉଗବାନଙ୍କୁ ଅବମାନନା କରନ୍ତି ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ଏକ ସାଧାରଣ ମାନବ ବୋଲି ବିଚାର କରନ୍ତି ।

—ଶ୍ରୀମଦ୍ ଉଗବଦ୍ଧଗୀତାର ଭାବାର୍ଥ

ହରେକୃଷ୍ଣ ହରେକୃଷ୍ଣ କୃଷ୍ଣକୃଷ୍ଣ ହରେହରେ, ହରେରାମ ହରେରାମ ରାମରାମ ହରେହରେ

ଭଗବତ୍ ଦଶିତ

ବର୍ଷ ୪୧

ହରେକୃଷ୍ଣ ଆନ୍ଦୋଳନର ମାସିକ ମୁଖ୍ୟପତ୍ର

ସଂଖ୍ୟା ୦୯

ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା:

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭକ୍ତିବେଦାନ୍ତ ସରସ୍ଵତୀ ୧୦ କୁରଙ୍ଗର ନିର୍ଦ୍ଦେଶାନ୍ତରେ
କୃଷ୍ଣକୃପା ଶ୍ରାମୁର୍ତ୍ତି

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଏ.ସି. ଭକ୍ତିବେଦାନ୍ତ ସ୍ଥାମୀ ପ୍ରଭୁପାଦଙ୍କ ଅନୁକଳିତ
ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଗୌର ଗୋବିନ୍ଦ ସ୍ଥାମୀ ମହାରାଜଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ

ସମାଦକ:

ଶ୍ରୀ ଆମାରାମ ଦାସ

ସହକାରୀ ସମାଦକ:

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭକ୍ତିପ୍ରାଣ ଗୋପିନାଥ ସ୍ଥାମୀ
ଶ୍ରୀମତୀ ଦେବକୀ ଦେବୀ ଦାସୀ

ପରିଚାଳନା:

ସମାହନ ଦାସ

ପ୍ରକାଶକ:

ଭକ୍ତିବେଦାନ୍ତ ବୁଲ୍ ପ୍ରକ୍ଷ୍ଣ
ଅଞ୍ଚଳୀକ୍ଷେତ୍ରୀୟ କୃଷ୍ଣଭାବନାମୃତ ସଂଘ
ଇନ୍ଦ୍ରନାଥ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣବଳରାମ ମନ୍ଦିର
ଆଜ.ଆର.ସି. ଭିଲେଜ, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୭୫୧୦୧୫
ଫୋନ୍: ୦୬୭୩୨୯୩୭୧୦, ୦୬୭୩୭୩୩୩୪୭, ୦୬୭୩୭୩୪୩୦୦
E-mail : nngpress@gmail.com

ମୁଦ୍ରଣ ଓ ପ୍ରସାରଣ :

ଶ୍ରୀ ମଦନମୋହନ ଦାସ
ନିଉ ଗୁରୁ ଗୌରାଙ୍ଗ ପ୍ରେସ
ଇନ୍ଦ୍ରନାଥ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣବଳରାମ ମନ୍ଦିର
ଆଜ.ଆର.ସି. ଭିଲେଜ, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୭୫୧୦୧୫
ବାର୍ଷିକ ଗ୍ରହନ ଭିକ୍ଷା - ଟ ୧୮୦.୦୦ ମାତ୍ର
ପ୍ରତିଶତର ଭିକ୍ଷା - ଟ ୧୫୦.୦୦ ମାତ୍ର
(ଏହି ପତ୍ରିକାର ଭାଷ୍ୟ ଓ ଫଳୋଗ୍ରାହୀ ଭକ୍ତିବେଦାନ୍ତ ବୁଲ୍ ପ୍ରକ୍ଷ୍ଣର
ସର୍ବସ୍ଵର୍ତ୍ତ ସଂରକ୍ଷିତ ଅଗେ)

ମୁଖ୍ୟପତ୍ର

ବିଷୟ	ପୃଷ୍ଠା
ପଦ୍ୟାବଳୀ	୨
ସମାଦକାୟ: ଜୀବର ହରିନାମା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ଗତି ନାହିଁ	୩
ଶ୍ରୀ ନାମାମୃତ	୭
ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଏ.ସି. ଭକ୍ତିବେଦାନ୍ତ ସ୍ଥାମୀ ପ୍ରଭୁପାଦ	
ଶ୍ରୀଲ ପ୍ରଭୁପାଦ ଲୀଳାମୃତ	୧ ୨
ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀମଦ୍ ସତସ୍ତରପ ଦାସ ଗୋସ୍ଥାମୀ	
ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭଗବଦ୍ଗୀତା ସାରାମୃତ	୧ ୪
ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଏ.ସି. ଭକ୍ତିବେଦାନ୍ତ ସ୍ଥାମୀ ପ୍ରଭୁପାଦ	
ଭକ୍ତିରସାମୃତ ସିଦ୍ଧୁ	୧ ୭
ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଏ.ସି. ଭକ୍ତିବେଦାନ୍ତ ସ୍ଥାମୀ ପ୍ରଭୁପାଦ	
ବିରହାଶ୍ରୀଯ	୧ ୯
ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଗୌରଗୋବିନ୍ଦ ସ୍ଥାମୀ ମହାରାଜ	
ମହାନ୍ ଆମ୍ବା – ଶ୍ରୀ ଭାଷ୍ମଦେବ	୨ ୨
ପ୍ରସ୍ତୁତି: ଦାନବଷ୍ଟଳ ଦାସ	
କରୋନା ଭଯ – ମୁକ୍ତି ଉପାୟ	୨ ୩
ପ୍ରସ୍ତୁତି: ଗୋକୁଳାନନ୍ଦ ଦାସ	
ନଗରେ ନଗରେ ଓ ଗ୍ରାମେ ଗ୍ରାମେ	୨ ୮
ନିଗମ ଶାସର ପରିପକ୍ଷ ଫଳ	୨ ୯
ପ୍ରସ୍ତୁତି: ସମାହନ ଦାସ	

କୃଷ୍ଣ ସୂର୍ଯ୍ୟସମ, ମାୟାହୟ ଅନ୍ତକାର ।

ଯାହାଁ କୃଷ୍ଣ ତାହାଁ ନାହିଁ ମାୟାର ଅଧ୍ୟକାର ॥

॥ ପଦ୍ୟାବଳୀ ॥

ଅଭିନନ୍ଦସ୍ୟ

ବସ ସ୍ଥାବରକନ୍ଦରେଷୁ ବିଚରନ୍ ଦୂରପ୍ରଚାରେ ଗବା[ଂ]
 ହିଂସ୍ରାନ୍ ବାକ୍ୟପୁରାଣପୁରୁଷଂ ନାରାୟଣଂ ଧାସ୍ୟସି ।
 ଇତ୍ତୁୟକ୍ଷସ୍ୟ ଯଶୋଦଯା ମୁରରିପୋରବ୍ୟାଜ୍ଞଗନ୍ତିଷ୍ଠୁରଦ୍-
 ବିମୋଷଦୃଷ୍ଟଗାଢ଼ପୀତ୍ତନବଶାଦବ୍ୟକ୍ତଭାବଂ ସ୍ତ୍ରୀତମ୍ ॥୧୫୦॥ (ଶାର୍ଦୁଳବିକ୍ରାନ୍ତିତମ୍)

— : ଅନୁବାଦ : —

କୌଣସି ଏକ ଦିନ ଗୋଚାରଣ ଗମନ କାଳରେ ଶ୍ରୀମତୀ ଯଶୋଦା ଗୋପାଳକୁ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ, ତାହା ଶ୍ରୀ ଅଭିନନ୍ଦ କବିଙ୍କ ପଦ୍ୟରେ ଲେଖିଛନ୍ତି— ଜନମୀ କହିଲେ— ହେ ବସ ! ତୁମେ ଗୋଚାରଣ ଉପଳକ୍ଷେ ବହୁତ ଦୂରରେ ବନ, ପର୍ବତ, ଗୁର୍ଜା ପ୍ରଭୃତି ସ୍ଥାନରେ ବିଚରଣ ସମୟରେ କୌଣସି ବ୍ୟାଗ୍ନାଦି ହିଂସ୍ରାନ୍ ପୁରାଣ ପୁରୁଷ “ଶ୍ରୀ ନାରାୟଣଙ୍କୁ ଧାନ କରିବ ।” ବ୍ରଜେଶ୍ଵରୀ ଯଶୋଦା ଏହି କଥା କହିବାରୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଉତ୍ସହାସ୍ୟ ଅବରୋଧ କରିବାରୁ ବିମ୍ବ ସଦୃଶ ଓଷ୍ଠ ଦୃଷ୍ଟି ନିପାଡ଼ନ ନିମିତ୍ତ ଅବ୍ୟକ୍ତ ଭାବ ସମନ୍ଵିତ ମୃଦୁ ମନ୍ଦହାସ୍ୟ ଜଗତକୁ ରକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ॥୧୫୦॥

ସ
ମ
ପ
କ
ଳ
ଇ

ଜୀବର ହରିନାମ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ଗତି ନାହିଁ

ପ୍ଲ

ର୍ବ ସଂଖ୍ୟାମାନଙ୍କରେ ଅନେକ ଥର ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି ଯେ ଜୀବର ସ୍ଵରୂପ-ନିତ୍ୟ କୃଷ୍ଣଦାସ । ଯେହେତୁ ସ୍ଵରୂପ ନିତ୍ୟକୃଷ୍ଣ ଦାସ । ତେଣୁ ଜୀବର ଏକମାତ୍ର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ହେଲା କୃଷ୍ଣଙ୍କର ପରମ ପ୍ରଭୁତ୍ୱକୁ ସ୍ଵାକାର କରିବା । ଅତେବ ଏହି ପରମ ପ୍ରଭୁତ୍ୱ ସ୍ଵାକାରର ଅର୍ଥ ଯାହା ପ୍ରଭୁ ଉପଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି, ଅକ୍ଷରେ ଅକ୍ଷରେ ତାହାକୁ ପାଳନ କରିବା । ସ୍ଵଯଂ କୃଷ୍ଣ ୫୩ ୨ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ନଦୀଯା ନବ୍ୟାପରେ ଶ୍ରୀ ଚେତନ୍ୟ ମହାପ୍ରଭୁ ରୂପେ ଅବତାର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଲାଲା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ଉଗବାନଙ୍କର ଏ ଯେଉଁ ଚେତନ୍ୟ ଅବତାର ବା ଉକ୍ତାବତାର ପ୍ରକାଶ ଏହାର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ହେଲା- କଳିଯୁଗର ବନ୍ଧଜୀବମାନଙ୍କୁ ନାମ ସଂକାର୍ତ୍ତନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରେମାନନ୍ଦ କରିବା । ନାମ ସଂକାର୍ତ୍ତନ ଅର୍ଥ ହରକୃଷ୍ଣ ମହାମନ୍ତ୍ର କାର୍ତ୍ତନ ଯାହା କଳିଯୁଗ ନିମିତ୍ତ ଅନୁମୋଦିତ ପଦ୍ମା ଅଟେ । ତେବେ ଉଗବାନଙ୍କର ଏହି ନାମ ଦୁଇ ପ୍ରକାର-ମୁଖ୍ୟ ଓ ଗୌଣ । ଜଗତ ସୃଷ୍ଟିରୁ ମାୟର ଗୁଣ ଅବଳମ୍ବନପୂର୍ବକ ଯେଉଁ ସମସ୍ତ ନାମ ପ୍ରତକିତ ହୋଇଛି, ସେ ସମସ୍ତ ଗୌଣ ଅର୍ଥାତ୍ ଗୁଣ ସମକ୍ଷେପ ଅଟେ । ଯେପରି ସୃଷ୍ଟିକର୍ତ୍ତା, ବିଶ୍ୱନିଯତ୍ତା, ବିଶ୍ୱପାଳକ, ପରମାତ୍ମା ପ୍ରଭୃତି ଗୌଣ ନାମ ଅଛି । ଏପରିକି ମାୟାଗୁଣର ବ୍ୟତିରେ ସମକ୍ଷରେ “ବ୍ରହ୍ମ” ପ୍ରଭୃତି କେତେକ

ନାମ ମଧ୍ୟ ଗୌଣ ନାମ ମଧ୍ୟରେ ପରିଗଣିତ । ଏ ସମସ୍ତ ଗୌଣ ନାମରେ ବହୁତ ପ୍ରକାର ଫଳ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସାକ୍ଷାତ୍ ଚିତ୍ତ ଫଳ ହୋଇ ଉଦ୍‌ଦିତ ହୁଏ ନାହିଁ । ଚିନ୍ତ୍ୟ ଜଗତରେ ମାୟିକ କାଳ ଓ ଦେଶର ଅତୀତ ଉଗବାନଙ୍କର ନାମ ସକଳ ନିତ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ । ସେହି ସମସ୍ତ ନାମ ଦିବ୍ୟ ଓ ମୁଖ୍ୟ ଅଚନ୍ତି । ନାରାୟଣ, ବାସୁଦେବ, ଜନାର୍ଦନ, ହୃଷୀକେଶ, ହରି, ଗୋବିନ୍ଦ, ଗୋପାଳ, ରାମ ଇତ୍ୟାଦି ମୁଖ୍ୟ ନାମର ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ । ଏ ସମସ୍ତ ନାମ ଚିଦ୍ ଜଗତରେ ଉଗବତ ସ୍ଵରୂପ ସହିତ ଏକ୍ୟଭାବରେ ନିତ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ । ଏହି ନାମ ଜଡ଼ ଜଗତରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୌଭାଗ୍ୟଶାଳୀ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଜିହ୍ଵାରେ ଭକ୍ତିଦ୍ୱାରା ଆକୃଷ୍ଣ ହୋଇ ନୃତ୍ୟ କରନ୍ତି । ନାମଙ୍କ ସହିତ ମାୟିକ ଜଗତର କିଛି ସମୟ ନାହିଁ । ନାମ ସ୍ଵଭାବତଃ ଉଗବାନଙ୍କ ସମସ୍ତ ଶକ୍ତିରେ ସମନ୍ଵିତ ଅଚନ୍ତି । ସେ (ନାମ) ମାୟିକ ଜଗତରେ ଅବତାର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ମାୟାକୁ ଧ୍ୱଂସ କରିବାକୁ ପ୍ରବୃତ୍ତ ହଅନ୍ତି । ଏ ଜଡ଼ ଜଗତରେ ଜୀବ ନିମିତ୍ତ ହରିନାମ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କିଛି ନାହିଁ- ଏହାକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ଆଜିର ପ୍ରବନ୍ଧର ଏକମାତ୍ର ଆଲୋଚ୍ୟ ବିଷୟ ।

ଭକ୍ତ ବା ବୈଷ୍ଣବ ଜଗତରେ ଯାହା କିଛି ଆଲୋଚନା କରାଯାଏ ତାହା ପ୍ରମାଣିକ ଶାସ୍ତ୍ର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଉପରେ ଆଧାରିତ ଅଟେ । ଶ୍ରୀମଦ୍ ଉଗବଦ୍ ଗୀତାରେ ମଧ୍ୟ ଉଗବାନ, ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କହିଛନ୍ତି-

“ତସ୍ମାତ୍ ଶାସ୍ତ୍ର ପ୍ରମାଣଂ କାର୍ଯ୍ୟାକାର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥିତୋ ।”

ଅତେବ ଶାସ୍ତ୍ର ପ୍ରମାଣପୂର୍ବ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ହିଁ ସର୍ବତୋତ୍ତମେ ଶ୍ରହଣୀୟ । ଅଷ୍ଟାଦଶ ପୁରାଣ ଯାହା ଶ୍ରୀଲ ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରଚିତ ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ପ୍ରମାଣିକ ଅଚନ୍ତି । ଏହା ପ୍ରମାଣିକ ଶୁଭ ପରମରାର ମତ । ତନ୍ଦ୍ରଧରୁ ଏକତମ ଶ୍ରୀ ବୃଦ୍ଧତ ନାରାଦୀୟ ପୁରାଣରେ ମଧ୍ୟ ନାମଙ୍କର ମହିମା ବ୍ୟାପକ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଅଛି । ସେଥିରେ କୁହାଯାଇଛି-
ହରେନ୍ମାମେବ ନର୍ମାମେବ ନର୍ମାମେବ ମମ ଜୀବନମ୍ ।
କଳୋ ନାଷ୍ଟେୟବ ନାଷ୍ଟେୟବ ନାଷ୍ଟେୟବ ଗତିର ନ୍ୟଥା ॥
“ହରିନାମ ହିଁ ମୋର ଜୀବନ, ହରିନାମହିଁ ମୋର ଜୀବନ,
ହରିନାମ ହିଁ ମୋର ଜୀବନ, ଏହି କଳିକାଳରେ ନାମ ବିନା
ଜୀବର ଅନ୍ୟ ଗତି ନାହିଁ, ଅନ୍ୟ ଗତି ନାହିଁ ଅନ୍ୟ ଗତି ନାହିଁ ।”

ନାମଙ୍କର ଶକ୍ତି ଅନସ୍ତ ଅଟେ । ପାପ ରୂପକ ଅନଳରେ

ଦୟା ଜୀବ ପକ୍ଷରେ ଏହି ଭଗବାନ୍ ହରିଙ୍କ ନାମ ଅଖୁଲ
ପାପଗରିର ଉନ୍ନଳକ ଅଟନ୍ତି । ଶ୍ରୀଗୁଡ଼ି ପୁରାଣର ଉକ୍ତ ମଧ୍ୟ
ଏ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଦ୍ରୁଷ୍ଟବ୍ୟ-

ଅବଶେନାପି ଯନ୍ମାମି କାର୍ତ୍ତିତେ ସର୍ବପାତକେଃ ।

ପୁମାନ୍ ବିମୁତ୍ୟତେ ସଦ୍ୟ ସିଂହତ୍ରସ୍ତେ ମୃଗେରିବ ॥

ଅର୍ଥାତ୍- “ସିଂହ ଗର୍ଜନରେ ଭାତତ୍ରସ୍ତ ମୃଗଗଣ
ଯେପରି ପଳାଯନ କରନ୍ତି, ସେହିପରି ଅବଶରେ ମଧ୍ୟ
ହରିନାମ କାର୍ତ୍ତି ହେଲେ ସମସ୍ତ ପାପ ଦୂରାଭୂତ ହୁଏ ଏବଂ
କାର୍ତ୍ତିନକାରୀ ତତ୍କଷଣାତ ମୁକ୍ତ ହୁଅଛି ।”

ନାମାଶ୍ରିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ସକଳ ଦୁଃଖ ନାମ କର୍ତ୍ତିକ ପ୍ରଶମିତ
ହୁଏ, ସର୍ବବ୍ୟାଧନାଶକତ୍ତ ଧର୍ମ ମଧ୍ୟ ନାମରେ ବିଦ୍ୟମାନ ।

ସ୍ଵର୍ଗ ପୁରାଣୋକ୍ତ ଦ୍ରୁଷ୍ଟବ୍ୟ-

ଆଧ୍ୟୋ ବ୍ୟାଧ୍ୟୋ ଯସ୍ୟ ସ୍ଵରଣାନ୍ମାମକାର୍ତ୍ତନାତ୍ ।

ତତ୍ତେବ ବିଲୟଂ ଯାକ୍ତି ତାମନତ୍ତଂ ନମାମ୍ୟହମ୍ ॥

ଅର୍ଥାତ୍- “ଯାହାଙ୍କର ସ୍ଵରଣ ଓ ନାମ କାର୍ତ୍ତିନରୁ
ଆଧ୍ୟାଧ୍ୟ ସମ୍ମହ ତତ୍କଷଣାତ୍ ବିନଷ୍ଟ ହୁଏ, ସେହି
ଅନୁନ୍ଦେବକୁ ମୁଁ ପ୍ରଣାମ କରୁଅଛି ।”

ସେହିପରି ହରିନାମ ଉଜାରଣ କଲେ ପ୍ରାରତ୍ତ କର୍ମ
ବିନଷ୍ଟ ହୁଏ, ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭାଗବତ (୧୨/୩/
୪୪)ରେ କୁହାଯାଇଛି-

ଯନ୍ମାମଧେଯଂ ମ୍ରିଯମାଣ ଆତୁରଃ,
ପତନ୍ ସ୍ଵଳନ ବା ବିବଶୋ ଗୃଣନ୍ ପୁମାନ୍ ।
ବିମୁକ୍ତ କର୍ମାର୍ଗଳ ଉତ୍ତମାଂ ଗତିଂ,
ପ୍ରାପ୍ନୋତି ଯକ୍ଷ୍ୟତ ନ ତୁ କଳୋ ଜନାଃ ॥

“ଆହା ! ଯାହାଙ୍କର ପ୍ରିୟ ନାମ ମୂର୍ଖୁ ଓ ଆତୁର
ଅବସ୍ଥାରେ ଏବଂ ଗଡ଼ିଗଡ଼ି, ସ୍ଵଳିତ ହୋଇ ବା ବିବଶ ହୋଇ
ଗ୍ରହଣ କଲେ କର୍ମବନ୍ଧନରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ଉତ୍ତମା ଗତି ଲାଭ
ହୁଏ । କିନ୍ତୁ କଳିକାଳରେ ଦୁର୍ବୁଦ୍ଧ ଜନଗଣ ହିଁ ତାହାଙ୍କର
(ନାମଙ୍କର) ଯଜନ କରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଦିବ୍ୟ ହରିନାମଙ୍କ ମହିମା ସର୍ବତ୍ର ଉଦ୍ଘୋଷିତ
ହୋଇଅଛି । ଏପରିକି ଏହାଙ୍କର ମହିମା ସମସ୍ତ ତୀର୍ଥଙ୍କ ଠାରୁ
ମଧ୍ୟ ଅଧିକ । ଶ୍ରୀ ବାମନ ପୁରାଣରେ କୁହାଯାଇଛି-

ତୀର୍ଥକୋଟୀସହସ୍ରାଣି ତୀର୍ଥକୋଟୀଶତାନିତ ।

ତାନି ସର୍ବାତ୍ୟବାପ୍ନୋତି ବିଷ୍ଣୋର୍ମାନି କାର୍ତ୍ତନାତ୍ ॥

ଅର୍ଥାତ୍- “ଶତ ସହସ୍ରକୋଟି ତୀର୍ଥସେବାର ସମଗ୍ର

ଫଳ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ନାମକାର୍ତ୍ତନରୁ ଲାଭ କରାଯାଇଥାଏ ।

ଏହିପରି ହରିନାମଙ୍କ ମହିମା ଅପାର ଅଟେ । ଶୁଦ୍ଧ-
ହରିନାମ ଉଜାରଣ କଥା କ’ଣ କହିବା, ହରିନାମଙ୍କ ଆଭାସ
ମଧ୍ୟ ସମସ୍ତ ସତକର୍ମଠାରୁ ଅନୁନ୍ଦଗୁଣରେ ଅଧିକ ଅଟେ ।

ସ୍ଵର୍ଗ ପୁରାଣରେ ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୁହାଯାଇଛି-
ଗୋକୋଟୀଦାନ୍ ଗ୍ରହଣେ ଖଗସ୍ୟ
ପ୍ରୟାଗ ଗଙ୍ଗାଦକ କଷବାସଃ ।
ଯଞ୍ଜାୟୁତଂ ମେରୁ ସୁବର୍ଣ୍ଣଦାନ୍
ଗୋବିନ୍ଦ କାର୍ତ୍ତନ ସମତ ଶତାଂଶୋଃ ॥

ଅର୍ଥାତ୍- “ସୂର୍ଯ୍ୟଗ୍ରହଣରେ କୋଟି-ଗୋଦାନ,
ପ୍ରୟାଗ-ଗଙ୍ଗାଦିରେ କଷବାଳବାସ, ଅଯୁତ ଯଜ୍ଞ ଏବଂ ପର୍ବତ
ପରିମାଣର ସୁବର୍ଣ୍ଣଦାନ- ଏ ସମସ୍ତ ଗୋବିନ୍ଦ କାର୍ତ୍ତନାଭାସର
ଶତାଂଶ ସହ ସମାନ ମଧ୍ୟ ନୁହେଁ ।”

ପୁନରୁ ସ୍ଵର୍ଗ ପୁରାଣରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ହରିନାମ
ସର୍ବାର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି-

ଏତତ୍ ଷଡ଼ବର୍ଗହରଣଂ ରିପୁନିଗ୍ରହଣଂ ପରମ ।
ଅଧାମୂଳମେତନ୍ତି ବିଷ୍ଣୋର୍ମାନୁକାର୍ତ୍ତନମ୍ ॥

“ଅନୁକ୍ଷଣ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କର ଏହି ନାମ କାର୍ତ୍ତନହେଁ ଜନ୍ମ ମୃତ୍ୟୁ
ପ୍ରଭୃତି ଷଡ଼ବର୍ଗର ବିନାଶ ଓ କାମାଦି ରିପୁସମୂହର ନିଶ୍ଚନ୍ଦକାରୀ
ତଥା ଅଧାମ ଜ୍ଞାନର ମୂଳ ଅଟେ ।”

ଯଦିଓ ଦିବ୍ୟ ହରିନାମଙ୍କ ମାହାମ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ
କେତେକ ଶାସ୍ତ୍ରାନ୍ତ ପ୍ରମାଣ ଉପର୍ଯୁକ୍ତ ଶ୍ଲୋକମାନଙ୍କ
ଜରିଆରେ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା, ତଥାପି ଏହି ନାମ ଜପ ଓ
କାର୍ତ୍ତନ ଯେ କେତେ ଶୁଭୁଦ୍ଵପୁର୍ଣ୍ଣ ତାହା ମଧ୍ୟ ଜୀବ ମାତ୍ରେ
ଅବଶତ ହେବା ଉଚିତ । ଏହି ହରିନାମ କଳିକଳୁଶ ନାଶକ
ଅଟନ୍ତି । କଳିଯୁଗ ପାବନାବତାରି ଶ୍ରୀ ଗୌରସୁଦ୍ଧର ଏହି
ଶୋହଳ ନାମ ବଢ଼ିଶ ଅକ୍ଷରମୁକ୍ତ ମହାମନ୍ତ୍ର ତାରକ ବ୍ରହ୍ମନାମ
ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଜୀବ ସମୂହକୁ ଶିକ୍ଷା ଦେଇଛନ୍ତି । ଅଗ୍ନିପୁରାଣ
ଉଚ୍ଚି ଏଠାରେ ଦ୍ରୁଷ୍ଟବ୍ୟ-

“ହରେକୁଷ ହରେକୁଷ କୃଷକୁଷ ହରେହରେ ।
ରଚନ୍ତି ହେଲ୍ୟା ବାପିତେ କୃତାର୍ଥ ନ ସଂଶୟ ॥”

ହେଲାରେ ଦିବ୍ୟନାମ ଜପ କଲେ ମଧ୍ୟ କୃତାର୍ଥ
ହେବ, ଏଥୁରେ କୌଣସି ସଂଶୟ ନାହିଁ ।

ଅତ୍ୟନ୍ତ ଯେ ଶ୍ରୀବିଷ୍ଣୁ ପୂର୍ବକ ନିରପରାଧ ଭାବରେ
ନାମ ଜପ କରେ, ତା’ର ଫଳ ଅବର୍ଣ୍ଣନୀୟ । ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ

ପୂରାଶୋକ୍ତରୁ ଜଣାଯାଏ-

“ହରେରାମ ହରେରାମ ରାମରାମ ହରେହରେ ।
ଯେ ରଚନ୍ତି ଇଦଂ ନାମ ସର୍ବପାପଂତରକ୍ତି ତେ ॥”

“ହରିନାମ ଜପକାରୀ ସମସ୍ତ ପାପରୁ ଉଛାର ପାଏ ।”

ପୁନଃ ଶ୍ରୀ ଚେତନ୍ୟ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ
ଦିବ୍ୟନାମଙ୍କ ସମ୍ପଦରେ କୁହାଯାଇଛି-

“ଶ୍ରୀ ଚେତନ୍ୟ ମୁଖୋଦ୍ଗାର୍ଣ୍ଣ ହରେ କୃଷ୍ଣତି ବର୍ଣ୍ଣକାଃ ।
ମଜ୍ଜୟତୋ ଜଗତ ପ୍ରେମି ବିଜୟତାଂ ତଦ୍ବଞ୍ଚୟା ।”

ଶ୍ରୀ ଚେତନ୍ୟ ମୁଖୋଦ୍ଗାର୍ଣ୍ଣ ଏହି ହରିନାମଙ୍କ ମହିମା
ବିଚାର୍ୟ୍ୟ ଏହି ଯେ- ‘ହରି’ ଏ ଶବ୍ଦ ଉଛାରଣରେ ଦୁଷ୍ଟଚିତ୍ତ
ବ୍ୟକ୍ତିର ସମସ୍ତ ପାପ ଦୂରାଭୂତ ହୁଏ । ଅଣ୍ଠି ଯେପରି ତୁଳାକୁ
ସ୍ଵର୍ଗ କରିବା ମାତ୍ରେ ଏହାକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଉତ୍ସୁ କରିଦିଏ,
ସେହିପରି ଅନିଲ୍ଲାସଭ୍ରେ ‘ହରି’ ଉଛାରଣ କଲେ ଜୀବର
ସମସ୍ତ ପାପ ବିନଷ୍ଟ ହୁଏ । ଉଗବାନଙ୍କର ନାମ ଜଡ଼ ବଞ୍ଚି
ନୁହେଁ । ଏହା ନିତ୍ୟ ସିଦ୍ଧ ପୂର୍ଣ୍ଣ ମୁଣ୍ଡୋ ଅଭିନ୍ନ ଦ୍ୱା
ନାମନାମିନଃ ।

ଅର୍ଥାତ୍ - ନାମ ଓ ନାମା (ସ୍ଵଯଂ ଉଗବାନ) ଅଭିନ୍ନ ଅଟେନ୍ତି ।
ସେଥିପାଇଁ ‘ହରି’ ଜଡ଼ ନୁହେଁ, ସେ ଚିଦ୍ୟନାନନ୍ଦ ବିଗ୍ରହ । ସେ
ଅବିଦ୍ୟାକୁ ହରଣ କରିଥାନ୍ତି ବୋଲି ସେ ‘ହରି’ ଅଟେନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀ କୃତ୍ତିଷ୍ଠାନ୍ତିତା କୃତ୍ତି-

ସ୍ଵରୂପ ପ୍ରେମବାସଲେୟର୍ହରେ ହରତି ଯା ମନଃ ।
ହରା ସା କଥ୍ୟତେ ସଦ୍ଭିତ୍ତ ଶ୍ରୀରାଧା କୃଷ୍ଣଭାନୁଜା ॥
ହରତି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମନଃ କୃଷ୍ଣାହ୍ଲାଦ ସ୍ଵରୂପିଣୀ ।
ତତୋହରେ ତ୍ୟେନେମେବ ରାଧେତି ପରିକାର୍ତ୍ତା ॥

ସ୍ଵରୂପ ପ୍ରେମ ବାସଲ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ହରିଙ୍କର ମନକୁ ଯେ
ହରଣ କରନ୍ତି ସେ ‘ହର’ ଶବ୍ଦ ବାଚ୍ୟ, ଶ୍ରୀ ବୃକ୍ଷଭାନୁ ନନ୍ଦିନୀ
ଶ୍ରୀମତୀ ରାଧାଙ୍କର ନାମ ସମ୍ମୋଧନରେ ହରେ ।

‘କୃଷ୍ଣ’ ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ-

କୃଷ୍ଣିର୍ଭୂବାଚକଃ ଶଦୋତାଣ୍ଣ ନିବୃତ୍ତି ବାଚକଃ ।

ତ୍ୟେନେକ୍ୟ ପରବ୍ରହ୍ମ କୃଷ୍ଣରତ୍ୟଭିଧୀୟତେ ॥

‘କୃଷ୍ଣ’ ଧାତୁରେ ‘ତା’ ପ୍ରତ୍ୟେଦ୍ଵାରା ଯେଉଁ କୃଷ୍ଣ ଶବ୍ଦ
ହୁଏ, ତାହାହିଁ ଆକର୍ଷଣ ଆନନ୍ଦ ସ୍ଵରୂପ ଶ୍ରାକୃଷ୍ଣ ପରଂବ୍ରହ୍ମ ସ୍ଵରୂପ
ଅଟେନ୍ତି । ପୁନଃ ଏହା ମଧ୍ୟ ଶାଶ୍ଵାତ୍ତ୍ଵାତ୍ ଅଛି- “ବୈଦରାଧୁସାର
ସର୍ବସ୍ଵ ମୃତ୍ତିଲାକାଧୁଦେବତ”- ଯେ ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କ ସହିତ ନିତ୍ୟ
ରମଣ କରନ୍ତି ସେ ରାମ ଶବ୍ଦ ବାଚ୍ୟ ‘କୃଷ୍ଣ’ ଅଟେନ୍ତି । ଯଥା-

“ବୈଦରାଧୁସାରସର୍ବସ୍ଵ ମୃତ୍ତିଲାକାଧୁଦେବତ” ।

ରାଧାକାରମାୟନ୍ ନିତ୍ୟ ରାମ ଉତ୍ତିଅଭିଧୀୟତେ ।”

ଅତେବ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ରାଧାକୃଷ୍ଣଙ୍କ କୃପା ପ୍ରାୟ ହେବାକୁ
ହେଲେ ମନ ସଂଯମ ପୂର୍ବକ ମହାମନ୍ତ୍ର ଜପ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।
ଏତଦ୍ୱାରା ଅନ୍ତର୍ବାହ୍ୟ ଶୁଦ୍ଧକରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ପୁନଃ ମନ୍ତ୍ରାର୍ଥ
ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ହେବ । ମନ ଜପର ସଂପର୍କ ପାଇବାକୁ
ବ୍ୟଗ୍ର ହେବେ ନାହିଁ । ଯଥା-
ମନଃ ସଂହରଣ ଶୌଚ ମୌନ ମନ୍ତ୍ରାର୍ଥ ଚିନ୍ତନ ।
ଅବ୍ୟଗ୍ରତମନିର୍ବଣ୍ଣ ଜପସମ୍ପର୍କ ହେତବଃ ॥

ମନ୍ତ୍ରଦୀକ୍ଷା ମାଧ୍ୟମରେ ସତ୍ତ୍ଵରୁ ଉପବିଷ୍ଟ ହରେକୁ
ମହାମନ୍ତ୍ର ତୁଳସୀ ମାଳାଦ୍ଵାରା ନିରତ୍ତର ଜପ କରିବାକୁ ହୁଏ ।
ସଂଖ୍ୟା ରଖି କାର୍ତ୍ତନ ଓ ଜପ କରାଯାଇଥାଏ । ମହାମନ୍ତ୍ର ଜପ
କରିବା ବେଳେ ନାମର ସ୍ଵରୂପ ଅର୍ଥାତ୍ ନାମର ଅର୍ଥସହ
ଅପ୍ରାକୃତ ସ୍ଵରୂପ ନିରତ୍ତର ଅନୁଶାଳନ କରିବେ । ଏହିପରି
ନିରତ୍ତର ଅନୁଶାଳନ କରୁ କରୁ ଅତିଶୀଘ୍ର ସକଳ ଅନର୍ଥ ଦୂର
ହୋଇ ଚିତ୍ତ ନିର୍ମଳ ହୁଏ । ନାମାଭାସ ସହିତ ନିରତ୍ତର ନାମଶାନ
କରିବା ଦ୍ୱାରା ଶୁଦ୍ଧ ଚିତ୍ତରେ ସ୍ଵଭାବତଃ ଅପ୍ରାକୃତ ଶୁଦ୍ଧମାନ
ଉଦ୍‌ଦେଶ ହୁଅନ୍ତି । ଶ୍ରୀଲ ରୂପଗୋଦ୍ଵାମାଙ୍କ ଉପଦେଶ ଏହା ଯେ -

ସ୍ୟାତ କୃଷ୍ଣନାମ ଚରିତାଦି ସିତାପବିଦ୍ୟା ।

ପିତ୍ରୋପତଷ୍ଟ ରସନୟ ନ ରୋଚିକାନ୍ତ ।

କିନ୍ତୁଦରାଦିନୁଦିନଂ ଖଲୁ ସୈବଜୂଷା ।

ସ୍ଵାଦ୍ଵ କ୍ରମାଭବତି ତଦ୍ଗତ ମୂଳହତ୍ତ ॥

“କୃଷ୍ଣନାମ ସୁସ୍ଥାଦୁ ମିଶ୍ର ସ୍ଵରୂପ ଅମୃତମଯ । ତାହା
ଅବିଦ୍ୟା ରୂପକ ପିତ୍ର ବିନଷ୍ଟ ହେଲେ, ନାମରେ ରୁଚି ଜନ୍ମିବ ।

ତାହା କ୍ରମଶଃ ଆସାଦନ କରୁ କରୁ ଅର୍ଥାତ୍ ନାମ
ଶ୍ରବଣ, କାର୍ତ୍ତନ, ସ୍ଵରଣ କରୁକରୁ ନାମ ପ୍ରଭାବରେ ସହି
ଅବିଦ୍ୟା ରୂପକ ପିତ୍ର ବିନଷ୍ଟ ହେଲେ, ନାମରେ ରୁଚି ଜନ୍ମିବ ।
ସେତେବେଳେ ବ୍ୟକ୍ତି ନିରତ୍ତର ନାମ ଜପ କରିପାରିବେ ।

ମହାମନ୍ତ୍ର ଜପକାରୀଙ୍କ ପ୍ରଥମେ ନାମଙ୍କ ନିକଟରେ
ଆମ ନିବେଦନ କରିବାକୁ ହେବ । ଅବଶ୍ୟ ନାମ କୃପା
କରିବେ ଏହି ଆଶାରେ ଉତ୍ସାହର ସହିତ ନାମ ଜପ କରିବାକୁ
ହେବ । ସର୍ବକ୍ଷଣ ଅସତ୍ସଙ୍ଗ ତ୍ୟାଗ କରି ନାମ ଜପ କଲେ,
ନାମ ଶାସ୍ତ୍ର କୃପା କରନ୍ତି । ନାମ କିପରି ଜପ କରିବାକୁ
ହେବ ତାହା ମଧ୍ୟ ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରେ କୁହାଯାଇଅଛି-

ନନ୍ଦଃ ଦିବା ଚ ଗତଭାର୍ଜିତ ନିଦ୍ର ଏକୋ ।
ନିର୍ବିର୍ଣ୍ଣଲକ୍ଷିତ ପଥୋ ମିତଭୁକ୍ ପ୍ରଶାନ୍ତଃ ॥
ଯଦ୍ୟତୁୟତେ ଉଗବତି ସମନାଃ ନ ସଜ୍ଜେତ୍ ।
ନାମାନି ତଦ୍ବୁତି କରାଣି ପଠେତ୍ ବିଲଙ୍ଘଃ ॥

ଉଦୟତ୍ୟାଗ ପୂର୍ବକ ଦିବାରାତ୍ର ନାମ ଜପ କରିବାକୁ ହେବ । ବିଶ୍ୱଯ ବାସନା ତ୍ୟାଗକରି ଶାନ୍ତମନରେ ମିତଭୋଜୀ ହୋଇ ଲକ୍ଷ୍ୟ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ରଖିବାକୁ ହେବ । ନାମ ଜପ ପ୍ରତି ମନର ଅନୁରାଗ ନ ହେଲେହେଁ ତଥାପି ନିର୍ଲଙ୍ଘ ଭାବରେ ନିରନ୍ତର ନାମ ଜପ କରୁ କରୁ ରୁଚି ଜାଗ୍ରତ ହେବ । ଏହି ରୁଚି ଜାଗ ହେବା ଦାରା ନିରନ୍ତର ନାମ ଜପ କରିବାକୁ ହୁଏ ।

ନିରନ୍ତର ନାମ ଜପ କରିବାରେ ରୁଚି ହେଲେ ସ୍ଵଭାବତଃ କର୍ମ, ଜ୍ଞାନ, ଯୋଗାଦିର ସାହାୟ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ନାହିଁ । ଯଦି ଏଗୁଡ଼ିକ ଥାଏ, ତେବେ ସାଧକ ଭକ୍ତର ଶରାର ଯାତ୍ରା ନିର୍ବାହରେ ଉପକାର ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ନାମ କାର୍ତ୍ତନରେ ଯାହାଙ୍କର ନିର୍ବନ୍ଧନୀ ମତି, ତାହାଙ୍କ ସହିତ ନାମ କାର୍ତ୍ତନ କରୁ କରୁ ଅଛି କାଳ ମଧ୍ୟରେ ଚିତ୍ତ ଶୁଦ୍ଧ ରୂପକ ଅବିଦ୍ୟା ବିନାଶ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଉପସ୍ଥିତ ହୁଏ । ଯେଉଁ ପରିମାଣରେ ଅବିଦ୍ୟା ବିନଷ୍ଟ ହେବ, ସେହି ପରିମାଣରେ ନାମ ପ୍ରତି ସମ୍ବନ୍ଧ ଜ୍ଞାନ ଆସି ଚିତ୍ତକୁ ନିର୍ମଳ କରେ । ସାଧୁ, ଉତ୍ସବରେ ଏହାକୁ ବାରମ୍ବାର ପରାକ୍ଷା କରିଥାନ୍ତି ।

ମହାମନ୍ତ୍ର ଜପ ସମୟରେ ନାମର ସ୍ଵରୂପ ଅର୍ଥ ଅନୁଶାଳନ କରି, ତାହାଙ୍କ ନିକଟରେ କ୍ଲୁନ ସହିତ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁ କରୁ ନାମଙ୍କ କୃପାରୁ କ୍ରମଶଃ ଉଜନରେ ଉର୍ଧ୍ଵଗତି ହେବ । ଏପରି ନିକଳେ କର୍ମୀ, ଜ୍ଞାନୀଙ୍କ ପରି ସାଧନରେ ବହୁତ ଜନ୍ମ ଅତୀତ ହୋଇଯାଏ । ତେବେ ଏହା ଅବଶ୍ୟ ସ୍ଵରଣ ରଖିବାକୁ ହେବ, ଯେ ବହୁ ଜନ୍ମର ସ୍ଵାକୃତି ଫଳରେ ଭକ୍ତି ପଥରେ ନାମଙ୍କ ପ୍ରତି ଶୁଦ୍ଧ ଜାଗ ହୁଏ । ସେହି ଶୁଦ୍ଧାହୁଁ ନାମ ପ୍ରତି ରୁଚି ଆଣିଦିଏ । ଶୁଦ୍ଧ ଉତ୍ସବ କୃପାରୁ ସାଧନ ପ୍ରଶାଳୀ ଅବଗତ ହେଲେ ଅଛି କାଳ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରେମାରୁରୁଷ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

ମିଶ୍ରଭକ୍ତ ବା ଭକ୍ତାଭ୍ୟ ସଙ୍ଗରେ ଉଜନ ଶିକ୍ଷା କଲେ ପ୍ରେମଠାରୁ ବହୁତ ଦୂରରେ ରହିବେ । ଏ ଅବସ୍ଥାରେ ସାଧକଗଣ କନିଷ୍ଠାଧ୍ୱକାରୀ ରୂପେ ବହୁତ ଜନ୍ମ ବିତାଇଥାନ୍ତି । କନିଷ୍ଠ ଶୁଦ୍ଧ ଅତି କୋମଳ ଓ ତାହା ଲାଲିଥା ଦାରା ପରିଚାଳିତ । ଏଣୁ କନିଷ୍ଠାଧ୍ୱକାରୀ ଉଭୟ ଅଧ୍ୱକାରୀଙ୍କ ଆନୁଗତ୍ୟରେ ନାମ ଉଜନରେ ପ୍ରବୃତ୍ତ ହେବେ । ଏତଭ୍ୟାରା

ନାମ ଉଜନ ସହଜ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ନାମ ପ୍ରତି ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ୱାସ ଜାଗ୍ରତ ହେବ ।

ନିରନ୍ତର ନାମ ପ୍ରଭାବରେ ନୈରନ୍ତର୍ୟ ସାଧୁତ ହେଲେ ନାମରେ ସମାଧ ଅବସ୍ଥା ସିନ୍ଧ ହୁଏ । ସହଜ ସମାଧ ବା ଆୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦ୍ୱାରା ଜାବର ନିତ୍ୟଧାମ ବୈକୁଣ୍ଠ ଓ ନିତ୍ୟକ୍ରିୟା କୃଷ୍ଣଦାସ୍ୟ ସାଧକର ପରିଷାର ଭାବରେ ପ୍ରତାତ ହେବ । ଏ ସହଜ ସମାଧର ପ୍ରାମଲରେ ଆନ୍ତର୍ବେଧ, ତପ୍ତର ଆୟର କ୍ଷୁଦ୍ରବେଧ, ତା'ପରେ ଆଶ୍ରୟବୋଧ, ଏହାପରେ ଆଶ୍ରୟ ଓ ଆଶ୍ରିତର ସମ୍ବନ୍ଧବୋଧ ଆଦି ଅନେକ ଅଚିନ୍ୟ ତତ୍ତ୍ଵ ଉପଲବ୍ଧି କରିପାରିବେ । ତେବେ ଏଥିରେ ଜ୍ଞାନ ମିଶ୍ରିତ ହେଲେ ଏ ସମସ୍ତ ଉପଲବ୍ଧି ବା ଦୃଶ୍ୟ ହେବ ନାହିଁ । ଏପରିକି ଯୁକ୍ତିର ସାହାୟ୍ୟ ନେଲେ ସହଜ ସମାଧ ଲାଭ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ଏହା କେବଳ ଉପଲବ୍ଧିର ବିଷ୍ୟ । ଏହା ଯୁକ୍ତିର କାର୍ଯ୍ୟ ମୁହଁଁ ଏଣୁ ଯୁକ୍ତିକୁ ତ୍ୟାଗ କରିପାରିଲେ ସମାଧରେ ଉନ୍ନତି ଲାଭ କରିପାରିବେ । ନାମ ପ୍ରଭାବରେ ସମାଧସ୍ଥ ଆୟ ନାମ ମଧ୍ୟରେ ତାହାଙ୍କର ରୂପ, ଗୁଣ, ଲାଲା, ପରିକର, ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟଦି ପ୍ରକାଶିତ ହେବାର ଦେଖେ ।

ନାମର ସ୍ଵରୂପ ଉଦିତ ହେଲେ ନାମର ରୂପାନନ୍ଦରେ ମଗ୍ନ ହୋଇ ଅସଂଖ୍ୟାତ ନାମ କାର୍ତ୍ତନ କରନ୍ତି । ସେହି ଅବିଶ୍ୱାସ ନାମ କାର୍ତ୍ତନ ପ୍ରଭାବରେ ରୂପ ସାକ୍ଷାତକାର ସହିତ ଉଜନ କରୁ କରୁ ପ୍ରାକୃତ ଗୁଣ ତ୍ରୟର ନିବୃତ୍ତ ହୋଇ ଅପ୍ରାକୃତ କୃଷ୍ଣଗୁଣ ସମୂହ ବିକଶିତ ହୁଏ । ନାମ, ରୂପ, ଗୁଣ ଏ ତିନୋଟିର ବୀକ୍ୟରେ ଯେଉଁ ପରିମାଣରେ ବିଶ୍ୱାସ ଉଜନ ହେବ, ସେହିକି ସହଜ ସମାଧ ଯୋଗରେ ନିର୍ମଳ ଚିତ୍ତରେ କୃଷ୍ଣଲୀଳା ସମୂହ ସ୍ଵର୍ଗ ହେବ । ଏ ଅବସ୍ଥାରେ ଅନ୍ତର୍ଚକ୍ଷରେ କୃଷ୍ଣ ରୂପ ଦର୍ଶନ ହୁଏ । ଚିତ୍ତରେ କୃଷ୍ଣ ଗୁଣ ସମୂହ ଲକ୍ଷିତ ହୁଏ ଏବଂ ସମାଧସ୍ଥ ଆୟରେ କୃଷ୍ଣଲୀଳା ପ୍ରସ୍ତୁତି ହୁଏ । ଏହାହୁଁ କୃଷ୍ଣ ପ୍ରେମ ଲାଭ କରିବାର ପଦ୍ମ ।

ଉପସଂହାରରେ ଏତିକି କୁହାଯାଇପାରେ ଯେ ଭାଗ୍ୟବାନ ଜୀବହୁଁ କୃଷ୍ଣାନ୍ତିକ ହେଲେ ନାମଙ୍କ ଆଶ୍ରୟ ନିଅନ୍ତି । ଏହାପରେ ଶ୍ରବଣ, କାର୍ତ୍ତନି ଅଙ୍ଗ ଅନୁସରଣରେ ଯେଉଁ ଚିତ୍ତ ବିଶ୍ୱାସ ହୁଏ, ଅର୍ଥାତ୍ ଯେଉଁ ଚିତ୍ତର ଭୁକ୍ତ ମୁକ୍ତ ସ୍ଵର୍ଗ ବିଦୂରିତ ହୁଏ, ସେହି ଚିତ୍ତରେ ନାମ ପ୍ରେମ ସ୍ଵର୍ଗ ଉଦିତ ହୁଅନ୍ତି । ଏହି ପ୍ରେମପ୍ରାପ୍ତି ଏବଂ ଆସାଦନ ହିଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜୀବର ଏକମାତ୍ର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେବା ଉଚିତ ।

॥ ହରେକୃଷ୍ଣ ॥

ଶ୍ରୀନାମାମୃତ

କୃଷ୍ଣକୃପା ଶ୍ରୀମୂର୍ତ୍ତି ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଏ.ସି. ଭକ୍ତିବେଦାନ୍ତ ସ୍ଥାମୀ ପ୍ରଭୁପାଦ

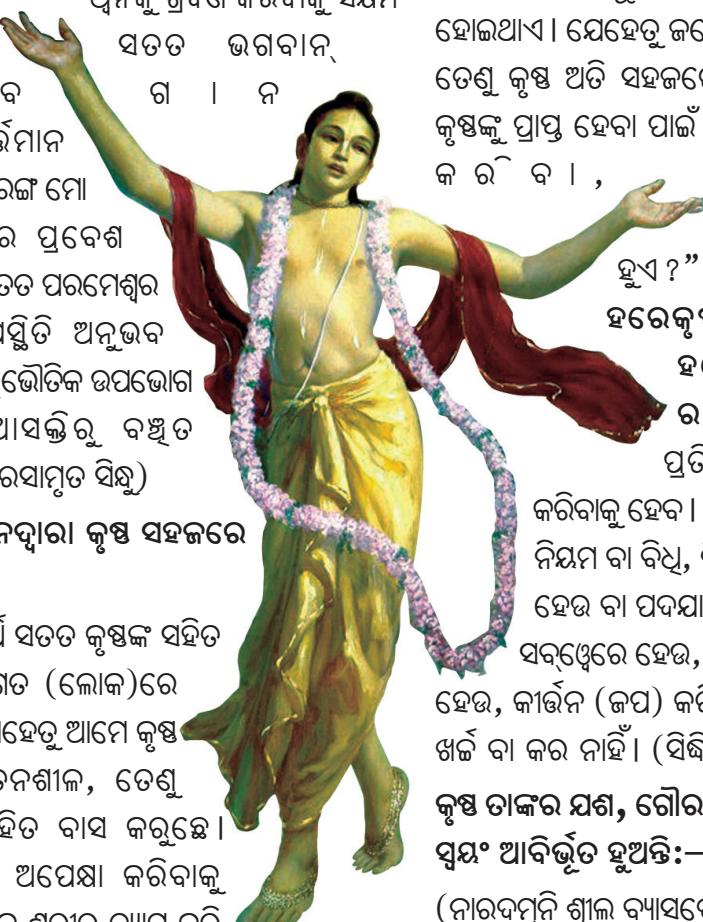
(ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଗ)

ମହାମନ୍ତ୍ର ଶ୍ରୀବଣା କରି ବ୍ୟକ୍ତି ସଦାସର୍ବଦା ଭଗବାନଙ୍କ
ଉପସ୍ଥିତି ଅନୁଭବ କରିପାରିବା:—

ମହାମନ୍ତ୍ର ଶ୍ରୀବଣା, କୀର୍ତ୍ତନ ସମୟରେ ଏକ ମନ୍ତ୍ରବ୍ୟ ଅଛି—
“ଏହା କଥୁତ ଅଛି ଯେ ମୁନି-ରଷ୍ଟିମାନେ ନାରଦଙ୍କ
ବୀଣା ଯନ୍ତ୍ର ଧୂନିକୁ ଶ୍ରୀବଣା କରିବାକୁ ସନ୍ଧମ
ଥିଲେ, ଯେ କି ସତତ ଭଗବାନ,
କୃଷ୍ଣଙ୍କର ଗୌରବ
କରୁଥିଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ
ସେହି ଏକା ଧୂନିତରଙ୍ଗ ମୋ
କର୍ଷଦୟ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ
କରିଛି ଏବଂ ମୁଁ ସତତ ପରମେଶ୍ୱର
ଭଗବାନଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତି ଅନୁଭବ
କରୁଛି । କ୍ରମଶଃ ମୁଁ ଭୋତିକ ଉପଭୋଗ
ପ୍ରତି ସମସ୍ତ ଆସନ୍ତିରୁ ବଞ୍ଚିତ
ହେଉଛି ।” (ଭକ୍ତିରସାମୃତ ସିଦ୍ଧୁ)

ହରେକୃଷ୍ଣ କୀର୍ତ୍ତନଦ୍ୱାରା କୃଷ୍ଣ ସହଜରେ
ଲଙ୍ଘ ହୁଅନ୍ତି:

କୃଷ୍ଣ ଚେତନା ଅର୍ଥ ସତତ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ସହିତ
ତାଙ୍କ ଚିନ୍ମୟ ଜଗତ (ଲୋକ)ରେ
ବାସ କରିବା । ଯେହେତୁ ଆମେ କୃଷ୍ଣ
ବିଷୟରେ ଚେତନଶୀଳ, ତେଣୁ
ଆମେ ତାଙ୍କ ସହିତ ବାସ କରୁଛେ ।
ଆମକୁ କେବଳ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ
ହେବ, ଏ ଭୋତିକ ଶରୀର ତ୍ୟାଗ କରି

ସେଠାକୁ ଯିବା ପାଇଁ । ଯେ ବିନା ବିଚଳନରେ କୃଷ୍ଣଙ୍କ
ସ୍ଵରଣ କରେ, ତାହା ପାଇଁ ସେ ପ୍ରାୟ ହେବା ସୁଲଭ ।
ତସ୍ୟାହଂ ସୁଲଭଃ ପାର୍ଥ: “ମୁଁ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅତି
ସୁଲଭ ଅଟେ ।” ଜଣେ ଯେ କୃଷ୍ଣଚେତନା ଶ୍ରୀବଣା କରିଛି,
ତା’ ପକ୍ଷେ ଅତି ମୁଲ୍ୟବାନ୍ ଜିନିଷ ମଧ୍ୟ ଅତି ସହଜଳଭ୍ୟ
ହୋଇଥାଏ । ଯେହେତୁ ଜଣେ ଭକ୍ତିଯୋଗରେ ନିଯୁକ୍ତ ଅଛି,
ତେଣୁ କୃଷ୍ଣ ଅତି ସହଜରେ ତାକୁ ପ୍ରାୟ ହୁଅନ୍ତି । ଆମେ
କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ପ୍ରାୟ ହେବା ପାଇଁ କାହିଁକି ଏତେ କଷ୍ଟରେ ଚେଷ୍ଟା
କରିବ । , ଯେତେବେଳେ ସ୍ଵଯଂ କୃଷ୍ଣ
କହିଛନ୍ତି “ମୁଁ ସହଜରେ ପ୍ରାୟ
ହୁଏ ?” ଆମକୁ କେବଳ “ହରେକୃଷ୍ଣ,
ହରେକୃଷ୍ଣ କୃଷ୍ଣକୃଷ୍ଣ ହରେହରେ ।
ହରେରାମ ହରେରାମ
ରାମରାମ ହରେହରେ ॥”

ପ୍ରତିଦିନ ଚବିଶ ଘଣ୍ଟା କୀର୍ତ୍ତନ
କରିବାକୁ ହେବ । ଏଥୁପାଇଁ କୌଣସି କଠିନ ନାହିଁ,
ନିୟମ ବା ବିଧ୍ୟ, ନିଷେଧ ନାହିଁ । ଆମେ ରାଷ୍ଟ୍ରାରେ
ହେଉ ବା ପଦମାତ୍ରାଙ୍କ ପାଇଁ ଭୂଗର୍ଭସ୍ଥ ମାର୍ଗରେ,
ସବଖ୍ୟରେ ହେଉ, ଘରେ ହେଉ ବା କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ
ହେଉ, କୀର୍ତ୍ତନ (ଜପ) କରିପାରିବା । ସେଥୁପାଇଁ କୌଣସି
ଖର୍ଜ ବା କର ନାହିଁ । (ସିଦ୍ଧିଲାଭର ପଥ)

କୃଷ୍ଣ ତାଙ୍କର ଯଶ, ଗୌରବଗାନ ଦ୍ୱାରା ଆକର୍ଷିତ ହୋଇ
ସ୍ଵଯଂ ଆବିର୍ଭୂତ ହୁଅନ୍ତି:-

(ନାରଦମୁନି ଶ୍ରୀଲ ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କୁ କହୁଛନ୍ତି): ପରମ ପୁରୁଷ

ଉଗବାନ୍ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ଲୀଳା, ଗୁଣଗାନ ଅତି ଶୁତିମଧୁର ଅଟେ । ମୁଁ ତାଙ୍କର ଦିବ୍ୟ ଲୀଳାଗାନ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲାମାତ୍ରେ ସେ (ଉଗବାନ୍) ଆହୁତ ହେଲା ତଳି ମୋର ହୃଦୟ କମଳରେ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ବିରାଜିତ ହୋଇଯାଏଟି । ଉଗବାନ୍ ତାଙ୍କର ଦିବ୍ୟ ନାମ, ରୂପ, ଲୀଳା ତଥା ଦିବ୍ୟ ଧୂନି ସ୍ଵଦନରୁ ଭିନ୍ନ ନୁହଁନ୍ତି । ଏକ ଶୁଦ୍ଧ ଭକ୍ତ ଉଗବାନଙ୍କର ନାମ, ଯଶ ଓ ଲୀଳା ଶ୍ରୀବଣୀ, ସ୍ମୃତି ଓ ଉଜ୍ଜାରଣ କଲାକଣ୍ଠି ସେ (ଉଗବାନ୍) ଅପ୍ରାକୃତ ଦୂରଦର୍ଶନ (ଅର୍ଥାତ୍ ଦିବ୍ୟ ଟେଲିଭିଜନ) ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ (ଭକ୍ତଙ୍କ) ହୃଦୟ ଦର୍ଶନରେ ପ୍ରତିବିମ୍ବିତ ହୋଇଯାଇ ତାଙ୍କର ଦିବ୍ୟ ଚକ୍ର ସମକ୍ଷରେ ଦର୍ଶନ ଦିଅନ୍ତି । ତେଣୁ ଯେଉଁ ଭକ୍ତ ଉଗବାନଙ୍କର ପ୍ରେମମୟୀ ସେବାରେ ସର୍ବଦା ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି, ସେ ସର୍ବକ୍ଷଣ ଉଗବାନଙ୍କର ଉପାସ୍ତି ଅନୁଭବ କରିପାରନ୍ତି । ଏହା ହେଉଛି ସାଧାରଣ କଥା- ଏହା ମନୋବିଜ୍ଞାନ ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥାଭାବିକ କଥା ଯେ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଅନ୍ୟ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଉଥିବା ତା'ର ଗୁଣାନୁବାଦନ ଶୁଣିବାକୁ ଭାରି ଭଲପାଏ । ଏହା ମାନବର ସ୍ଥାଭାବିକ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଏବଂ ଉଗବାନ୍ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଭଳି ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷ ହୋଇଥିବା ଯୋଗୁଁ, ଏ ମନୋବିଜ୍ଞାନ ସମ୍ବନ୍ଧ ନୀତିରୁ ବହିର୍ଭୂତ ନୁହଁନ୍ତି, କାରଣ ଜୀବତୀରେ ଯେଉଁ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଦେଖାଯାଏ, ତାହା ଅଦ୍ୟମସତ୍ୟ ଉଗବାନଙ୍କ ୦୧ରେ ଥିବା ପ୍ରବୃତ୍ତି ପ୍ରତିଫଳନ ମାତ୍ର । କେବଳ ଏତିକି ତଥାତ ଯେ, ଉଗବାନ୍ ପରମ ପୁରୁଷ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ସେ ସ୍ଵରାଟ ଏବଂ ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ଲୀଳାରେ ସେ ନିରଙ୍କୁଶ ଲଙ୍ଘାମୟ ପୁରୁଷ ଅଟନ୍ତି, ତେଣୁ ଉଗବାନ୍ ଯେ ଶୁଦ୍ଧ ଭକ୍ତ ଗୁଣକୀର୍ତ୍ତନରେ ଆକୃଷ ହୁଆନ୍ତି, ଏଥରେ ଆଶ୍ରମ୍ୟ ହେବାର କିଛି ନାହିଁ । ସେ ଅଦ୍ୟମସତ୍ୟ ହୋଇଥିବା ଯୋଗୁଁ ସେ ତାଙ୍କର ଗୁଣ-କୀର୍ତ୍ତନ ରୂପକ ମୂର୍ତ୍ତିରେ ଆବିର୍ଭୂତ ହୋଇପାରନ୍ତି, କାରଣ ଉଗବାନ୍ ଏବଂ ତାଙ୍କର ଗୁଣକୀର୍ତ୍ତନ ଅଭିନ୍ନ ଅଟେ । ଶ୍ରୀ ନାରଦମୁନି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଲାଭ ଉଠାଇବା ନିମିତ୍ତ ଉଗବାନଙ୍କର ଗୁଣକୀର୍ତ୍ତନ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଉଗବାନଙ୍କର ଗୁଣକୀର୍ତ୍ତନ ଉଗବାନଙ୍କୀର୍ତ୍ତନ ଅଭିନ୍ନ ହୋଇଥିବା ଯୋଗୁଁ ସେ (ନାରଦମୁନି) ସର୍ବଦା ଗୁଣ କୀର୍ତ୍ତନ ହିଁ କରଥା'ନ୍ତି । ଉଗବାନଙ୍କର ଦିବ୍ୟନାମ-ଗୁଣ କୀର୍ତ୍ତନ ଦ୍ୱାରା

ଶ୍ରୀନାରଦମୁନି ଉଗବାନଙ୍କୁ ଆବିର୍ଭୂତ ହେବାକୁ ବାଧ କରନ୍ତି । (ଶ୍ରୀ.ଭା. ୧/୩/୩୩)

ନିରପରାଧ କୀର୍ତ୍ତନରେ ଉଗବାନ୍ କୃଷ୍ଣ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ଉପାସ୍ତି ଥାନ୍ତି:-

(ସୂଚିଗୋସ୍ମାନୀ ନୈମିଶାରଣ୍ୟରେ ମୁନିମାନଙ୍କୁ କହୁଛନ୍ତି):
ଉଗବାନ୍ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଯେ କି ଜୀବର ହୃଦୟରେ ପରମାମା ରୂପରେ ବିଦ୍ୟମାନ ଅଛନ୍ତି ସେ ତାଙ୍କର ଅନନ୍ୟ ଭକ୍ତଙ୍କର ସୁହୃଦ ଅଟନ୍ତି । ଯେ ତାଙ୍କର କଥାମୂଳକ ଆସ୍ଵାଦନ କରୁଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ (ସେ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ) ପ୍ରାକୃତ ସୁଖ ଦେଉ ନାହନ୍ତି । ସେ ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ହୃଦୟରୁ ପ୍ରାକୃତ ସୁଖ-ଭୋଗ ବାସନାକୁ ଦୂର କରିଦେଉଛନ୍ତି । ଉଗବାନଙ୍କ କଥା ଯେତେବେଳେ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ଶ୍ରୀବଣୀ, କୀର୍ତ୍ତନ କରାଯାଏ, ସେତେବେଳେ ତାହା ପୁଣ୍ୟ ଏବଂ ପାବନତମ ହୋଇଦିଲେ ।

ଉଗବାନ୍ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ କଥା ତାଙ୍କ ୦୧ ଅଭିନ୍ନ ଅଟେ, ତେଣୁ ଯେତେବେଳେ ଅପରାଧ ଶୂନ୍ୟ ହୋଇ ନିଯମପୂର୍ବକ ଅଖଣ୍ଡ ଶ୍ରୀବଣୀ କରାଯାଉଛନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ଏହା ବୁଝିବାକୁ ହେବ ଯେ, ଉଗବାନ୍ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସାକ୍ଷାତ୍ ଦିବ୍ୟଧୂନି ଅବତାର ଧାରଣ କରି ସେଠାରେ ଉପାସ୍ତି ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ତାହା ମଧ୍ୟ ଉଗବାନଙ୍କ ପରି ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଅଟେ । ଶ୍ରୀ ଚେତିନ୍ୟ ମହାପୁରୁଷ ତାଙ୍କର ଶିକ୍ଷାକରରେ ସକ୍ଷ ଭାବରେ ଘୋଷଣା କରି କହିଛନ୍ତି- ଉଗବାନଙ୍କ ନାମରେ ଯେଉଁକି ଶକ୍ତି ଅଛି, ସେତିକି ଉଗବାନଙ୍କ ନାମରେ ଅଛି । ସେ ଅସଂଖ୍ୟ ନାମ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ନାମରେ ସେହି ଏକ ପ୍ରକାର ଶକ୍ତି ସେ ଭରି ଦେଇଛନ୍ତି । ନାମୋଜାରଣ ନିମିତ୍ତ ସମୟର କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଦକ ନାହିଁ । ଯେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ତା'ର ସୁବିଧା ଅନୁଯାୟୀ ଆଦର ଏବଂ ଏକାଗ୍ରତାପୂର୍ବକ ଉଗବାନଙ୍କର ନାମୋଜାରଣ କରିପାରେ । ଉଗବାନ୍ ଏତେ ଦୟାକୁ ଯେ, ସେ ଦିବ୍ୟ ନାମାବତାର ଧାରଣ କରି ଆମ ସମ୍ବୁଦ୍ଧରେ ଉପାସ୍ତି ହେଉଛନ୍ତି । (ଶ୍ରୀ.ଭା. ୧/୨/୧୭)

ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ଭକ୍ତ ହରେକୃଷ୍ଣ କୀର୍ତ୍ତନ କରନ୍ତି, ସେତେବେଳେ କୃଷ୍ଣ ଏବଂ ତାଙ୍କର ଅନ୍ତରଙ୍ଗା ଶକ୍ତି ତା'ର ଜିହ୍ଵାରେ ମୃତ୍ୟୁ କରନ୍ତି:-

ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ଉଗବାନ୍ କୃଷ୍ଣଙ୍କର ଭକ୍ତିମୁକ୍ତ ସେବାରେ

ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଯାଏ, ସେ ପରମେଶ୍ୱର ଉଗବାନଙ୍କ ସହିତ ପ୍ରତ୍ୟେ ଭାବରେ ସମୟକିତ ହୋଇ ବାସ କରେ । ଏଣୁ ଏହା ନିଃସନ୍ଦେହ ଯେ ଅତି ପ୍ରାରମ୍ଭରୁ ତା'ର ସ୍ଥିତି ଦିବ୍ୟ ଅଟେ । ଏକ ଭକ୍ତ ଜୌତିକ ସ୍ଥିତିରେ ବାସ କରେ ନାହିଁ - ସେ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ସହିତ ବାସ କରେ । ଉଗବାନଙ୍କର ଦିବ୍ୟ ନାମ ଏବଂ ଉଗବାନ ଅଭିନ୍ନ ଅଚନ୍ତି; ଅତେବଳେ ଏକ ଭକ୍ତ ହରେକୃଷ୍ଣ କାର୍ତ୍ତନ କରନ୍ତି, ସେତେବେଳେ କୃଷ୍ଣ ଏବଂ ତାଙ୍କର ଅନ୍ତରଙ୍ଗାଶକ୍ତି ଭକ୍ତଙ୍କ ଜିହ୍ଵାରେ ନର୍ତ୍ତନ କରନ୍ତି । (ଶ୍ରୀ.ଉ. ଗୀତା ମୌଲିକ ରୂପରେ)

୧୭. ଦିବ୍ୟ ନାମ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରତି ଆକୃଷ କରେ

ଦିବ୍ୟନାମ ଶ୍ରୀବଣ ଦ୍ୱାରା, ଜଣେ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରତି ଆକର୍ଷତ ହୁଏ:

ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭାଗବତମରୁ ଶ୍ରୀ ଚୌତନ୍ୟ ମହାପ୍ରଭୁ ଶୁଦ୍ଧ ଭକ୍ତିର ଏକ ଉଦାହରଣ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି: ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭାଗବତମରେ ଏହା କୁହାଯାଇଛି ଯେ, କୃଷ୍ଣ ସମସ୍ତଙ୍କ ହୃଦୟରେ ବିଦ୍ୟମାନ ଅଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଯେପରି ନଦୀମାନେ ପ୍ରବାହିତ ହୁଆନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ସ୍ଥାଭାବିକ ପ୍ରବୃତ୍ତି ହେଉଛି ସମୁଦ୍ର ଠାରେ ପହଞ୍ଚିବା, ତତ୍ତ୍ଵପ ଭାବରେ ଜଣେ ଯେତେ ଶାଘ୍ର ଉଗବାନଙ୍କ ଗୌରବ ଶାଥୀ ଶ୍ରୀବଣ କରେ, ତଡ଼କଣାତ୍ ତା'ର ଆୟା ପରମେଶ୍ୱର ଉଗବାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଆକୃଷ ହୁଏ । ଶୁଦ୍ଧ ଭକ୍ତିଯୋଗର ଏହା ଆରମ୍ଭ ଅଟେ । ଯେତେ ଶାଘ୍ର ଧନି ତରଙ୍ଗ ହରେକୃଷ୍ଣ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ, ତଡ଼କଣାତ୍ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ପରିକର, ନାମ, ଯଶ, ଧାମ, ପାର୍ଶ୍ଵ-ସବୁକିଛି-ହଠାତ୍-ହୃଦୟ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଏ, ଯେହେତୁ ସେ ଅନ୍ତରରେ ଉପସ୍ଥିତ ଅଛନ୍ତି । ଏହା ଜଣକର କୃଷ୍ଣଚେତନାର ପ୍ରାରମ୍ଭ ଅଟେ । କୌଣସି ପ୍ରସଙ୍ଗର ସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ସ୍ମୃତିର ଅର୍ଥ ଏହା ଯେ ଯେତେ ଶାଘ୍ର ଜଣେ ସାଙ୍କେତିକ ଶର ଶ୍ରୀବଣ କରେ, ତଡ଼କଣାତ୍ ସେ ସେହି ସାଙ୍କେତିକ ଶର ମଧ୍ୟରେ ଲୁକକାଯିତ ସମସ୍ତ ସୂଚନାଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ମୃତିର କରେ । ତତ୍ତ୍ଵପ ଭାବରେ ଯେତେବେଳେ ଆମର ମନ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରତି ଏବଂ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ସମୟୀଯ ସବୁକିଛି ପ୍ରତି ଆକର୍ଷତ ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ଗୌରବ, ଗୁଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସାମାନ୍ୟ କିଛି ଶ୍ରୀବଣ ଶୁଦ୍ଧ କୃଷ୍ଣଚେତନାର ପ୍ରାରମ୍ଭ ଅଟେ । (ଆମ୍ବ-ବିଜ୍ଞାନ)

ଦିବ୍ୟ ନାମ କାର୍ତ୍ତନଦ୍ୱାରା ଭକ୍ତ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରତି ଆକର୍ଷତ ହୁଏ:-

କେବଳ ଭକ୍ତିଯୋଗ ଦ୍ୱାରା ପରମେଶ୍ୱର ଉଗବାନଙ୍କୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରାଯାଇପାରେ । ଅତେବଳେ, ଜଣେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଭକ୍ତ ଆଚରଣ କରିବା ଉଚିତ ବା ଉଗବାନଙ୍କ ଭକ୍ତ ହେବା ଉଚିତ । ଜଣେ ତା'ର ମନକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଠାରେ ସ୍ଥିର କରିବା ଉଚିତ, ଯଦ୍ୱାରା ସେ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇପାରିବ । ଜଣେ କେବଳ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଉଚିତ । ଜଣେ କି ପ୍ରକାର କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଯୁକ୍ତ ଅଛି, ସେଥୁରେ କିଛି ଯାଏ ଆସେ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟ କେବଳ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ପାଇଁ କରାଯିବା ଉଚିତ । ତାହାହିଁ ଭକ୍ତିଯୋଗର ମାନଦଣ୍ଡ ଅଟେ । ଭକ୍ତ ପରମ ପୁରୁଷ ଉଗବାନଙ୍କ ସତ୍ତ୍ଵାତ୍ମକ ବିଧାନ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଲକ୍ଷ୍ୟ ସାଧନ ବା ସିଦ୍ଧି ଲଜ୍ଜାକରେ ନାହିଁ ବା ଅନ୍ୟ କିଛି କାମନା କରେ ନାହିଁ । ତା'ର ଜୀବନର ଏକମାତ୍ର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଲା କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବା ଏବଂ ଯେପରି କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର ଯୁଦ୍ଧ ଭୂମିରେ ଅର୍ଜୁନ ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ଖାରାଇ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ନିମିତ୍ତ ଯୁଦ୍ଧ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିଛନ୍ତି, ଠିକ୍ ସେହିପରି ବ୍ୟକ୍ତି ତା'ର ସମସ୍ତ ଧନ-ସମ୍ପର୍କ ଓ ଶକ୍ତି ଆଦି କୃଷ୍ଣ ପ୍ରାତ୍ୟେରେ ଅର୍ପଣ କରିପାରେ । ଏ ମାର୍ଗ ଅତି ସରଳ । ନିଜ ଧୟା ବା କର୍ମରେ ବ୍ୟକ୍ତି କୃଷ୍ଣସେବା କରିପାରେ ଏବଂ ତତ୍ତ୍ଵ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ- “ହରେକୃଷ୍ଣ ହରେକୃଷ୍ଣ କୃଷ୍ଣକୃଷ୍ଣ ହରେହରେ – ହରେରାମ ହରେରାମ ରାମରାମ ହରେହରେ” କାର୍ତ୍ତନ କରିପାରେ । ଏ ପ୍ରକାର ଦିବ୍ୟ କାର୍ତ୍ତନ ଭକ୍ତକୁ ଉଗବାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଆକୃଷ କରାଏ । (ଶ୍ରୀ.ଉ. ଗୀତା ମୌଲିକ ରୂପରେ ୧୭/୧-୩)

୧୮. ଦିବ୍ୟନାମ ଉଗବାନଙ୍କ ପ୍ରତି ସେବା ମନୋବୁଦ୍ଧ ଜାଗରତ କରାଏ

ସଂଫଳ କାର୍ତ୍ତନର ପରୀକ୍ଷା ହେଉଛି ଉଗବାନଙ୍କ ପ୍ରତି ସେବା ମନୋଭାବ ଜାଗରତ କରିବା:

(ଯବନ ରାଜା ଶ୍ରୀ ଚୌତନ୍ୟ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କୁ କହିଲେ):
ଏହାପରେ ଯବନ-ରାଜା କହିଲେ- “ଆପଣ ମୋ ପ୍ରତି ଏତେ କୃପା କରିଥିବାରୁ ମୁଁ ନିବେଦନ କରୁଛି ଯେ ଆପଣଙ୍କର କିଛି ସେବା କରିବାକୁ ମୋତେ ଆଜ୍ଞା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।”

ଏହାପରେ ଯବନ-ରାଜା ପୂର୍ବେ କରିଥିବା ଗୋହତ୍ୟା ଏବଂ
ବ୍ରାହ୍ମଣ-ବୈଷ୍ଣବମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଜର୍ଣ୍ଣାଜନିତ ପାପରୁ ଉଦ୍ଧାର
ପାଇବା ପାଇଁ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ନିବେଦନ କରିଥିଲେ ।

ଯଦି କେହି ଶ୍ରୀ ଚୌତନ୍ୟ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ଉପଦେଶ
ଗୃହଣ କରି ପବିତ୍ର କୃଷ୍ଣନାମ ଜପ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଶୁଦ୍ଧ
ହୁଅଛି, ତେବେ ସେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଉଗବାନଙ୍କ ସେବା
କରିବାକୁ ଆଗ୍ରହୀ ହେବୋ । ଏହାହିଁ ପ୍ରକୃତ ପରୀକ୍ଷା ।
ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ଉତ୍ସାହର ସହିତ ଉଗବାନଙ୍କ
ସେବାରେ ନିଯୁକ୍ତ ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ବୁଝିବାକୁ ହେବ
ଯେ ସେ ପବିତ୍ର କୃଷ୍ଣନାମ ଓ ହରିନାମ କାର୍ତ୍ତନ କରିବାର
ସୁଫଳ ଭୋଗ କରୁଅଛି ।

ନିଜ କୃତ ପାପରୁ ମୁକ୍ତ ହେବା ପରେ ମନୁଷ୍ୟ
ଉଗବାନଙ୍କ ସେବା କରିବାକୁ ଆଗ୍ରହୀ ହୁଏ । ଏହାହିଁ ପ୍ରକୃତ
ପରୀକ୍ଷା । ଯବନରାଜା ଶ୍ରୀ ଚୌତନ୍ୟ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ
ସନ୍ନିଧାନରେ ରହି ଶୁଦ୍ଧ ହୋଇ ଯାଇଥିବାରୁ ପବିତ୍ର କୃଷ୍ଣନାମ
ଏବଂ ହରିନାମ ଉଚ୍ଚାରଣ କରିପାରିଥିଲେ । ଫଳତଃ ସେ
କିଛି ସେବା ଅର୍ପଣ କରିବାକୁ ଆଗ୍ରହୀ ହୋଇଥିଲେ । (ଶ୍ରୀ
ଚୌ.ଚ. ମଧ୍ୟ ୧୭/୧୮୮୮-୧୯୯)

ବ୍ୟକ୍ତି ଦିବ୍ୟନାମ କାର୍ତ୍ତନରେ ନିଯୁକ୍ତ ହେବା ଦ୍ୱାରା
ଶରୀର ଧାରଣାରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ଉଗବାନଙ୍କ ସେବା

କରିବାକୁ ଆସନ୍ତ ହୁଏ:-

ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ଏକ ପ୍ରାମାଣିକ ଗୁରୁଙ୍କ ଦ୍ୱାରା
ଦୀର୍ଘିତ ହୋଇ “ହରେକୃଷ୍ଣ ହରେକୃଷ୍ଣ କୃଷ୍ଣକୃଷ୍ଣ
ହରେହରେ - ହରେରାମ, ହରେରାମ ରାମରାମ
ହରେହରେ” - କୀର୍ତ୍ତନରେ ନିଯୁକ୍ତ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି କ୍ରମଶଃ
'ମୁ' ଏବଂ 'ମୋର' ଧାରଣାରୁ ମୁକ୍ତ ହୁଏ ଏବଂ ପାଞ୍ଚ
ପ୍ରକାର ଦିବ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧ ଗୋଟିକରେ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ହୋଇ
ଉଗବାନଙ୍କ ଦିବ୍ୟ ପ୍ରେମମୟୀ ସେବା ପ୍ରତି ଆସନ୍ତ ହୁଏ ।
ଏ ପ୍ରକାର ଦିବ୍ୟସେବା ସ୍ଵଳ୍ପ ଓ ସ୍ଵଳ୍ପ ଶରୀରର ଏକ ବିଷୟ
ବନ୍ଧୁ ନୁହେଁ । କେବଳ ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ବୁଝିପାରିବ
ଯେ ପରମ ଜିଶ୍ଵର ଏବଂ ତାଙ୍କର ନାମ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି
ପାର୍ଥକ୍ୟ ନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ହିଁ ସେ କୃଷ୍ଣଚେତନାରେ
ଅବସ୍ଥାନ କରିପାରେ । ଏ ପ୍ରକାର ଏକ ସମୟରେ ଜଣେ
ଆଉ ବ୍ୟାକରଣ ନିଯମ ଗତ ସମାଯୋଜନ ଆବଶ୍ୟକ କରେ
ନାହିଁ । ବରଂ, ଜଣେ ଉଗବାନଙ୍କୁ ବିନାତ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବାକୁ
ଅଧିକ ଉତ୍ସାହୀ ହୁଏ: “ହରେକୃଷ୍ଣ ହେ ମୋର ପ୍ରଭୁ !
(ଉଗବାନ), ହେ ଉଗବତ ଶକ୍ତି, ଅନୁଗ୍ରହ ପୂର୍ବକ ମୋତେ
ଆପଣଙ୍କ ସେବାରେ ନିଯୁକ୍ତ କରନ୍ତୁ ।” (ଶ୍ରୀ ଚୌତନ୍ୟ
ଶିକ୍ଷାମୃତ)

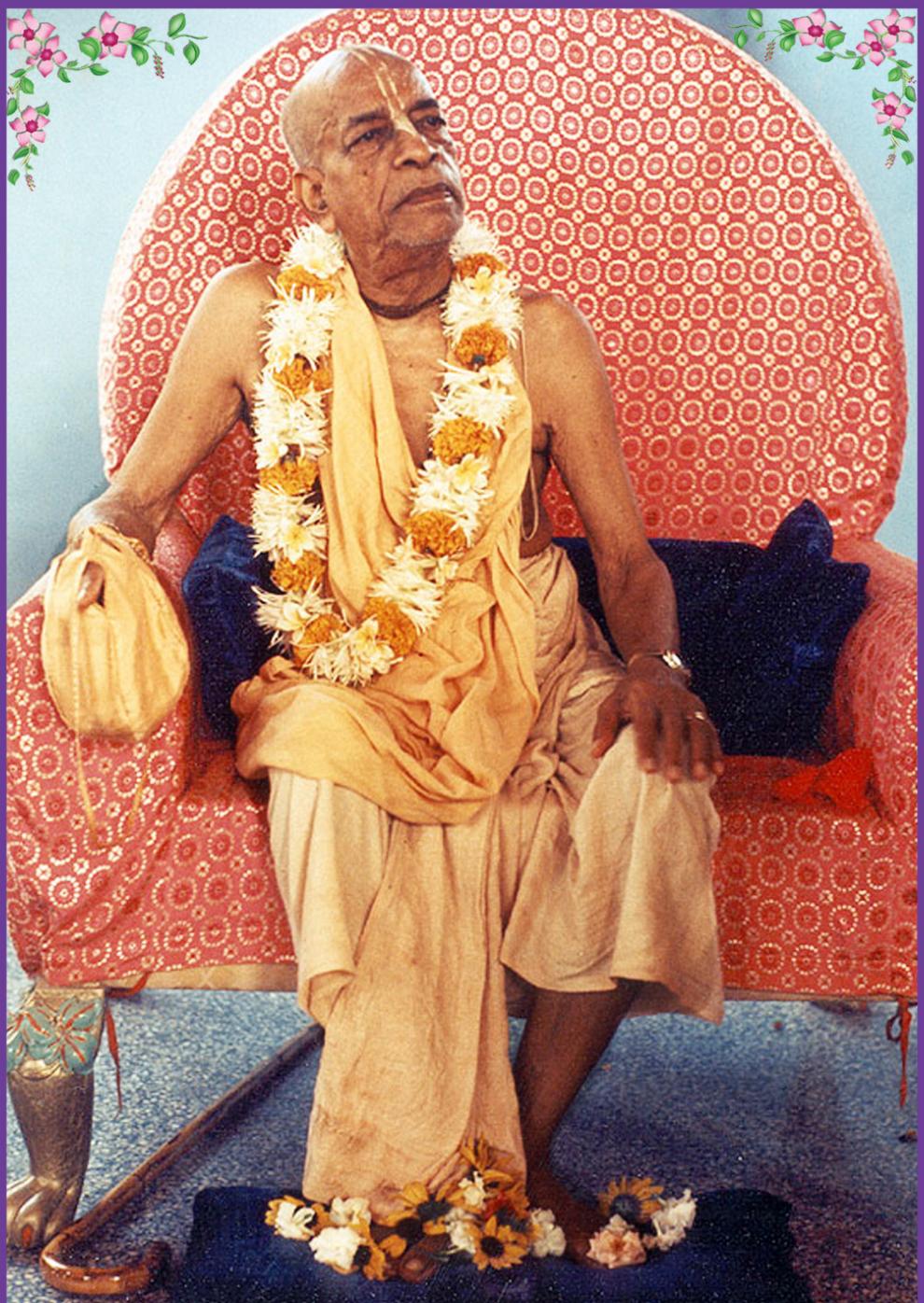
॥ ହରେକୃଷ୍ଣ ॥

ସୁତ୍ରନା

ସମସ୍ତ ଜୟନ୍ତ କେନ୍ଦ୍ରର ପରିଚାଳକମାନଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ, ସେମାନେ
ସେମାନଙ୍କ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ପାଳିତ ହେଉଥିବା ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଯଥା-
ଉତ୍ସାହାନୁଷ୍ଠାନମାନଙ୍କର ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ ଫଳୋ ସହ ପଠାଇଲେ
ତାହା ମାସିକ ଉଚ୍ଚବତ୍ତ ଦର୍ଶନ ପତ୍ରିକାର “ଗ୍ରାମେ-ଗ୍ରାମେ
ନଗରେ-ନଗରେ” ଶିରୋନାମାରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେବ ।

ଯୋଗାଯୋଗ: 9078293610, Email: nbgpress@gmail.com

ପରିଚାଳକ

ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ ସନାତନ ଧର୍ମର ପ୍ରଚାରକବର ଓ ଅନ୍ତଃରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କୃଷ୍ଣଭାବନା ସଂଘ (ଇଞ୍ଜନ)ର
ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ଆଚାର୍ୟ କୃଷ୍ଣକୃପା ଶ୍ରୀମୂର୍ତ୍ତି ଶ୍ରୀଲ ଅଭୟଚରଣାରବିନ୍ଦ ଉତ୍କିବେଦାନ୍ତ ସ୍ଵାମୀ ପ୍ରଭୁପାଦ

শ্রীল প্রভুপাদলীলামৃত

শ্রী শ্রীমদ্ব সত্ত্বস্বরূপ বাস গোষ্যামী

(অন্তরাষ্ট্রীয় কৃষ্ণভাবনামৃত সংগ্রহ প্রতিষ্ঠান আচার্য শ্রী শ্রীমদ্ব এ.বি. উচ্চিবেদান্ত স্বামী প্রভুপাদ সন্ধি ১৯৭৪ মঙ্গিহারে ৭৯বর্ষ বয়সে নিজের গুরু মহারাজকে আদেশ ক্রমে সমগ্র ইংরাজী ভাষাভাষী রাষ্ট্রে কৃষ্ণভাবনার প্রচার নিমিত্ত আমেরিকা যাত্রা করিথলে। বাবর্ষ মধ্যে ভারতীয় বৈদিক ধারণাকে ইংরাজী ভাষারে অনুবাদ করি এবং প্রায় প্রতুরিত গ্রন্থ প্রকাশ করিথলে, যাহাকি আজি বিশ্বে বিভিন্ন বিশ্ববিদ্যালয়মানকারে আদর্শ গ্রন্থ ভাবে স্বাকৃত। এহাসহিত শ্রীল প্রভুপাদ সমগ্র বিশ্বে কৃষ্ণভাবনা প্রচার উদ্দেশ্যের ভূমণ করি অনেক মদির, বৈদিক পাঠশালা ও বৈদিক কৃষ্ণ ধর্মাজ্ঞান প্রতিষ্ঠা করিথলে। সন্ধি ১৯৭৭ মঙ্গিহা নভেম্বর ১৪ তারিখে ভগবান শ্রীকৃষ্ণকে লীলামূলক শ্রীমাম বৃদ্ধাবনরে এবং ইহলীলা সমরণ কলে। পাঠকমানকার অবগতি নিমিত্ত এই মহান শুক্র কৃষ্ণ উক্তক জীবন। এই পত্রিকারে ধারাবাহিক রূপে প্রকাশিত হোଉআছি।

৩

পরে এব ঘনশ্যাম দাসকের পূর্ব জগতোপরে বিজয়োঞ্চাপক পুষ্টক বিতরণ সমষ্টীয় এক চিঠি প্রাপ্ত হেলে। যেতেবেলে এব তুলসী দাসকে একটি শ্রবণ কলে, যে দক্ষিণ আপুকারে এক কৃষ্ণচেতনশাল কৃষ্ণিক্ষেত্রে অগ্রগতি করাইথলে, যেখারে এব মন্ত্রব্য দেলে, “এই চিঠিটি মোর হৃদয়কু বিস্থারিত করুছি যে মোর এক প্রকার শিশ্য অছেন্তি, যেত্তে এপরি কার্যকলাপ করিপাইছেন্তি।”

অন্য এক চিঠিরে, জগৎ উক্ত প্রার্থনাপূর্বক নিবেদন করিথলে ও লেখাথলে যে শ্রীল প্রভুপাদকে নিমিত্ত তাঙ্কে সমষ্ট গুরুভাতা প্রার্থনা করুছেন্তি এবং এব আশা করুথলে যে কৃষ্ণ এহার উপযুক্ত জবাব দেবে। প্রভুপাদ কহিলে, “নিশ্চিত ভাবে” “মুঁ প্রকৃতপক্ষে তুম্মমানকার প্রার্থনারে কেবল বঙ্গ রহিছি” এবং দক্ষিণ আমেরিকার আধিকার এক চিঠি শুণি যেত্তে উক্তগণ তাঙ্ক পাই প্রার্থনা করুছেন্তি, এব কহিলে- “মুঁ ভাবুছি, মোতে রহিবাকু হোব। কৃষ্ণ অতি দয়াকু। এব উক্তবস্তু

অচ্ছি। অনেক উক্ত প্রার্থনা করুছেন্তি, এহা নিষ্ঠল হোব নাহি। মুঁ ভাবুছি এতদ্বারা হৈ মুঁ বাহারকু যিবা পাই উস্থাহ প্রাপ্ত হোଉছি। এ প্রকার অবস্থারে যে কেহি মুক্ত্য পাই প্রস্তুত হোল স্বারক্ষণি। কিন্তু মুঁ এক ভ্রমণরে যাইছি। মুঁ এহাকু এক ভাবপ্রবণ বোলি ভাবুনাহি। কৃষ্ণ প্রকৃতপক্ষে কৃষ্ণ চেতনা আঘোলন রূপে উপস্থিত অচ্ছি। যেত্তোকু আমর জল্লাম মদিরকু গলে মধ মুঁ বৃদ্ধাবন বিনা অবস্থান করুনাহি।

পঞ্চদ্বিতী স্বামী লেখাথলে যে এব শ্রীল প্রভুপাদকে বৃক্ষাবস্থা বিনিময়রে যৌবনভু প্রদান করিবে। শ্রীল প্রভুপাদ কহিলে- “আমে সমবয়স্যমুক্ত অগু।” “আমাৰ শৱীৰ সহিত কিছি সমষ্ট নাহি। বৈকুণ্ঠলোকে আমে সমবয়স্যমুক্ত অগু। নৃতন জীবন, নৃতন বালক-নবযৌবন। বাহ্যগোষাক জগৎক ০। এব প্রতিক্রিয়া সৃষ্টি করে নাহি। পঞ্চদ্বিতীকে পুনজিজ্ঞাসার উভৰ দেল প্রভুপাদ কহিলে- “কৃষ্ণ তুমকু দার্শনায়ুষ প্রদান করন্তু এব তুমে কৃষ্ণচেতনা

ପ୍ରଚାର କର । ତୁମେ ଆମ ଭବିଷ୍ୟତର ଆଶା ଅଟ ।”

ଯେଉଁ ଉତ୍ତରଗଣ ପ୍ରଭୁପାଦଙ୍କ ସହିତ ମାସ ମାସ ଧରି ନଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ପୂରାତନ ଦିବସ ପରି ଥିଲା, ତାଙ୍କ ସହିତ ଉପବେଶନ କରିବା ଏବଂ ତାଙ୍କ ଚିଠିର ଉତ୍ତର ଶୁଣିବା ଏବଂ କୃଷ୍ଣଚେତନାରେ ବିଜୟ । ହେବା ପାଇଁ ଉପଦେଶ ପ୍ରଦାନ ଆଦି ଥିଲା । ତାଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରବଚନ ଶୁଣିବା ଦାରା ସବୁ କିଛି ଠିକ୍ ଚାଲିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଯେମିତି ସେମାନେ ତାଙ୍କ କୋଠରୀ ଛାଡ଼ୁଥିଲେ, ସେମିତି ସେ ନରମ ଗଳାରେ କହୁଥିଲେ, “ଏଗୁଡ଼ିକ ମୋର ଶେଷ ଦିବସ ଅଟେ ।”

ଯେତେବେଳେ ତମାଳକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀଲଙ୍କାରେ ଥିବା ହଂସଦୂତ ସ୍ଵାମୀଙ୍କ ଠାରୁ ଏକ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଖବର ପ୍ରାୟ ହେଲେ, ସେତେବେଳେ ସେ ଏହାକୁ ପ୍ରତ୍ୟେଷରୁ ଶ୍ରୀଲ ପ୍ରଭୁପାଦଙ୍କ ନିକଟକୁ ଆଣିବେ ବୋଲି ସ୍ଥିର କଲେ । ପ୍ରଭୁପାଦ ତାଙ୍କର ସ୍ଥାନ ସମାୟ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଉପର ମହଲାର ବାଲକୋନିରେ ଠିକ୍ ସକାଳ ୯ ଟାଣୀ ୦ ରେ ମନ୍ଦିରରେ ଦର୍ଶନ ପରେ ବସିଥିଲେ । ସେ କୃଷ୍ଣ-ବଳରାମଙ୍କ ଠାରୁ ଆସିଥିବା ଦୁଲସୀମାଳ ସହିତ ଏକ ସଦ୍ୟପୁଷ୍ପମାଲ୍ୟ ପରିଧାନ କରିଥିଲେ । ସେ ଏକ ବଡ଼ ଗୋଲାକର ତକିଆ (ଉପାଧନ)କୁ ଆଉଜି କରି ବସିଥିଲେ ଓ ଶୁଣୁଥିଲେ ।

ହଂସଦୂତଙ୍କ ଚିଠି ଏକ ବିତର୍କର ସମାଦ ଥିଲା, ଯାହା ସେ କଳିଯେଇ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ନାସ୍ତିକ ତାଃ କର୍ତ୍ତରଙ୍କ ସହିତ କରିଥିଲେ । ଯେମିତି ତମାଳକୃଷ୍ଣ ଚିଠି ପଡ଼ିବା ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି, ସେମିତି ପ୍ରଭୁପାଦ ତାଃ କର୍ତ୍ତରଙ୍କ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା କ’ଣ ଶୁଣିବା ପାଇଁ ଇଚ୍ଛା କଲେ । ତପୁରେ ତମାଳ କୃଷ୍ଣ ଚିଠି ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ ଏକ ସମାଦକୁ ପାଠକଲେ । ତମାଳ କୃଷ୍ଣ ପାଠ କଲେ- “ଦାସ ଏବଂ ସ୍ଵାମୀ ପଚାରିଲେ ହୁଏତ ବୈଜ୍ଞାନିକଗଣ ଏକ ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ ଅଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରୁ ଏକ କୁକୁଡ଼ା ଛୁଆ ବାହାର କରି ଆଣିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହେବେ ।” “ମୁଁ ଜାଣିନାହିଁ ସେମାନେ ଜ୍ଞାତ ଅଛନ୍ତି କି ନାହିଁ ବୈଜ୍ଞାନିକଗଣ ଦଶର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ଵ ଉପାଦାନ କରିଥାରିଛନ୍ତି ଯଥା-ପରିହିୟମ, ଫୁଲଗାନିୟମ, ଆଇଲନ୍ଡାଇନିୟମ”- ପ୍ରଭୁପାଦ ବାଧା ପ୍ରଦାନ କଲେ, “ବଦମାସ ! ତୁମେ କେବଳ ଫଂପା ଶବ୍ଦ କରୁଛ । ବଦମାସ ! କୁକୁଡ଼ା ଛୁଆ କେଉଁଠି ? କୁକୁଡ଼ା ଛୁଆ କୁକୁଡ଼ା ବୈଜ୍ଞାନିକ ଅପେକ୍ଷା ଉନ୍ନତ ଅଟନ୍ତି । ଏକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମଧ୍ୟରେ ସେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଅଣ୍ଟା ଉପରୁ କରୁଛି । ତୁମେ କେବଳ ଏପରି

କରିଦେବା, ସେପରି କରିଦେବା କହୁଛ, ବାଶ ସେତିକି । ତୁମର ମୂଲ୍ୟ କ’ଣ ? ଆମେ ତୁମକୁ କୌଣସି ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରୁନାହୁଁ । ତୁମେ କୁକୁଡ଼ାଛୁଆ ଅପେକ୍ଷା ଅଛ ବୁଦ୍ଧିମାନ ଅଟ ।”

ତମାଳ କୃଷ୍ଣ ପଡ଼ିବା ଆରମ୍ଭ କଲେ- “ଆମେ ଦଶଟି ଉପାଦାନ ସୃଷ୍ଟି କରି ସାରିଲୁଣି, ଯାହା ଏପରିକି ଭଗବାନ୍...। ପୁନର୍ବାର ପ୍ରଭୁପାଦ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କଲେ । “ତୁମର ସୃଷ୍ଟିକୁ କିଏ ଖାତିର କରେ ? ତୁମର କିଛି ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଅଣ୍ଟା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାରିଛି ।” ତମାଳକୃଷ୍ଣ ଉପାଖ୍ୟାନଟି ପଡ଼ିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ, “ନଁ, ସେ କୁହନ୍ତି- ଏପରିକି ଭଗବାନ୍ ସେମାନଙ୍କୁ ସୃଷ୍ଟି କରିନାହାନ୍ତି, କାରଣ ସେ ଭଗବାନ୍ ସେମାନଙ୍କୁ ତିଆରି କରିବାରେ ଯେଉଁ ବୈଷ୍ଣଵିକ ଶିକ୍ଷା ବା କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକ ତାହା ଜାଣିଥିଲେ ।”

ପ୍ରଭୁପାଦ କହିଲେ- “ଭଗବାନ୍ ତୁମ ମୁଖରେ ଗୋଇଠା ମାରୁଛୁନ୍ତି ।” “ସେ ତୁମର ସୃଷ୍ଟିକୁ ନେବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ତୁମର ସୃଷ୍ଟି ବିନା ସେ ସବୁକିଛି କରିପାରିବେ । ଭଗବାନ୍ ତୁମ ମୁଖରେ ଯୋତାରେ ପ୍ରହାର କରନ୍ତୁ । ବଦମାସ କୁହାଲିଆ । ତାଙ୍କୁ ଏହିପରି କୁହ ।”

ତମାଳକୃଷ୍ଣ କହିଲେ- ମୁଁ ନିଶ୍ଚିତ ସେ ହଂସଦୂତ ତଦ୍ଦୂପ କଲେ । ତପୁରେ ଆମେ ତାଙ୍କର ଉତ୍ତର ପାଠ କରିବା । ସେ ଯାହା ହେଉ, ବୈଜ୍ଞାନିକଗଣ ମାଡ଼ି ଚାଲିଛନ୍ତି- “ଏହି ଦୁଇ ଜଣ ବ୍ୟକ୍ତି ଶ୍ରୀଲଙ୍କା ବୈଜ୍ଞାନିକ ତାଃ କି ସଫଳତା ସମ୍ଭବରେ ଅବଗତ ଅଛନ୍ତି କି ?” ପ୍ରଭୁପାଦ- “କିଏ ସେ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନଙ୍କୁ ଖାତିର କରେ ?”

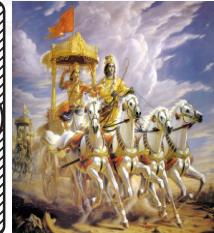
“ମୋବେଲ ପୁରସ୍କାର ବିଜେତା-ଆମିନୋ ଏସିଭର ସଂଯମନ କରୁଛନ୍ତି ।” ଶ୍ରୀଲ ପ୍ରଭୁପାଦ ବିଦ୍ୱୁପ କରି କହିଲେ- “ମୋବେଲ ପୁରସ୍କାର ବିଜେତା ।” “ଅନ୍ୟ ଏକ ବଦମାସ ତାଙ୍କୁ ଏକ ମୋବେଲ ପୁରସ୍କାର ଦେଇଛି । ସେ ଏକ ବଦମାସ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଏକ ବଦମାସ ଏହାଙ୍କୁ ଦେଇଛି । ସୁରା ସାକ୍ଷୀ ମାତାଳ । ମଦଦୋକାନରେ ସାକ୍ଷୀ ହେଉଛି ଜଣେ ମାତାଳ । ଯଦି ମଦ ଦୋକାନରେ କିଛି ଘଟଣା ଘଟେ ଏବଂ ମଦଦୋକାନର ସାଧାରନକାରୀ କିଛି ସାକ୍ଷୀ ଆଣନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ମଦ୍ୟ ହୋଇଥାନ୍ତି-ତା’ର ମୂଲ୍ୟ କ’ଣ ? ଯେତେବେଳେ ତୁମେ ମାତାଳ ଅଟ, ସେତେବେଳେ ତୁମେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାତ ଅଟ ।”

॥ ହରେକୃଷ୍ଣ ॥

ଶ୍ରୀମଦ୍ ଉଗବଦ୍ ଗୀତା

ପାରାମୃତ

କୃଷ୍ଣକୃପା ଶ୍ରୀମୂର୍ତ୍ତ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଏ.ସି. ଉତ୍କିବେଦାନ୍ତ ସ୍ଵାମୀ ପ୍ରଭୁପାଦ

ଉଗବଦ୍ ଗୀତା ୨ / ୯, ଅକ୍ଲାଷ୍ଟ ଫେବୃଆରୀ ୨୧, ୧୯୭୩

ପୂର୍ବ ପ୍ରକାଶିତ ଉତ୍ତାରୁ.....

୩

ଦୂପ ଭାବରେ ମନ, ବୁଦ୍ଧି ଓ ଅହଙ୍କାର ଆମର ବର୍ତ୍ତମାନର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ଗନ୍ଧକୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଜନ୍ମକୁ ନେଇଯାଏ । ତାହା ଆମାର ଗୋଟିଏ ଶରୀରରୁ ଅନ୍ୟ ଶରୀରକୁ ଦେହାତ୍ତର ଯାତ୍ରାର ସୂର୍ଯ୍ୟ ରହସ୍ୟ ଅଟେ । ବର୍ତ୍ତମାନ, ଯଦି ଏହି ଜନ୍ମରେ ଆମେ ଗୋଲାପ ପରି ବିଶୁଦ୍ଧ ହୋଇଯିବା, ତାହାହେଲେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଜନ୍ମରେ ଆମେ ଏକ ଶରୀର ପ୍ରାୟ ହେବା ଯାହାକି ସୁଗନ୍ଧରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ । ଯଦି ଏହି ଜନ୍ମରେ ଆମେ ଉଗବାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଉତ୍କିଯୋଗ ଅଭ୍ୟାସ କରୁ, ତାହାହେଲେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଜନ୍ମରେ ଉଗବତ୍ ପାର୍ଶ୍ଵଦ ହେବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ଲାଭ କରିବା । ଶ୍ରୀବ୍ରତ ସଂହିତାର ଉତ୍କି: ଚିତ୍ତାମଣି-ପ୍ରକର-ସଦ୍ବୁଦ୍ଧ... ଆମେ ସେହି ଲୋକକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରୀତ ହେବା । ତୁମେ ଦେଖନ୍ତ ? ଏଗୁଡ଼ିକ ଅତି ସରଳ ଜିନିଷ । ସବୁକିଛି ମୋ ହାତରେ ଅଛି । ଯଦି ଆମେ ଅଧିଷ୍ଠିତ ହେବାକୁ ଝଇଁ କରୁ ତାହାହେଲେ ମୁଁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଜନ୍ମର ଏ ପ୍ରକାର ଅଧିଷ୍ଠନ ପାଇଁ ମୁଁ ଏ ଜନ୍ମରେ ନିଜକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିପାରେ । ଯଦି ଆମେ ନିଜକୁ ଜୀବନର ସର୍ବୋତ୍ତମାନ ପୂର୍ଣ୍ଣତାର ସ୍ଥରକୁ ଉତ୍ସାହ କରିବାକୁ ଝଇଁ କରୁ, ଉଗବାନଙ୍କର ପାର୍ଶ୍ଵଦ ହେବାକୁ ଝଇଁକରୁ, ତାହାହେଲେ ଆମେ ନିଜକୁ ତହୁଁପ ଭାବରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଉଚିତ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅଧ୍ୟମାନଙ୍କରେ ତୁମେ ଦେଖୁବ ଯେ, “ଯାନ୍ତି ଦେବବ୍ରତା ଦେବାନ୍ ପିତୃନ୍ ଯାନ୍ତି ପିତୃବ୍ରତା ।”

ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମେ ଚନ୍ଦ୍ରଲୋକକୁ ଯିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛୁ । ଯଦି ଆମେ ଏହି ଜୀବନରେ ସେହି ଭାବନାନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁ, ଅର୍ଥାତ୍ ସେହି ଲୋକ ବିଷୟରେ ଶୁଣୁ,

ଆଲୋଚନା କରୁ ଏବଂ ଚିତ୍ତା କରୁ ଯେ “ମୁଁ ଏହି ଲୋକର ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କୁ ଯିବି”- ଏହିପରି ଭାବରେ ତୁମେ ଉକ୍ତ ସ୍ଥାନ ବା ବିଷୟ ପ୍ରତି ମନୋନିବେଶ କର ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଶ୍ରବଣ କରି । ତୁମେ ଶ୍ରବଣ ନ କରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏଠାରେ ଶୃଙ୍ଖଳିତ ହୋଇ ରହିପାରିବ ନାହିଁ । ଠିକ୍ ଯେପରି ଆମର ବନ୍ଧୁ ମିଶ କୋହେନ ସେ କାଳିପର୍ଣ୍ଣାଥା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସ୍ଥାନ ଛାଢିଥିଲେ । ଯେତେ ଦୂର ସମ୍ବନ୍ଧ ମୁଁ ଜାଣେ ମୋର କାର୍ଲିପର୍ଣ୍ଣାଥା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ଧାରଣା ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସେ ମୋତେ କହିଲେ ଯେ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିବା ପରେ ସେ ସ୍ଥାନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବର୍ଣ୍ଣନା ଲେଖିବେ । ମୁଁ ସେଠାକୁ ଯିବାକୁ ଭାବୁଥିଲି । ଏଣୁ ମୁଁ ନିଜକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲି । ମୁଁ ସେହି ଚିତ୍ତାମଣିଧାମ ବିଷୟ ବର୍ଣ୍ଣନା କରୁଥିଲି, ସେଠାରେ କି ପ୍ରକାର ବୃକ୍ଷ ସବୁ ଥିଲା । ତୁମେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆନନ୍ଦିତ ଥିଲ ଯେ, “ମୁଁ ନିଷିଦ୍ଧ ସେଠାକୁ ଯିବା ଉଚିତ ।” ଏଣୁ ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆମକୁ ଶ୍ରବଣ କରିବାକୁ ହେବ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ କି ପ୍ରକାର ଉଗବାନ, ତାହା ଆମେ ନ ଶୁଣିଛେ, ପୁନଃ, ଉଗବାନଙ୍କର ତାହା କି ପ୍ରକାରର ଅଗେ ତାହା ନ ଶୁଣିଲେ ଆମେ ଆକର୍ଷିତ ହେବା ନାହିଁ ।

ଏଠାରେ ସେମାନେ କୁହନ୍ତି ଯେ ଗତାହ୍ସନଗତାହ୍ସନ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମେ ଦୂର ପ୍ରକାର ଶରୀର ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ । ମନେକର ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍ଥଳ ଶରୀରଟି ନଷ୍ଟ ହେବା ପରି ଜଣାପଡ଼ିଲା ବା ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲା । କିନ୍ତୁ ଜଣେ ନିଷିଦ୍ଧ ଭାବେ ଜାଣିବା ଉଚିତ ଯେ, ସୂର୍ଯ୍ୟ ଶରୀର

ତାକୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ଶରୀରକୁ ନେଇଯାଏ । ଏଣୁ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଶରୀର ମୃତ (ନଷ୍ଟ) ଶରୀର ନୁହେଁ । ସେଠାରେ ଜୀବନ ଅଛି । ଏଠାରେ କୃଷ୍ଣ କହିଛନ୍ତି ଯେ ସ୍ମୁଲ ଶରୀର ହେଉ ବା ସୂକ୍ଷ୍ମ ଶରୀର ହେଉ ତାହା ନଷ୍ଟ ହେବ । ତୁମେ ଯେତେବେଳେ ମୁକ୍ତିଲାଭ କର, ସେତେବେଳେ ସେହି ସୂକ୍ଷ୍ମ ଶରୀର, ସେହି ଅହଙ୍କାରମୟ ଶରୀର ମଧ୍ୟ ନଷ୍ଟ ହେବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେକୌଣସି ଅବସ୍ଥାରେ ଶରୀର ନଷ୍ଟ ହିଁ ହେବ । ଅତେବ, ଜଣେ କହିଁକି ଏ ଶରୀର ପାଇଁ କୁଦନ କରିବ ? ଏଣୁ କୃଷ୍ଣ କହିଛନ୍ତି ଯେ, “ଏକ ବିଜ୍ଞ ବା ପଣ୍ଡିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଏ ଶରୀର ପାଇଁ ଅନୁତାପ କରନ୍ତି ନାହିଁ ।” ସମୁଦାୟ ପ୍ରଶ୍ନ ଯେ ଏକ ଆୟା ଏକ ଶରୀରଠାରୁ ଉଚ୍ଚିନ୍ଦା, ଗୋଟିଏ ଶ୍ଵେତରେ ସମୁଦାୟ ପ୍ରଶ୍ନ ସମାହିତ ହୋଇଅଛି । ତୁମେ ଦେଖନ୍ତ ? ଗତାସ୍ତୁ ଅଗତାସ୍ତୁ ନାନ୍ଦୁଶୋଚନ୍ତ ପଣ୍ଡିତାଃ ।

ଜଣେ ଯେ ପ୍ରକୃତପକ୍ଷେ ପଣ୍ଡିତ, ତାଙ୍କର ଏ ଶରୀର ବିଷୟରେ କିଛି ଚିନ୍ତା ନାହିଁ । ସେ ଆୟାର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସହିତ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ । ଏଣୁ ତୁମେ ଅନେକ କିଛି ବିଷୟରେ କହୁଛ ଯେ, “ଯଦି ଏହି ଜିନିଷ, ମୋର ବନ୍ଧୁଗଣ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରନ୍ତି, ତାହାହେଲେ ମୁଁ କହିବା ଅର୍ଥ, ସେମାନଙ୍କ ପତ୍ନୀଗଣ ବିଧବୀ ହେବେ । ଶାରୀରିକ ସମ୍ବନ୍ଧ ଯୋଗୁଁ ତୁମେ ଏ ସମସ୍ତ କଥା କହୁଛ ଏବଂ ତୁମେ ନିଜକୁ ଏକ ପଣ୍ଡିତ ଲୋକ ପରି ଅଭିନନ୍ଦ କରୁଛ । କିନ୍ତୁ ତୁମେ ପହିଲା ନମ୍ବର ମୂର୍ଖ ଅଟ, କାରଣ ସମୁଦାୟ ଧାରଣା ଶରୀର ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବସିତ । ତୁମର ମୋ ସହିତ ଯୁକ୍ତିତକ୍ରିର ସମସ୍ତ ଧାରଣା ଏହି ଶରୀର ଉପରେ ଆଧାରିତ । କିନ୍ତୁ ତୁମେ ନିଜକୁ ଏକ ପଣ୍ଡିତ ବୋଲି ଦେଖାଇ ହେଉଛୁ ।” ଏଣୁ ଯାହାର ଶରୀର ସମକ୍ଷୟ କିଛି ଧାରଣା ବା ପରିଚଯ ଅଛି, ସେ ଏକ ପଣ୍ଡିତ ବ୍ୟକ୍ତି ନୁହେଁ । ସେ ଏକ ନିର୍ବୋଧ ଅଟେ । ସେ ଶିକ୍ଷାଗତ ଯୋଗ୍ୟତାରେ ହୁଏତ ବିଏ, ଏମ, ପିଏରଟି., ଡିଏସି ବା ଆଉ କିଛି ବା ଡକ୍ଟରେଟ୍ ଆଦି ହୋଇଥାଇ ପାରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ତା’ର ଯଦି ପରିଚଯ ସେ ଏହି ଶରୀର ଜରିଆରେ ପ୍ରଦାନ କରେ, ତାହାହେଲେ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭଗବଦ୍ ଗାତା ଅନୁଯାୟୀ ସେ ପଣ୍ଡିତ ବ୍ୟକ୍ତି ନୁହେଁଛି । କେବଳ ସେତିକି ନୁହେଁ, ସମୁଦାୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟର ଏହାହିଁ ମତ ଅଟେ । ଯଦି ଆମେ ପରମାର୍ଥକ

ଜ୍ଞାନ ଆଡ଼କୁ ଅଗ୍ରଗତି କରିବାକୁ ଜଛା କରୁ, ତାହାହେଲେ ଆମର ଏ ପ୍ରାଥମିକ ଜ୍ଞାନ ରହିବା ଉଚିତ, ଯେ “ମୁଁ ଏହି ଶରୀର ନୁହେଁ ।” ପରମାର୍ଥକ ବା ଦିବ୍ୟ ଜ୍ଞାନର ଏହା ଉଚିତିଭୂମୀ ଅଟେ । ଏହା ଅଗ୍ରଗତି ନୁହେଁ । ଏହା ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜୀବନର କେବଳ ଏବିଷିତି ଅଟେ । ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭାଗବତମରେ ଏକ ଅତି ସୁନ୍ଦର ଶ୍ଲୋକ ଅଛି, ଯେଉଁଥିରେ ବର୍ଣ୍ଣନା ଅଛି- ଯସ୍ୟାମ୍-ବୁଦ୍ଧିଃ କୁଣପେତ୍ରି-ଧାତୁକେ ସ୍ଵ-ଧୀଃ କଳତାଦିଶୁ ଭୌମ-ଇଜ୍ୟ-ଧୂଃ । କୁଣପେର ଅର୍ଥ ଏହି ମୁଣ୍ଡା । ଆନ୍ତୁର୍ବେଦୀଯ ଚିକିତ୍ସା ପରତି ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ଶରୀର ରୂପକ ମୁଣ୍ଡା ତିନୋଟି ଉପାଦାନ କପ, ବାତ ଓ ପିରରେ ଗଠିତ ।

ମହିଳା : ତିନୋଟି ଉପାଦାନ ?

ପ୍ରଭୁପାଦ : ହୁଁ । କପ, କପ ଅର୍ଥ ଥଣ୍ଡା, ଶାତଳତା ।

ମହିଳା : ସାଧାରଣ ।

ପ୍ରଭୁପାଦ : କପ, ତୁମ୍ଭେମାନେ କପକୁ କ’ଣ କୁହ ? ହୁଁ, କପ, ପିର, ବାତ: “ଶାତଳତା, ଉଭାପ ଏବଂ ବାଯୁ ।” ହୁଁ, କେବଳ ଏହି ତିନୋଟିର ସମାହାରରେ ଏ ଶରୀର ଗଠିତ ହୋଇଛି । ଏଣୁ ଏ ଶରୀରକୁ ଏ ତିନୋଟି ଉପାଦନ, ବାତ, ପିର ଏବଂ କପର ମିଶ୍ରଣ୍ୟୁକ୍ତ ଏକ ଥଳୀ କୁହାୟାଇଥାଏ ।

ମହିଳା : କପ କାହାର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରେ ?

ପ୍ରଭୁପାଦ : ଶାତଳତା, ତୁମେ ଏହାକୁ ଜଳ ବା ଶରଣ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରିପାର ।

ମହିଳା : ଜଳ

ପ୍ରଭୁପାଦ : ହୁଁ

ମହିଳା : ହୁଁ, ଜଳ, ଅଗ୍ନି ଓ ବାଯୁ ।

ପ୍ରଭୁପାଦ : ଜଳ, ଅଗ୍ନି ଓ ବାଯୁ ।

ମହିଳା : ତାହା ଉଭମ ଅଟେ ।

ପ୍ରଭୁପାଦ : ବର୍ତ୍ତମାନ, ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭାଗବତମ କୁହାନ୍ତି ଯେ, ଯସ୍ୟାମ୍-ବୁଦ୍ଧିଃ କୁଣପେ ତ୍ରି-ଧାତୁକେ : “ଯଦି କେହି ବାତ, ପିର, କପର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଗଠିତ ଏ ଶରୀରଦ୍ୱାରା ନିଜର ପରିଚଯ ପ୍ରଦାନ କରେ ଏବଂ ସ୍ଵଧୀନ୍ତିର୍ବାଦୀଃ । କଳତ୍ରାଦିଶୁ ଏହାହିଁ ମତ ଅଟେ । ଯଦି ଆମେ ପରମାର୍ଥକ

ସନ୍ତତିଙ୍କୁ ନିଜ ଜନ ବୋଲି ମନେ କରେ”, ଠିକ୍ ଯେପରି ମୋ ପିଲା, ମୋ ପଡ଼ୀ, ମୋର ବନ୍ଧୁ-ବାନ୍ଧବ, ମୋର ପିତା, ମାତା, ମୋର ଭାଇ, ମୋର ରାଷ୍ଟ୍ର, ମୋର ସମାଜ-ସବୁକିଛି ଏହି ଶାରୀରିକ ସମନ୍ତ ଯୋଗୁଁ ହଜାର ହଜାର ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ନ୍ୟୟକର୍ତ୍ତର ରାଷ୍ଟ୍ରାମାନଙ୍କରେ ଚହଲ ମାରୁଛନ୍ତି । ମନେକର ମୁଁ ତୁମ ସହିତ କିଛି ଶାରୀରିକ ସଂପର୍କ ରଖିଲି ଏବଂ ତୁମକୁ ମୋ ପଡ଼ୀ ବୋଲି ସମ୍ମାନ କଲି ଯେହେତୁ ତୁମେ ତୁମ ସହିତ ଶାରୀରିକ ସମନ୍ତ ମୋର ଅଛି, ଏଣୁ ଯେଉଁ ସମନ୍ତ

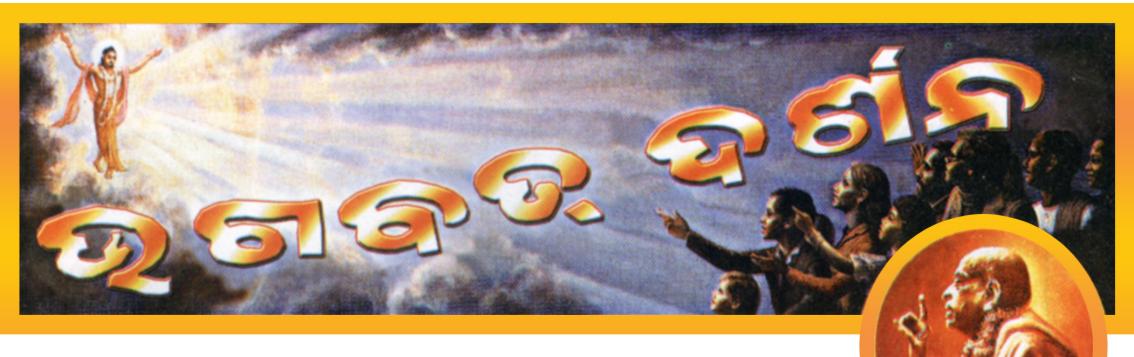
ପିଲା ତୁମ ଠାରୁ ଜାତ ହେବେ, ସେମାନେ ମୋର ପିଲା ଅଛନ୍ତି । ତୁମେ ଦେଖନ୍ତ ? ମୌଳିକ ସୂତ୍ର ଭୁଲ ଅଟେ ଯେ, “ମୁଁ ଏହି ଶରୀର ଅଟେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଶରୀରର ବିଷ୍ଟାରରୁ ସମୁଦାୟ ବିଷ୍ଟମ ଭୁଲ ଅଟେ, ଯେହେତୁ ମୁଁ ଏହି ଶରୀର ନୁହେଁ, ଏଣୁ ମୋର ଶରୀରର ବିଷ୍ଟାର ମଧ୍ୟ ମୁଁ ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ସମୁଦାୟ ଜଗତ ଏହି ଭ୍ରମ ଧାରଣାରେ ଗତି କରୁଛି । ସାରା ଜଗତ ଏହିପରି ଚାଲିଛି ।

॥ ହରେକୃଷ୍ଣ ॥

ଗ୍ରାହକ ହୁଅଛୁ !

ନିଷ୍ଠିତ ପଢନ୍ତୁ !!

ହରେକୃଷ୍ଣ ଆନ୍ଦୋଳନର ମାସିକ ମୁଖ୍ୟପତ୍ର

ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ଆଚାର୍ୟ:

କୃଷ୍ଣକୃପା ଶ୍ରୀମୂର୍ତ୍ତି ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଏ.ସି. ଭକ୍ତିବେଦାନ୍ତ ସ୍ଵାମୀ ପ୍ରଭୁପାଦ

ବାର୍ଷିକ ଗ୍ରାହକ ହେବା ପାଇଁ ଆଜିହିଁ ନିମ୍ନ ଠିକଣାରେ ୧୮୦ ଟଙ୍କା ତାଳ ଯୋଗେ ପଠାନ୍ତି ।

ଉଚ୍ଚବତ୍ତ ଦର୍ଶନ, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣ-ବଳରାମ ମାନ୍ୟିର, ଆଇଆରସି ଭିଲେଜ, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୭୫୧୦୧୫

BHAGABAT DARSHAN, ISKCON

Sri Krishna Balaram Temple, IRC Village, Bhubaneswar - 751 015

ଉତ୍କିବେଦାନ୍ତ ସିନ୍ଧୁ

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଏ.ସି. ଉତ୍କିବେଦାନ୍ତ ସାମା ଶ୍ରୀଲ୍ ପ୍ରଭୁପାଦ

ଉତ୍କିବେଦାନ୍ତସିନ୍ଧୁ: ଦକ୍ଷିଣ ବିଭାଗ, ଏକବିଂଶ ଅଧ୍ୟାୟ

ସଂଗ୍ରହକ : ଶ୍ରୀପାଦସେବା ଦାସ

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଦିବ୍ୟଗୁଣ

(୧୯) ଦେଶକାଳ ପାତ୍ରର ଉପଯୁକ୍ତ ବିଚାରକ :— ଦେଶ, କାଳ, ପାତ୍ର ଓ ଆନୁସଙ୍ଗିକ ଅବସ୍ଥା ବିଚାର କରି ଲୋକଙ୍କ ସହିତ ବ୍ୟବହାର କରିବାରେ କୃଷ୍ଣ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦକ୍ଷ ଥିଲେ । ସେ କିପରି ଦେଶ, କାଳ, ପାତ୍ରର ସଦୁପଯୋଗ କରନ୍ତି, ତାହା ଉତ୍ସବ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତ ବେଳେ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ଗୋପୀମାନଙ୍କ ସହିତ ରାସନୃତ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ସେ କହିଛନ୍ତି :—

ଶରଜ୍ଞ୍ୟସ୍ତା ତୁଳ୍ୟ କଥମଣି ପରୋନାସ୍ତି ସମୟ
ସ୍ରିଲୋକ୍ୟା ମା କ୍ରୁତ୍ୟଃ କ୍ଲବିଦପି ନ ବୃଦ୍ଧାବନ ସମ୍ୟ
ନକାମ୍ୟମ୍ଭୋଜାକ୍ଷୀ ବ୍ରଜ ଯୁବତୀ କଷ୍ଟେତି ବିମୃଶ
ମନ୍ମନୋ ମେ ଘୋଲୁଣ୍ଣଂ ମୃହୁରଜନିରାଘୋଷବ ରସେ ।

ଅର୍ଥାତ୍— ଆଜିର ରାତ୍ରିପରି ଶରତ୍କାଳୀନ ପୂର୍ଣ୍ଣମା ରାତ୍ରି ସବୁଠାରୁ ବଳି ଉପଯୁକ୍ତ ସମୟ ଥିଲେ । ବିଶ୍ଵର ସର୍ବୋତ୍ତମ ସ୍ଥାନ ହେଲା ବୃଦ୍ଧାବନ ଏବଂ ସବୁଠାରୁ ବଳି ସୁନ୍ଦରୀ ହେଲେ ଗୋପ ଲଳନାଗଣ । ହେ ପ୍ରିୟ ସଖା ଉତ୍ସବ ! ତେଣୁ ଏହିସବୁ ପରିସ୍ଥିତିର ସୁଯୋଗ ନେବା ଉଚିତ ଏବଂ ରାସନୃତ୍ୟରେ ନିଜକୁ ନିଯୋଜିତ କରିବା ମୋର ଜଛା ।

(୨୦) ଶାସ୍ତ୍ରଚକ୍ଷୁ :— ଠିକ୍ ଶାସ୍ତ୍ରମେବାର୍ଥ ଦୃଷ୍ଟି ଅନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିକୁ “ଶାସ୍ତ୍ର-ଚକ୍ଷୁ” କୁହାଯାଏ । ଶାସ୍ତ୍ରଚକ୍ଷୁର ଅର୍ଥ ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରାମାଣିକ ଶାସ୍ତ୍ରଚକ୍ଷୁରେ ସବୁ କଥା ଦେଖେ । ବାଣ୍ଶବରେ ଯେ କୌଣସି ଅଭିଜ୍ଞ ଏବଂ

ଜ୍ଞାନୀଲୋକ ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥମାନଙ୍କ ଜରିଆରେ ସବୁକଥା ଦେଖୁବା ଉଚିତ । ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ସ୍ଵରୂପ, ଆମର ନଗ୍ନ ଚକ୍ଷୁ ସାହାଯ୍ୟରେ ଆୟୋମାନେ ସୂର୍ଯ୍ୟମଣ୍ଡଳକୁ କେବଳ ହେ ଉତ୍ସବ ପଦାର୍ଥ ବୋଲି ଦେଖୁପାରୁ, କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ଆମେ ପ୍ରାମାଣିକ ବିଜ୍ଞାନ ପୁଷ୍ଟକ ବା ଅନ୍ୟ କିଛି ଶାସ୍ତ୍ର କରିଆରେ ଦେଖୁ, ସେତେବେଳେ ଆମେ ବୁଝିପାରୁ ଯେ, ସୂର୍ଯ୍ୟମଣ୍ଡଳ ଏହି ପୃଥିବୀ ଅପେକ୍ଷା କେତେ ବିରାଟ ଏବଂ ଏହା କେତେ ଶକ୍ତିଶାଳୀ, ତେଣୁ ନଗ୍ନ ଚକ୍ଷୁ ସାହାଯ୍ୟରେ ଦେଖୁବା ପ୍ରକୃତ ଦେଖୁବା ନୁହେଁ, ପ୍ରାମାଣିକ ଗ୍ରନ୍ଥ ବା ପ୍ରାମାଣିକ ଗୁରୁ ଜରିଆରେ ଦେଖୁବା ହିଁ ପ୍ରକୃତ ଦେଖୁବା ଥିଲେ । ତେଣୁ କୃଷ୍ଣ ପରମପୁରୁଷ ଉତ୍ସବାନ ରୂପେ ଉତ୍ସବ ଉତ୍ସବିଷ୍ୟତ, ବର୍ତ୍ତମାନ ତ୍ରୀକାଳଦ୍ଵାରା ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା ଦେବା ଲାଗି ସେ ସର୍ବଦା ଶାସ୍ତ୍ର ସମୂହକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରୁଥିଲେ । ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ସ୍ଵରୂପ, ଉତ୍ସବଦ ଶାସ୍ତ୍ରର କାର୍ଯ୍ୟରେ କୃଷ୍ଣ ସ୍ଵର୍ଗ ପରମାଧିକାରୀ ରୂପେ କହୁଥିଲେ ହେଁ ବେଦାନ୍ତ ସୂତ୍ରକୁ ପ୍ରାମାଣିକ ରୂପେ ଉଲ୍ଲେଖ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ସେଥିରୁ ପ୍ରମାଣ ଉତ୍ସବ କରୁଥିଲେ ।

ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଏକ ଉଚ୍ଚି ଅଛି—

ଅଭୂତ କଂସରିପୋର୍ନେତ୍ର ଶାସ୍ତ୍ରମେବାର୍ଥ ଦୃଷ୍ଟି
ନେତ୍ରମୁକ୍ତ ଯୁବତୀ ବୃଦ୍ଧାନ୍ତାଦାୟ କେବଳମ୍ ॥

ଅର୍ଥାତ୍— କଂସର ଶତ୍ରୁ କୃଷ୍ଣ ଶାସ୍ତ୍ର ଚକ୍ଷୁ ଭାବରେ ପରିଚିତ ଅର୍ଥ; ମାତ୍ର ନିଜର ପ୍ରାମାଣିକତା ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ଉତ୍ସବରେ କୃଷ୍ଣ ଗୋପୀମାନଙ୍କୁ ଦେଖୁବାରେ

ନିଯୁକ୍ତ ଯାହାର ଫଳସ୍ଵରୂପ ଗୋପୀଗଣ ଉନ୍ନାଦିନୀ
ହୋଇଯାଉଛନ୍ତି ।

(୧୯) ପବିତ୍ର : - ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ପରମ ପବିତ୍ରତା
ଅଛି, ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାରର ପବିତ୍ରତା ଏକ ପାପୀକୁ ଉନ୍ନାର
କରିବାରେ ସମର୍ଥ ଅଟେ । ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାର ପବିତ୍ରତା ସ୍ଵଯଂ
ପାପ ଠାର ଦୂରରେ ରହିବାକୁ ବୁଝାଏ । ଏ ଦୁଇ ପ୍ରକାରର
ପବିତ୍ରତା ମଧ୍ୟରୁ । ଯେ କୌଣସିଟିର ଅଧ୍ୟକାରୀ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ
ପରମ ପବିତ୍ର କୁହାଯାଏ । କୃଷ୍ଣ ଉଭୟ ପ୍ରକାରର ବ୍ୟକ୍ତିକୁ
ପବିତ୍ରତାର ଅଧ୍ୟକାରୀ ଅଟନ୍ତି । ସେ ସମସ୍ତ ପାପୀ ଜୀବକୁ
ଉନ୍ନାର କରନ୍ତି ଏବଂ ତତ୍ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେ ନିଜେ
ଏପରି କିଛି କରନ୍ତି ନାହିଁ, ଯାହା ଫଳରେ ପାପ ତାଙ୍କୁ ସ୍ଵର୍ଗ
କରିପାରିବ ।

ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ବିଦୂର ତାଙ୍କର ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଭ୍ରାତା
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରକୁ ଦୈରାଗ୍ୟ ଶିକ୍ଷା ଦେବାକୁ ଯାଇ କହିଥୁଲେ : -
ହେ ଭ୍ରାତା ! ସୁନ୍ଦର ଜ୍ଞାନପୂର୍ଣ୍ଣ ଶ୍ଲୋକଦ୍ୱାରା ମହାନ୍ ମୁନି
ରକ୍ଷିଗଣ ଯେଉଁ କୃଷ୍ଣଙ୍କର ଆରାଧନା କରୁଛନ୍ତି, ଆପଣ
ତାଙ୍କର ପାଦପଦ୍ମରେ ନିଜ ମନକୁ ନିବନ୍ଧ କରନ୍ତୁ । ସମସ୍ତ
ମୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କୃଷ୍ଣ ପରମ ମୁକ୍ତିଦାତା ଅଟନ୍ତି,
ଏହା ନିଃସଦେହ ଯେ, ଶ୍ରୀ ଶିବଜୀ ଏବଂ ଶ୍ରୀ ବ୍ରହ୍ମଜୀଙ୍କ
ଭଲି ମହାନ୍ ଦେବତାଗଣ ଅଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ମୁକ୍ତିଦାତା ଦୂରେ
ସେମାନଙ୍କ ଆସନ କୃଷ୍ଣଙ୍କ କୃପା ଉପରେ ସତତ
ନିର୍ଭରଶୀଳ, “ତେଣୁ ବିଦୂର ତାଙ୍କର ଜ୍ୟେଷ୍ଠଭ୍ରାତା
ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କୁ କେବଳ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଆରାଧନା କରିବାକୁ ଏବଂ
ତାଙ୍କ ଠାରେ ଏକାଗ୍ର ହୋଇ ଲମ୍ବ ରଖିବାକୁ ଉପଦେଶ
ଦେଇଥୁଲେ । ଯଦି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି କେବଳ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ପବିତ୍ର
ନାମ ଜପ କରେ, ତେବେ ତା’ର ହୃଦୟରେ ସେହି
ନାମ ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ସୂର୍ଯ୍ୟରୂପେ ଉଦ୍‌ଦିତ ହେବ ଏବଂ
ତାହା ଅଞ୍ଜାନ ରୂପକ ଅନ୍ଧକାରକୁ ଦୂର କରିଦେବ, ତେଣୁ
ବିଦୂର ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କୁ ସବୁବେଳେ କୃଷ୍ଣଙ୍କ କଥା ଚିନ୍ତା
କରିବାକୁ ଉପଦେଶ ଦେଉଥୁଲେ, ତାହାହେଲେ
ସ୍ତୁପୀକୃତ ପାପରାଶି ତଡ଼କଣାତ୍ ଧୋଇ ହୋଇଯିବ ।
ଉଗବଦ୍ ଗୀତାରେ ମଧ୍ୟ ଅଞ୍ଚୁନ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ପରମବ୍ରହ୍ମ
ପରମଧାମ ପବିତ୍ରମ ବୋଲି ସମୋଧନ କରିଛନ୍ତି । ଅନ୍ୟ

ବହୁ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ରହିଛି ଯାହା ଦର୍ଶାଇ ଦିଏ ଯେ କୃଷ୍ଣ ପରମ
ପବିତ୍ର ଅଟନ୍ତି ।

(୨୦) ଆମ ସଂଯମୀ : - ନିଜର ଇନ୍ଦ୍ରିୟଗଣଙ୍କୁ
ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ସଂଯମ କରିପାରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ବଶୀ ବା
ଆମ ସଂଯମୀ କୁହାଯାଏ । ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭାଗବତମରେ ଏ
ସମ୍ପର୍କରେ କୁହାଯାଇଛି :-

ଉଦ୍ବାମଭାଦ ପିଶ୍ଚନାମଳବଲ୍ଗୁହାସ
ବ୍ରୀଢ଼ାକଲୋକ ନିହତୋ ମଦନୋହପି ଯାସାମ
ସମ୍ବୁଦ୍ଧ୍ୟ ଗ୍ଲୂପମଜହାତ ପ୍ରମଦୋତମଷ୍ଟା
ସ୍ଵସ୍ତ୍ରୟନ୍ତିଯଂବିମଥୁତୁଂ କୁହାହକେ ନିଶେଳୁଃ ।

ଅର୍ଥାତ୍ : - କୃଷ୍ଣଙ୍କର ଶୋଳ ସହସ୍ର ସ୍ତ୍ରୀ ସମସ୍ତେ
ଏପରି ଅନିଯ୍ୟ ସୁନ୍ଦରୀ ଥିଲେ ଯେ ସେମାନଙ୍କର
ସ୍ତ୍ରୀତହାସ୍ୟ ଓ ଲଞ୍ଛା ଶ୍ରୀ ଶିବଜୀଙ୍କ ଭଲି ମହାନ୍,
ଦେବତାମାନଙ୍କ ମନକୁ ବଶୀଭୂତ କରିପାରୁଥିଲା, କିନ୍ତୁ
ସେମାନଙ୍କର ଆକର୍ଷଣୀୟ ନାରୀ ସ୍ଵଲ୍ଭ ହାବଜାବ ସଭ୍ରେ
ସେମାନେ କୃଷ୍ଣଙ୍କର ମନକୁ କେବେହେଲେ ବିକଳିତ
କରିପାରୁ ନଥୁଲେ । କୃଷ୍ଣଙ୍କର ଶୋଳ ସହସ୍ର ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ
ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭାବୁଥୁଲେ ଯେ ତାଙ୍କର ସୌନ୍ଦର୍ୟ ଦ୍ୱାରା ସେ
କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ମୁଗ୍ଧ କରିଦେଇ ପାରିଛନ୍ତି; ମାତ୍ର ତାହା ସତ୍ୟ
ନୁହେଁ, ତେଣୁ କୃଷ୍ଣ ପରମ ଜିତେନ୍ଦ୍ରିୟ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ଏହା
ଉଗବଦ୍ ଗୀତାରେ ସ୍ଵାକୃତ ହୋଇଛି, ଯେଉଁଠାରେ ତାଙ୍କୁ
ହୃଷ୍ଟୀକେଶ ବୋଲି ସମୋଧନ କରାଯାଇଛି । ହୃଷ୍ଟୀକେଶର
ଅର୍ଥ ଇନ୍ଦ୍ରିୟଗଣଙ୍କର ପ୍ରଭୁ ।

(୨୧) ଧୀରଷ୍ଟିର : - ଆକାଂକ୍ଷିତ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଳ ହେବା
ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାମ କରି ଚାଲିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଧୀରଷ୍ଟିର
କୁହାଯାଏ । କୃଷ୍ଣ ଏବଂ ରାଜା ଜାମ୍ବବାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯୁଦ୍ଧ
ଚାଲିଥିଲା । କୃଷ୍ଣ ରାଜାଙ୍କ ଠାର ସ୍ୟମନ୍ତକମଣି ନେବାର
କଥା, ରାଜା ଜଙ୍ଗଲରେ ଲୁଚିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ, କିନ୍ତୁ
କୃଷ୍ଣ ସେଥୁରେ ନିରୁଷ୍ଣାହିତ ହେଲେ ନାହିଁ । ଶେଷରେ
ପୌର୍ୟର ସହିତ ରାଜାଙ୍କୁ ଜଙ୍ଗଲରେ ଅନ୍ୟେଷଣ କରି
ତାଙ୍କ ଠାର ମଣି ନେଇଥୁଲେ ।

॥ ହରେକୃଷ୍ଣ ॥

ବିରହାଗ୍ରୀ

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଗୌରଗୋବିନ୍ଦ ସ୍ଥାମୀ ମହାରାଜ
ଡଃଆ ଅନୁବାଦ- ଭକ୍ତିଦୟିତ ଆଦିପୁରୁଷ ସାମା

କ୍ଷଣିକ ପାଇଁ ନୀରବ ରହି ଶ୍ରୀମତୀ ରାଧାରାଣୀ ପୁଣି ପ୍ରଳାପ କରୁଛନ୍ତି, “ଓ, ମୋ ପାଖକୁ ତ ମୃତ୍ୟୁ ଆସୁନାହିଁ । ମୁଁ ମରିବାକୁ ଚାହେଁ, କିନ୍ତୁ ମୃତ୍ୟୁ ତ ଆସୁ ନାହିଁ । ମୃତ୍ୟୁରେ ବଡ଼ ବାଧା । କ’ଣ ସେହି ବାଧା ? ତାହା କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଶ୍ରୀମୁଖର ଉତ୍ତି । ସେ କହିଛନ୍ତି, “ମୁଁ ପୁଣି ଫେରି ଆସିବି, ମୁଁ ପୁଣି ଫେରି ଆସିବି, ମୁଁ ପୁଣି ଫେରି ଆସିବି ।”

ଯମୁନା କୂଳକୁ ନେଇ ଚାଲ

ଶ୍ରୀମତୀ ରାଧାରାଣୀ କ୍ଷଣିକ ପାଇଁ ନୀରବ ରହିଲେ । ତା’ ପରେ ପୁଣି ସକଳ ସଖୀମାନଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି କହି ଉଠିଲେ,—

ଯମୁନା- ତଟିନୀ-କୂଳେ, କେଳିକଦମ୍ଭେର ମୂଳେ,
ମୋରେ ଲମ୍ବେ ଲମ୍ବେ ଦୁରାୟ ।
ଅଞ୍ଚିମେର ବନ୍ଧୁ ହ୍ୟେ, ଯମୁନା-ମୃତ୍ତିକା ଲମ୍ବେ,
ସଖୀ ମୋର ଲିପ ସର୍ବଗାୟ ॥

ଶ୍ୟାମନାମ ତଦୁପରି, ଲିଖ ସବ ସହଚରୀ,
ତୁଳସୀ ମଞ୍ଜରୀ ଦିଓ ତାୟ ।
ଆମାରେ ବେଷ୍ଟନ କରି, ବଲ ସବେ ହରି ହରି,
ସଖନ ପରାଣ ବାହିରାୟ ॥

ହେ ପ୍ରିୟ ସଖୀଗଣ, ଯମୁନା-ତଟିନୀ-କୂଳେ
କେଳିକଦମ୍ଭ ମୂଳେ ମୋତେ ଶୀଘ୍ର ନେଇ ଚାଲ ।
ଯେହେତୁ ଯମୁନା ଏବଂ କେଳିକଦମ୍ଭ ହେଉଛି ମୋର
ଜୀବନର ପ୍ରାରମ୍ଭର ସର୍ବୋତ୍ତମ ବନ୍ଧୁ । କିଛି ଯମୁନା
ମୃତ୍ତିକା ନେଇ ମୋର ସର୍ବ ଶରୀରରେ ଲେପନ କରି
ଦିଅ । ତାହା ଉପରେ ସର୍ବ ଶରୀରରେ ଶ୍ୟାମ ଶ୍ୟାମ ଶ୍ୟାମ
ଶ୍ୟାମ ଶ୍ୟାମ ଶ୍ୟାମ ଲେଖୁଦିଅ । ତା’ପରେ ଶ୍ୟାମ ନାମ
ଉପରେ କିଛି ତୁଳସୀ ମଞ୍ଜରୀ ରଖିଦିଅ । ତା’ପରେ

ମୋତେ ବେଷ୍ଟନ କରି ସମସ୍ତେ ବସ ଏବଂ ମୋର ପ୍ରାଣ
ଶରୀରରୁ ବାହାର ହେବା ସମୟରେ ତୁମ୍ଭେମାନେ ସମସ୍ତେ
ଉଜ ସ୍ଵରରେ

“ହରେ କୃଷ୍ଣ ହରେ କୃଷ୍ଣ କୃଷ୍ଣ ହରେ ହରେ ।
ହରେ ରାମ ହରେ ରାମ ରାମ ରାମ ହରେ ହରେ ॥
ହରିବୋଲ ! ହରିବୋଲ ! ହରିବୋଲ !” ବୋଲି କାଞ୍ଚିନ
କରିବ ।

ଏହା ହେଉଛି ଶ୍ରୀମତୀ ରାଧାରାଣୀଙ୍କର ପ୍ରୀତି ବା
ପ୍ରେମ । ଶ୍ରୀମାନ ଉତ୍ତବ ସେଠାରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ବିଶ୍ଵାରିତ
ନେତ୍ରରେ କେବଳ ସବୁକିଛି ଦେଖିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଉତ୍ତବ
ଚିହ୍ନ ପାରିଲେ, ‘ହଁ, ଏ ନିଶ୍ଚିତ ଶ୍ରୀମତୀ ରାଧାରାଣୀ
ହୋଇଥିବେ । ଯାହାଙ୍କର କଥା ମୁଁ ଅନେକ ଥର ମୋର
ସଖା ଓ ପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ନିକଟରୁ ଶୁଣିଛି ଏବଂ ଶୋଇବା
ସମୟରେ ମଧ୍ୟ ସେହି ନାମ ତାଙ୍କ ଶ୍ରୀମୁଖରେ ଉଚ୍ଚାରିତ
ହୋଇଥାଏ— ‘ରାଧେ, ରାଧେ, ରାଧେ, ରାଧେ ।’ ନିଶ୍ଚିତ
ଭାବରେ ଏ ହଁ ସେହି ରାଧେ ।

ଶ୍ରୀମତୀ ରାଧାରାଣୀଙ୍କ ଶୁକ

ଶ୍ରୀଲ ପ୍ରଭୁପାଦ ତାଙ୍କ ତାପୁର୍ଯ୍ୟରେ ଲେଖିଛନ୍ତି,—
‘ଉଚ୍ଚବାନଙ୍କର ମୁରଳାଧର ରୂପ ସବୁଠାରୁ ଆକର୍ଷଣୀୟ ଏବଂ
ଯିଏ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ସବୁଠାରୁ ଅଧ୍ୟକ ଆକୃଷ୍ଣ, ସେ ହେଉଛନ୍ତି

ଶ୍ରୀମତୀ ରାଧାରାଣୀ ବା ରାଧିକା ।’

ଶ୍ରୀଚେତନ୍ୟ-ଚରିତାମୃତରେ (ଆଦି-୪/୧୩୯) ଶ୍ରୀଲ
କୃଷ୍ଣଦାସ କବିରାଜ ଗୋସ୍ଵାମୀ ଲେଖିଛନ୍ତି,—

ଏଇ ପ୍ରେମଦ୍ଵାରେ ନିତ୍ୟ ରାଧିକା ଏକଳି ।

ଆମାର ମାଧୁୟର୍ଯ୍ୟାମୃତ ଆସାଦେ ସକଳି ॥

“ଶ୍ରୀରାଧିକା ନିଜ ପ୍ରେମ ବଳରେ ଏକାକୀ ମୋର
ସମସ୍ତ ଅମୃତ-ମାଧୁରୀ ଆସାଦନ କରନ୍ତି ।”

‘ଏକଳି ରାଧିକା ଆସାଦେ ସକଳି’ — ଏକାକୀ
ଶ୍ରୀରାଧିକା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଅମୃତମାଧୁରୀ ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ଆସାଦନ
କରିବାକୁ ସମର୍ଥୀ । ସେ ସମସ୍ତ ଅମୃତ ମାଧୁରୀ ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ
ଆସାଦନ କରନ୍ତି ।

ଶ୍ରୀଲ ପ୍ରଭୁପାଦ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ କହିଛନ୍ତି—

‘ଶ୍ରୀରାଧିକା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ପରମ ଆନନ୍ଦ
ଉପଭୋଗ କରନ୍ତି । ଅନେକ ସମୟରେ ମନୁଷ୍ୟମାନେ ବୁଝି
ପାରନ୍ତି ନାହିଁ, ଶ୍ରୀମତୀ ରାଧାରାଣୀଙ୍କ ନାମ ଶ୍ରୀମଦ୍
ଭାଗବତରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇ ନାହିଁ କାହିଁକି ?’

ଶ୍ରୀଲ ଶୁକଦେବ ଗୋସ୍ଵାମୀ ଶ୍ରୀମତୀ ରାଧାରାଣୀଙ୍କ
ନାମ କାହିଁକି ଉଲ୍ଲେଖ କରି ନାହାଁନ୍ତି ? ଶ୍ରୀଲ ପ୍ରଭୁପାଦ ବର୍ଣ୍ଣନା
କରିଛନ୍ତି,— “କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତପକ୍ଷେ ରାଧାରାଣୀଙ୍କୁ ଜଣାଯାଏ
‘ଆରାଧନା’ ଶବ୍ଦରୁ, ଯାହା ଇଞ୍ଜିତ କରେ ଯେ, ସର୍ବୋଜ
କୃଷ୍ଣପ୍ରେମ ସେ ହିଁ ଆସାଦନ କରନ୍ତି ।”

ଶ୍ରୀଲ ଶୁକଦେବ ଗୋସ୍ଵାମୀ ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କ ନାମ
ପରୋକ୍ଷଭାବେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି, ‘ଅନୟାରାଧିତୋ’ ।
‘ଆରାଧନା’ ଅର୍ଥ ଯିଏ ଅନନ୍ୟଭାବେ ଉପାସନା କରନ୍ତି ।
ଶ୍ରୀମତୀ ରାଧାରାଣୀଙ୍କ ଉପାସନା କାହା ସଙ୍ଗରେ ତୁଳନାୟ
ନୁହେଁ, ଅତୁଳନୀୟ ।

ଶ୍ରୀଲ ଶୁକଦେବ ଗୋସ୍ଵାମୀ ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କ ନାମ
ଉଲ୍ଲେଖ କରି ନାହାଁନ୍ତି ଠିକ୍, କିନ୍ତୁ ‘କାଚିତ୍’ ଶବ୍ଦଟି
ବ୍ୟବହାର କରିଛନ୍ତି । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ରାସସ୍ଵଲୀରୁ ଜଣେ
ଗୋପୀଙ୍କୁ (କାଚିତ୍) ନେଇ ଅନ୍ତର୍ଧାନ ହୋଇଥିଲେ ।
ତେବେ ସେ କାହାକୁ ନେଇ ଅନ୍ତର୍ଧାନ ହୋଇଥିଲେ ?

ଉଭରରେ କୁହାଯାଏ ‘ରାଧା’ । ଶ୍ରୀଲ ଶୁକଦେବ ଗୋସ୍ଵାମୀ
କେବେହେଲେ ବି ‘ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କ’ ନାମ ଉଲ୍ଲେଖ
କରିନାହାଁନ୍ତି, ସେ କେବଳ କହିଛନ୍ତି, ‘କାଚିତ୍’ । ସେ
‘କାଚିତ୍’ କାହିଁକି ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି ? (ସମସ୍ତ ସଂସ୍କର
ସର୍ବନାମ ପଦ ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରୀଲ ଶୁକଦେବ ଗୋସ୍ଵାମୀ
କେବଳମାତ୍ର ଗୋଟିଏ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ପଦ ‘କାଚିତ୍’ ଉପରେ
ବିଶେଷ ଗୁରୁତ୍ୱ ଆରୋପ କରିଛନ୍ତି) । କାରଣ ଏକାକୀ
ଶ୍ରୀରାଧିକା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ସମସ୍ତ ଅମୃତମାଧୁରୀ ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ
ଆସାଦନ କରନ୍ତି । ‘ଏକଳି ରାଧିକା ଆସାଦେ ସକଳି ।’
ଯିଏ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ଅଖଣ୍ଡ ପ୍ରେମସୁଖ ଆସାଦନ କରନ୍ତି,
ସେ ହିଁ ‘କାଚିତ୍’ । ଅନ୍ୟ ଆଉ କେହି ଏ ପ୍ରକାର ପ୍ରେମସୁଖ
ପରିପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ଅନୁଭବ କରି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଏକମାତ୍ର
ଶ୍ରୀରାଧିକା ପରିପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ଏହି ପ୍ରେମସୁଖ ଅନୁଭବ
କରନ୍ତି । ‘ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ କୃଷ୍ଣ ପ୍ରେମସୁଖ’ — ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ କୃଷ୍ଣ
ପ୍ରେମସୁଖ ଏକମାତ୍ର ଶ୍ରୀମତୀ ରାଧାରାଣୀଙ୍କୀରେ
ଅନୁଭବ ହୋଇଥାଏ, କାରଣ ସେ ମାଦନାଖ୍ୟ
ମହାଭାବମୟୀ । ଏଥିପାଇଁ ଶ୍ରୀଲ ଶୁକଦେବ ଗୋସ୍ଵାମୀ
ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଭାବେ ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କ ନାମ ଉଚ୍ଚାରଣ ନ କରି
ପରୋକ୍ଷଭାବେ ଅତି ସୁକୋଶଳରେ ଏହି ‘କାଚିତ୍’ ଶବ୍ଦଟି
ଉଚ୍ଚାରଣ କରିଛନ୍ତି । ‘ବୁଝିବେ ରସିକଜନ, ନା ବୁଝିବେ
ମୃତ ।’ — କେବଳମାତ୍ର ରସିକ ବୈଷ୍ଣବଗଣ ଏହା ବୁଝି
ପାରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଯେଉଁମାନେ ମୃତ, ମୂର୍ଖ, ସେମାନେ
ବୁଝିପାରିବେ ନାହିଁ ଶ୍ରୀଲ ଶୁକଦେବ ଗୋସ୍ଵାମୀ କାହିଁକି
ଏହି ‘କାଚିତ୍’ ଶବ୍ଦଟି ବ୍ୟବହାର କରିଛନ୍ତି । କାରଣ
ରାଧା-ତ୍ରୁ ଅତି ନିର୍ମୂଳ ତ୍ରୁ । ଯେହେତୁ ସାଧାରଣ
ମନୁଷ୍ୟମାନେ ଏହା ବୁଝି ପାରିବେ ନାହିଁ, ତେଣୁ
ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ସମ୍ମାନରେ ସାଧାରଣତଃ ଏହା ଆଲୋଚିତ
ହୁଏ ନାହିଁ । ଏହା ହେଉଛି ଶ୍ରୀଲ ଶୁକଦେବ ଗୋସ୍ଵାମୀଙ୍କ
ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭାଗବତରେ ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କର ନାମ ଉଚ୍ଚାରଣ ନ
କରିବାର ଗୋଟିଏ କାରଣ । ଏହା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କାରଣଟି
ହେଉଛି ଶ୍ରୀଲ ଶୁକଦେବ ଗୋସ୍ଵାମୀ ହେଉଛନ୍ତି ଶ୍ରୀମତୀ

ରାଧାରାଣୀଙ୍କର ଶୁକପକ୍ଷୀ । ଏଥୁପାଇଁ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କର ନାମ ଏତେ ପ୍ରିୟ ଯେ, ସେ ଯଦି ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କ ନାମ ଉଜ୍ଜାରଣ କରିଥାଆନ୍ତେ, ତା'ହେଲେ ସେ ଭାବବିହୁଳ ହୋଇ ପଡ଼ି ଥାଆନ୍ତେ, ତାଙ୍କର କଣ୍ଟ ରୂପ ହୋଇଯାଇଥାଆନ୍ତା, ତାହା ଫଳରେ ସେ ଭାଗବତ କଥା ଆର ବ୍ୟକ୍ତ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୋଇ ନଥାନ୍ତେ । ସେ ସମଗ୍ର ଭାଗବତ କଥା ସାତଦିନ ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟକ୍ତ କରିଥିଲେ । ଶ୍ରୀପରିକ୍ଷୀତ ମହାରାଜ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟାକୁଳଚିତ୍ରରେ ଶ୍ରବଣ କରିଥିଲେ । ଯେହେତୁ ଶ୍ରୀଲ ଶୁକଦେବ ଗୋସ୍ବାମୀ ଶ୍ରୀମତୀ

ରାଧାରାଣୀଙ୍କ ଶୁକପକ୍ଷୀ, ତେଣୁ ସେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଭାବେ ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କ ନାମ ଉଜ୍ଜାରଣ ନ କରି କେବଳମାତ୍ର ପରୋକ୍ଷଭାବେ ଅତି ସୁକୌଣିଳରେ ତାହା ଉଜ୍ଜାରଣ କରିଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଶ୍ରୀଲ ପ୍ରଭୁପାଦ ଏଠାରେ ସେହି କଥା ହିଁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି । ‘ସାଧାରଣ ମନୁଷ୍ୟମାନେ ବୁଝିପାରନ୍ତି ନାହିଁ ଶ୍ରୀରାଧାଙ୍କ ନାମ ଭାଗବତରେ କାହିଁକି ଉଲ୍ଲେଖ ନାହିଁ ।’

ଜୟ ଶ୍ରୀଲ ପ୍ରଭୁପାଦ କି ଜୟ ।
ସମବେତ ଭକ୍ତବୃଦ୍ଧ କି ଜୟ ।
ନିତାଇ ଗୌର ପ୍ରେମାନନ୍ଦେ ହରି ହରି ବୋଲ ।
(ହରେ କୃଷ୍ଣ)

ବୈଷ୍ଣବ ପଞ୍ଜୀକା (୨୦୨୦-୨୧)

ଫେବୃଯାରୀ ୦୯.୦୯.୨୦୨୧ (ମଙ୍ଗଳ) : ଶ୍ରୀଲ ରାମଚନ୍ଦ୍ର କବିରାଜଙ୍କ ତିରୋଭାବ ଓ ଶ୍ରୀଲ ଗୋପାଳ ଭଜ ଗୋସ୍ବାମୀଙ୍କ ଆବିର୍ଭାବ ୦୩.୦୯.୨୦୨୧ (ବୁଧ) : ଶ୍ରୀଲ ଜୟଦେବ ଗୋସ୍ବାମୀଙ୍କ ତିରୋଭାବ ୦୪.୦୯.୨୦୨୧ (ଗୁରୁ) : ଶ୍ରୀଲ ଲୋଚନ ଦାସ ଠାକୁରଙ୍କ ତିରୋଭାବ ୦୮.୦୯.୨୦୨୧ (ସୋମ) : ଷର୍ତ୍ତିଲା ଏକାଦଶୀ ୧୭.୦୯.୨୦୨୧ (ମଙ୍ଗଳ) : ବସନ୍ତ ପଞ୍ଚମୀ, ଶ୍ରୀ ସରସ୍ଵତୀ ପୂଜା, ଶ୍ରୀମତୀ ବିଷ୍ଣୁପ୍ରିୟା ଦେବାଙ୍କ ଆବିର୍ଭାବ, ଶ୍ରୀଲ ବିଶ୍ଵନାଥ କ୍ରମର୍ଦ୍ଦୀ ଠାକୁରଙ୍କ ତିରୋଭାବ, ଶ୍ରୀଲ ରଘୁନାଥ ଦାସ ଗୋସ୍ବାମୀଙ୍କ ଆବିର୍ଭାବ, ଶ୍ରୀଲ ରଘୁନାଥ ଦାସ ଗୋସ୍ବାମୀଙ୍କ ଆବିର୍ଭାବ ୧୯.୦୯.୨୦୨୧ (ଶୁକ୍ର) : ଶ୍ରୀ ଅଦ୍ଵେତାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଆବିର୍ଭାବ (ମଧ୍ୟାହ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉପବାସ) ୨୦.୦୯.୨୦୨୧ (ଶନି) : ଭାଷ୍ମାଷମା ୨୧.୦୯.୨୦୨୧ (ଶନି) : ଶ୍ରୀପାଦ ମଧ୍ୟାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଆବିର୍ଭାବ ୨୨.୦୯.୨୦୨୧ (ସୋମ) : ଶ୍ରୀପାଦ ରାମାନୁଜାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଆବିର୍ଭାବ ୨୩.୦୯.୨୦୨୧ (ମଙ୍ଗଳ) : ଭୌମୀ ଏକାଦଶୀ ମାର୍ଚ୍ଚ ୦୩.୦୩.୨୦୨୧ (ବୁଧ) : ଶ୍ରୀଲ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଦାସ ଠାକୁରଙ୍କ ଆବିର୍ଭାବ ୨୪.୦୩.୨୦୨୧ (ଗୁରୁ) : ଶ୍ରୀବରାହ ଦେବଙ୍କ ଆବିର୍ଭାବ ୨୫.୦୩.୨୦୨୧ (ଶନି) : ଶ୍ରୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଆବିର୍ଭାବ (ମଧ୍ୟାହ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉପବାସ-ଅନୁକସ ସେବନ) ୨୬.୦୩.୨୦୨୧ (ଶନି) : ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମଧୁର ଉଷ୍ଣବ, ଶ୍ରୀଲ ନଗରୋମ ଦାସ ଠାକୁରଙ୍କ ଆବିର୍ଭାବ ୦୩.୦୩.୨୦୨୧ (ବୁଧ) : ଶ୍ରୀଲ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଦାସ ଠାକୁରଙ୍କ ଆବିର୍ଭାବ, ଶ୍ରୀଲ ଉତ୍ସିଷ୍ଟାନ୍ତ ସରସ୍ଵତୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଆବିର୍ଭାବ ଓ ଶ୍ରୀଲ ଗୌର ଗୋକୁଳ ସ୍ଥାମୀ ମହାରାଜଙ୍କ ତିରୋଭାବ (ମଧ୍ୟାହ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉପବାସ) ୦୪.୦୩.୨୦୨୧ (ମଙ୍ଗଳ) : ବିଜୟା ଏକାଦଶୀ ୧୦.୦୩.୨୦୨୧ (ବୁଧ) : ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ତିରୋଭାବ ୧୨.୦୩.୨୦୨୧ (ଶୁକ୍ର) : ଶ୍ରୀ ମହାଶିବରାତ୍ରୀ (ମଧ୍ୟାହ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉପବାସ, ଅନୁକସ ସେବନ)	
--	--

ମହାନ୍ ଆମା-ଶ୍ରୀ ଭୀଷ୍ମଦେବ

ପ୍ରସ୍ତୁତି : ଦୀନବହୁଳ ଦାସ

ରୁ ବଂଶର ଜଣେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଦାୟାଦ ମହାନ୍ ଆମା ଶ୍ରୀଭୀଷ୍ମଦେବ ରାଜା ସାନ୍ତୋଦୀଙ୍କର ତଥା ତାଙ୍କ ପଡ଼ୀ ଗଞ୍ଜାଦେବାଙ୍କ ପୁତ୍ର ଥିଲେ । ବସୁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନବମ ବସ୍ତୁ ଯେ କି ବ୍ୟାମ୍ବ ନାମରେ ପରିଚିତ ଥିଲେ, ସେ ଭୀଷ୍ମ ଭାବରେ ଏ ପୃଥବୀପୁଷ୍ପରେ ଅବତାର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିଲେ । ମହାନ ରଷ୍ଟି ବଶିଷ୍ଠଙ୍କ ଅଭିଶାପ ଫଳସ୍ଵରୂପ ଭୀଷ୍ମଦେବଙ୍କର ଆବିର୍ତ୍ତାବ ହୋଇଥିଲା । ବାଲ୍ୟକାଳରେ ସେ ବେଦ, ଉପନିଷଦ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବୈଦିକ ଗ୍ରନ୍ଥ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବାରମ୍ବାର ଅଭ୍ୟାସଦ୍ୱାରା ଦିବ୍ୟ ଅସ୍ତ୍ରଶବ୍ଦ ବ୍ୟବହାରର ଶିକ୍ଷା କରିଥିଲେ । ଦିବ୍ୟ ଅସ୍ତ୍ରଶବ୍ଦ ଅଭ୍ୟାସ କରୁଥିବା ସମୟରେ ସେ ତାଙ୍କ ତୀର ଦ୍ୱାରା ଗଞ୍ଜାଙ୍କର ଜଳଧାରାର ଗତିରୋଧ କରି ଦେଇଥିଲେ । ବାଲ୍ୟ କାଳରେ ସେ ଦେବବ୍ରତ ନାମରେ ପରିଚିତ ଥିଲେ ।

ଦିନେ ରାଜକ୍ଷେ ସାନ୍ତୋଦୀ ବଣରେ ଭ୍ରମଣ କରୁଥିଲେ । ହଠାତ୍ ତାଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ସତ୍ୟବତୀ ନାମକ ଜଣେ ଦିବ୍ୟ ସ୍ମୃତିରୀ ମହିଳାଙ୍କ ଉପରେ ପଡ଼ିଲା । ସେ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଅପ୍ରତିହତ ଭାବରେ ମୋହିତ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ସେ କୌବର୍ଣ୍ଣ ରାଜାଙ୍କର କନ୍ୟା ଥିଲେ । ଯଦିଓ ପ୍ରକୃତରେ ସତ୍ୟବତୀ ଜଣେ ରାଜକୁମାରୀ ଥିଲେ, ସେ କୌବର୍ଣ୍ଣ ରାଜାଙ୍କ ଗୃହରେ ହିଁ ପ୍ରତିପାଳିତ ହୋଇଥିଲେ । ରାଜା ତାଙ୍କୁ ବିବାହ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେବାରୁ କୌବର୍ଣ୍ଣ ଏତଳି ସର୍ବ ରଖିଲେ ଯେ ତାଙ୍କ କନ୍ୟାଙ୍କ ଗର୍ଭରୁ ଯେଉଁ ପୁତ୍ର ସନ୍ତୋଦନ ଜାତ ହେବ, ସେ ରାଜା ହେବ । ରାଜା ସାନ୍ତୋଦୀ ଏତଳି ସର୍ବକୁ ଗୃହଣ କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ସେ ସେଇ କନ୍ୟା ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଦୁର୍ବଳତାକୁ ମନରୁ ପୋଛିପାରିଲେ ନାହିଁ । ତାଙ୍କୁ ପାଇବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ମନର ଉକ୍ଳଶ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସେ ମାନସିକ ଅବସାଦରେ ରହିଲେ । ଯେତେବେଳେ ଦେବବ୍ରତ ରାଜାଙ୍କର ବିମର୍ଶତାର କାରଣ ଅବଗତ ହେଲେ, ସେ ନିଜେ ସେଇ କନ୍ୟାର ପିତା କୌବର୍ଣ୍ଣରାଜାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଗଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ସହ ତାଙ୍କ କନ୍ୟାର ବିବାହ ପ୍ରସ୍ତାବ ଉପସ୍ଥାପିତ କରି ଏଥିପାଇଁ

ଅନୁମତ କଲେ । କୌବର୍ଣ୍ଣରାଜାଙ୍କ ସର୍ବସହ ତାଙ୍କର ସହମତି ଥିବା ପ୍ରକାଶ କରି ସେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ଶପଥ କଲେ ଯେ ସେଇ କନ୍ୟାର ପୁତ୍ରହିଁ ହରିଷ୍ଣମାପୁର ରାଜସିଂହାସନର ଏକମାତ୍ର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ହେବ । କିନ୍ତୁ କୌବର୍ଣ୍ଣର ଏହି କଥାରେ ସହୃଦୟ ହେଲେ ନାହିଁ । ସେ ବିଚାର କଲେ ଯେ ଭୀଷ୍ମଙ୍କର ବାକ୍ୟ କେବେ ମିଥ୍ୟା ହେବ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ଓରଷରେ ଯେଉଁ ପୁତ୍ର ଜନ୍ମ ହେବ ସେ ମଧ୍ୟ ରାଜଗାନ୍ଧୀର ଦାବୀଦାର ହୋଇପାରେ । ବିଜ୍ଞ ତଥା ଦୂରଦର୍ଶୀ ଦେବବ୍ରତ ତାଙ୍କର ଅଭିପ୍ରାୟକୁ ବୁଝିବାରେ ଅସମର୍ଥ ନଥିଲେ । ସେ ହଠାତ୍ ଅନ୍ୟ ଏକ ଭ୍ୟାନକ ଶପଥ ନେଲେ— ଯେ ସେ ଆଜୀବନ ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟ ପାଳନ କରିବେ । କିଶୋର ଭୀଷ୍ମଙ୍କର ଏତଳି ଅତି ଅନୁପ୍ରୟୁକ୍ତ ତଥା ଭ୍ୟାନକ ଶପଥ ଶ୍ରବଣ କରି ଦେବତାମାନେ ତାଙ୍କ ଉପରେ ପୁଷ୍ପ ବୃକ୍ଷ କଲେ ଏବଂ ସେଇ ଦିନରୁ ଲୋକମାନେ ତାଙ୍କୁ ଭୀଷ୍ମ ନାମରେ ଡାକିଲେ । ଭୀଷ୍ମ ସତ୍ୟବତୀଙ୍କୁ ସାଥୀରେ ନେଇ ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କଲେ । ଭୀଷ୍ମଙ୍କର ଏତଳି କଷ୍ଟସାଧ କାର୍ଯ୍ୟର ଖବର ଶୁଣି ତାଙ୍କର ପିତା ରାଜା ସାନ୍ତୋଦୀ ଅତି ଖୁସି ହୋଇଗଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ଜଙ୍ଗ୍ଲ ମୃତ୍ୟୁର ଆଶାର୍ବାଦ ଦେଲେ ।

ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କର ଜଙ୍ଗ୍ଲକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ଭୀଷ୍ମ ତାଙ୍କ ଜୀବନର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ସମୟରେ ପୃଥବୀ ବକ୍ଷରେ ସର୍ବୋତ୍ତମାନ ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ସାହିତ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କର ଏକ ତୁଳ୍ଳ ଜଙ୍ଗ୍ଲକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବାକୁ ଯାଇ ସେ ଅବିଳମ୍ବ ରାଜ୍ୟରେ ତାଙ୍କ ପଦ ପ୍ରତିଷ୍ଠାକୁ ପରିଚ୍ୟାଗ କରିଥିଲେ । କେବଳ ଏକ ବା ଦୁଇ ପିତା ବ୍ୟବଧାନ ପରେ ତାଙ୍କ ନିଜ ପୁତ୍ର ଓ ନାତିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ଏକ ରକ୍ତାକ୍ତ ଯୁଦ୍ଧ ପାଇଁ ପୃଥବୀର ଜତିହାସରେ ଅତ୍ୟଧିକ ତଥା ଅପର୍ଯ୍ୟାୟ ରକ୍ତପାତା ସଂଘଟିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଯୁଦ୍ଧରେ ଅନେକ ରାଜ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର ପରିଦୃଷ୍ଟ ସ୍ଥିତି ହରାଇଥିଲେ—ସେଉଁମାନଙ୍କୁ ସେ ଏକ ତୃଣର ପତ୍ର ଭଲି ସବୁଦିନ ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଦାବୀ-

ପରିହାର କରିଥିଲେ । ଏହିପରି ଭାବରେ ସେ ଜଣେ ମହାନ୍ ଅନାସଙ୍କ-ଆମା ତଳି କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ପ୍ରତି ତାଙ୍କ ଭକ୍ତିର ପଣ୍ଡତର ନାହିଁ ।

ସତ୍ୟବତୀଙ୍କ ଗର୍ଭରୁ ରାଜା ସାନ୍ତନୁଙ୍କର ୨ଟି ପୁତ୍ର ସନ୍ତାନ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲେ । ବଡ଼ ପୁତ୍ରର ନାମ ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦ ଓ ସାନ୍ତର ନାମ ବିଚିତ୍ରବୀର୍ଯ୍ୟ ଥିଲା । ରାଜା ସାନ୍ତନୁ ଯେତେବେଳେ ଜହଳୀଳା ସମ୍ରଶ କଲେ ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦ ପ୍ରାୟ ତାଙ୍କ ଯୁଗାବସ୍ଥାରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ । ଚିତ୍ରାଙ୍ଗଦ ରାଜଗାନ୍ଧାରେ ଆସିନ ହେଲେ କିନ୍ତୁ ଶାସ୍ତ୍ର ସେ ଗର୍ଭଦାନଙ୍କ ସହ ଏକ ଯୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ କଲେ । ସେଇ ସମୟ ବେଳକୁ ବିଚିତ୍ର ବୀର୍ଯ୍ୟ ମାତ୍ର ବାଲକ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିଲେ । ତେଣୁ ସେ ଭୀଷ୍ମଦେବଙ୍କ ଅଭିଭାବକତ୍ଵରେ ରାଜକାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଯେତିକି ସମୟ ଗଡ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା, ଭୀଷ୍ମ ବିଚିତ୍ରବୀର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ବିବାହ ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତିତ ହେଲେ । ସେଇ ସମୟରେ କାଶୀ ନରେଶଙ୍କର ତିନି କନ୍ୟାଙ୍କର ସ୍ୱପ୍ନବର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ହେବାକୁ ଥିଲା । ଭୀଷ୍ମ ନିଜେ ଏକ ରଥରେ ଚଢ଼ି କାଶୀରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଭାଇ ସହ ବିବାହ ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟରେ ସେ ବଳପୂର୍ବକ କାଶୀ ରାଜାଙ୍କର ତିନି କନ୍ୟାଙ୍କୁ ରଥରେ ବସାଇ ଅପହରଣ କରି ନେଲେ ଏବଂ ହସ୍ତିନାପୁର ଅଭିମୁଖେ ଅଗ୍ରଗତି କଲେ । ସ୍ୱପ୍ନବରରେ ଭାଗ ନେବାକୁ ଆସିଥିବା ରାଜାମାନେ ପରେ ପରେ ତାଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଦୂତ ବେଗରେ ଗୋଡ଼େଇଲେ, କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କର ସମସ୍ତ ଉଦ୍ୟମ ନିଷ୍ଠଳ ହୋଇଗଲା । ସେ ଏକାକୀ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପରାଜିତ କରିଦେଲେ ଏବଂ ସେଇ କନ୍ୟାମାନଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ବିଚିତ୍ରବୀର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କଲେ । ଅସ୍ତରିକ୍ଷ ବ୍ୟବହାରରେ ତାଙ୍କର ଅଭୂଲନୀୟ ଶକ୍ତି ଓ କୌଣସି ବିଷୟରେ ଏହା ପ୍ରଥମ ଘଟଣା ଯାହା ପୃଥ୍ବୀବାସୀ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲେ ।

କାଶୀରାଜାଙ୍କ ତିନି କନ୍ୟା, ଯାହାଙ୍କୁ ଭୀଷ୍ମଦେବ ବଳପୂର୍ବକ ନେଇ ଆସିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ବଡ଼ ଅମ୍ବା ତାଙ୍କ ହୃଦୟର ଅନ୍ତଃପ୍ରଦେଶରୁ ଶାଲୁଙ୍କୁ ସାମୀ ରୂପେ ବରଣ କରିଥିଲେ । ଯେତେବେଳେ ଭୀଷ୍ମ ଏ କଥା ଜାଣିଲେ ସେ ତାଙ୍କୁ ଶାଲୁଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଇଦେଲେ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ବିଚିତ୍ରବୀର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ବିବାହ କରାଇଦେଲେ । କିନ୍ତୁ

ବିଚିତ୍ରବୀର୍ଯ୍ୟ ବେଶୀ ଦିନ ବଞ୍ଚିଲେ ନାହିଁ । ଫଳସ୍ଵରୂପ ସେ ତାଙ୍କ ବିବାହ ପରେ ଯକ୍ଷାରୋଗର ଶାକାର ହେଲେ ଏବଂ ଏ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଜଗତରୁ ବିଦାୟ ନେଲେ । ତାଙ୍କର କୌଣସି ସନ୍ତାନ ନଥିଲା । ତେଣୁ କୁରୁବଂଶର ବଂଶରକ୍ଷା ସଂକରଣେ ପଡ଼ିଲା । ଭୀଷ୍ମ ଚାହିଁଥିଲେ ସହଜରେ ଶାସନଭାର ଗ୍ରହଣ କରି ପାରି ଆଆନ୍ତେ । ପ୍ରଜାମାନେ ପ୍ରକୃତରେ ତାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଥିଲେ । ବିବାହ କରିବାକୁ ତାଙ୍କ ସମ୍ମାନରେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ନଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଏପରିକି ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ପ୍ରବର୍ଦ୍ଧନା କିମ୍ବା ଜଗୁରୀ ଆବଶ୍ୟକତା ତାଙ୍କର ମର୍ଯ୍ୟଦାସଂପନ୍ନ ତଥା କଠୋର ଶପଥ ତାଙ୍କୁ ଏଥରୁ ବିରୁଦ୍ଧ କରିପାରି ନଥିଲା । ସତ୍ୟବତୀଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଥରେ କରିଥିବା ଗମ୍ଭୀର ଶପଥ କଥା ସେ ପୁନରବୃତ୍ତି କରି ସ୍ଵଷ୍ଟ ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ— “ସ୍ଵର୍ଗ, ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ଓ ପାତାଳ—ଏଇ ତ୍ର୍ଯୁବନନ ମୁଁ କେବଳ ସେ ତ୍ୟାଗ କରି ପାରିବି ନାହିଁ ଏବଂ ଏକାକୀ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କର ସ୍ଵର୍ଗୀୟ ରାଜ୍ୟ କିନ୍ତୁ ମୁକ୍ତିକୁ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ତ୍ୟାଗ କରିପାରିବି । କିନ୍ତୁ କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ମୋର ସତ୍ୟରକାର ଶପଥକୁ ମୁଁ ତ୍ୟାଗ କରି ପାରିବି ନାହିଁ । ପଞ୍ଚ ତତ୍ତ୍ଵ ଯଥା— କ୍ଷତି, ଅପ, ତେଜ, ମରୁଦ, ଓ ବାସ୍ତ୍ଵ ସେମାନଙ୍କର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଗୁଣ ବରଂ ତ୍ୟାଗ କରି ପାରନ୍ତି, ତଦ୍ଵାରା ତାଙ୍କର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ତ୍ୟାଗ କରିପାରନ୍ତି, ଧର୍ମରାଜ ତାଙ୍କ ନେତ୍ରିକତା ରାଷ୍ଟ୍ରାରୁ ବିରୁଦ୍ଧ ହୋଇ ପାରନ୍ତି—ତଥାପି ମୁଁ ମୋର ଗମ୍ଭୀର ତଥା ମର୍ଯ୍ୟଦାଜନକ ଶପଥ ତ୍ୟାଗ କରିବାକୁ ସ୍ଵପ୍ନରେ ସୁନ୍ଦର ଭାବିପାରେ ନାହିଁ ।”—ଏହା ବାପ୍ତବରେ ଜଣଙ୍କର ଗମ୍ଭୀର ତଥା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଶପଥ ହେବା ଉଚିତ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଏଭଳି ଘଟଣା ଘଟିଲା ଯେ ଶାଲୁ ଅମ୍ବାଙ୍କୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ମନାକଲେ । ସେ ପେଣ୍ଟୁଲମ ଭଳି ମହିରେ ଗୁରି ବୁଲିଲେ । ଲଞ୍ଚା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସେ ଏପରିକି ତାଙ୍କ ପିତ୍ରାଳୟକୁ ମଧ୍ୟ ଯାଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ । ତାଙ୍କ ଦୁର୍ଦ୍ଵାରା ତଥା ଅପ୍ରାତିକର ଅବସ୍ଥା ପାଇଁ ସେ ଭୀଷ୍ମଙ୍କୁ ଦାୟୀ କଲେ ଏବଂ ହୃଦୟରୁ ତାଙ୍କୁ ଅଭିଶାପ ଦେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାଙ୍କର ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବା ପାଇଁ ଯୋଜନା ତିଆରି କଲେ । ତାଙ୍କ ଅଜାଙ୍କ ଉପଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ସେ ଜାମଦଗ୍ନିଙ୍କ ପୁତ୍ର ପର୍ଶ୍ଵରାମଙ୍କ ଶିରଣ ନେଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ସେ ଭୋଗୁଥିବା ଦୁର୍ଦ୍ଵାରା କାରଣ ବର୍ଣ୍ଣନା କଲେ । ଭୀଷ୍ମଦେବ ହିଁ ପର୍ଶ୍ଵରାମଙ୍କ

ଠାରୁ ଦିବ୍ୟ ଅସ୍ତରଗସ୍ତ ଶିକ୍ଷା କରିଥିଲେ । ସେ ଭୀଷ୍ମଙ୍କୁ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ରକୁ ଉତ୍କାଳଲେ ଏବଂ କହିଲେ— “ତୁମେ ପରାଭୂତ କରି ଏବଂ ସ୍ଵର୍ଗକରି ସେହି ଝିଅଟିକୁ ଅପବିତ୍ର କରି ଦେଇଛୁ, ଶାଲୁ ତାଙ୍କୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ମନା କଲେ । ତେଣୁ ତୁମକୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଭାବରେ ସେଇ ଝିଅଟିକୁ ବିବାହ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଭୀଷ୍ମ ତାଙ୍କର ପରାମର୍ଶ ଗ୍ରହଣ କଲେ ନାହିଁ ଏବଂ କହିଲେ ଯେ ସେହି ଜନ୍ୟା ତାଙ୍କୁ କହିଲା ଯେ ସେ ଶାଲୁଙ୍କୁ ବିବାହ କରିବାକୁ ପୂରାପୂରି ମନ ତଥା ହୃଦୟ ଦେଇ ସାରିଛନ୍ତି । ମୁଁ ତାଙ୍କୁ କିମରି ମୋ ପାଖରେ ରଖିପାରିଥା’ନ୍ତି ? କିମରି ଜଣେ ଧର୍ମାମ୍ଭା ଜନ୍ୟା ଯେ ଅନ୍ୟକୁ ତା’ର ମନ-ହୃଦୟ ଦାନକରି ସାରିଛି—ତାଙ୍କୁ ବିବାହ କରିବ ? ବର୍ତ୍ତମାନ ପର୍ଶ୍ଵରାମ କ୍ରୋଦ୍ଧାଶ ହୋଇଗଲେ । ସେ ଭୀଷ୍ମଙ୍କୁ କହିଲେ—ତୁମେ ଜାଣ ଯେ ଏ ପୃଥିବୀକୁ ମୁଁ ୨୧ ଥର କ୍ଷତ୍ରିୟହୀନ କରିପାରିଛି । ଭୀଷ୍ମ ଉଭର ଦେଲେ ଯେ ସେତେବେଳେ ସେ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରି ନଥିଲେ । ଏତଳି ଅଶିଷ୍ଟ ତଥା ଅଭିରୁ ଉଭର ଶୁଣି ପର୍ଶ୍ଵରାମ ଏକ ଦୃଷ୍ଟ ଯୁଦ୍ଧକୁ ତାଙ୍କୁ ଆହାନ କଲେ । ଭୀଷ୍ମ ସେଇ ଆହାନକୁ ଗ୍ରହଣ କଲେ ଏବଂ ଫଳସ୍ଵରୂପ ଏକ ଭୟାନକ ଯୁଦ୍ଧ ଗୁରୁ ଓ ଚେଲାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସଂଘିତ ହେଲା । ସେଇ ଯୁଦ୍ଧ ୨୧ ଦିନ ବ୍ୟାପୀ ଚାଲିଲା । କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେହି ଜଣେ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ପରାଜୟ ସ୍ଵାକ୍ଷାର କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନଥିଲେ । ଶେଷରେ ଦେବତା ଓ ରକ୍ଷିତୁନିମାନେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କଲେ ଏବଂ ଏହି ପ୍ରତିଦ୍ଵିତୀର ଅନ୍ତ ହେଲା । ଏଥରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ ପର୍ଶ୍ଵରାମଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଅମାନ୍ୟ କରି ସେ ସତ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କର ଅନୁପମ ଦକ୍ଷତା ତଥା ପରାକ୍ରମ ଯୋଗୁ ପର୍ଶ୍ଵରାମଙ୍କ ଭଳି ଅତୁଳନୀୟ ଧନୁର୍ଧରଙ୍କୁ ଘରଢାଇ ଦେବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇଥିଲେ । ଏହା ସାହସିକତାର ଶେଷସାମାର ଏକ ଉଦାହରଣ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପ୍ରତିଜ୍ଞାର ନିଯମନିଷାକୁ ପରିପାଳନ ଥିଲା ।

ମହାଭାରତ ଯୁଦ୍ଧରେ ଭୀଷ୍ମଙ୍କୁ କେବଳ କୌରବ ପକ୍ଷରେ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଓ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଯୋଦ୍ଧା ଥିଲେ । ସେଇ କାରଣରୁ ପ୍ରଥମ ସେନାପତି ଭାବରେ ତାଙ୍କୁ ମହାନ ସନ୍ମାନ ମିଳିଥିଲା । ଉଭୟ କୌରବ ଓ ପାଣ୍ଡବଙ୍କର ପିତାମହ ହୋଇଥିବାରୁ, ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ସମାନ ଭାବରେ

ସେହାନୁଭାଗ ଓ ସହାନୁଭୂତି ଥିଲା ଏବଂ ସେ ଉଭୟ ପକ୍ଷର ମଙ୍ଗଳକାମନା କରୁଥିଲେ । ଅବଶ୍ୟ ସେ ଜାଣିଥିଲେ ଯେ ପାଣ୍ଡବମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଧର୍ମ ଓ ନ୍ୟାୟ ତଥା ଉପୟୁକ୍ତତା ଥିଲା । ସେ ପାଣ୍ଡବମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଗାଢ଼ ସମବେଦନା ତଥା ତାଙ୍କ ହୃଦୟରେ ପାଣ୍ଡବମାନଙ୍କ ବିଜୟ-ଆଶା ମଧ୍ୟ ପୋଷଣ କରୁଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ପକ୍ଷପାତ ରୂପକ ପ୍ରତି ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ କେବେ ଯୁଦ୍ଧ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି କୌଣସି ପକ୍ଷପାତ ଭାବ ପୋଷଣ କରୁନଥିଲେ ଏବଂ ଏପରି କି ନିଜ ଜୀବନ ବିନିମୟରେ ସେମାନଙ୍କ ଯୁଦ୍ଧରେ ହରାଇବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ । ୩୦ର ଦିନ ଯୁଦ୍ଧ ମଧ୍ୟରୁ ଭୀଷ୍ମ ସେନାପତି ହିସାବରେ ଦଶଦିନଠୁ କମ କାମ କରିନଥିଲେ ଏବଂ ସେଇ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ସେ ପାଣ୍ଡବ ପକ୍ଷର ସୈନ୍ୟବାହିନୀର ଅଧୂକାଂଶଙ୍କୁ କୁରି ଭାବରେ ହତ୍ୟା କରିଥିଲେ । ଯଥେଷ୍ଟ ବୃଦ୍ଧ ହୋଇଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ସେ ଏପରି ଅସାଧାରଣ ବାରତ୍ର ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ ଯେ କୃଷ୍ଣ ଏ ଯୁଦ୍ଧରେ ଅସ୍ତ୍ର ଧାରଣ କରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ଦୁଇ ଦୁଇ ଥର ଅସ୍ତ୍ର ଧାରଣ କରିବାକୁ ତଥା ଅର୍ଜୁନଙ୍କୁ ରକ୍ଷାକରିବାକୁ ତାଙ୍କୁ ସମ୍ମାନ ହେବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ଥରେ ଅର୍ଜୁନଙ୍କୁ ନିଃସହାୟ ଦେଖୁ ଭଗବାନ କୃଷ୍ଣ ହାତରେ ଚକ୍ର ଧାରଣ କରି ଭୀଷ୍ମଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ମାଡ଼ି ଚାଲିଲେ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଏକ ଘଟଣାରେ ସେ ତାଙ୍କ ହସ୍ତରେ ଚାବୁକ ଧରି ଭୀଷ୍ମଙ୍କୁ ଆହାନ କରିଥିଲେ । ତେଣୁ ଜଣେ ଭକ୍ତଙ୍କ ଜୀବନ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ଯାଇ ଏବଂ ଅନ୍ୟର ଯଶ ଓ ଖ୍ୟାତି ବୃଦ୍ଧି କରିବାକୁ ଯାଇ ତାଙ୍କ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ସେ ଦେବେ ପ୍ରେମ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ ।

ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭୀଷ୍ମଦେବ ବଞ୍ଚିଥିବେ କୌରବମାନଙ୍କ ଉପରେ ପାଣ୍ଡବମାନଙ୍କର ବିଜୟ ଅସମ୍ଭବ ବୋଲି ଯେତେବେଳେ ପାଣ୍ଡବମାନେ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କଲେ । ସେମାନେ ପିତାମହଙ୍କ ଠାରୁ ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁରହସ୍ୟ ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଲେ । ସେ ପାଣ୍ଡବମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ସହାନୁଭୂତି ଓ ସମବେଦନା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ରହସ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କଲେ । ସେ ସେମାନଙ୍କୁ କହିଲେ ଯେ ଦୂପଦଙ୍କ ପୁତ୍ର ଶାଖଣ୍ଡ ଯେ କି ପ୍ରାଥମିକ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଜଣେ ନାରୀ ଭାବେ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ପରେ ତାଙ୍କର ଲିଙ୍ଗ ପରିବର୍ତ୍ତତ ହୋଇଥିଲା—ସେ

ତାଙ୍କୁ ଜଣେ ନାରୀ ବୋଲି ହିଁ ଗୃହଣ କରନ୍ତି । ଯଦି ସେ ତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅସ୍ତ୍ର ଧାରଣ କରିବ—ତେବେ ଭୀଷ୍ମଦେବ ତା' ବିରୁଦ୍ଧରେ କେବେ ଅସ୍ତ୍ର ଧାରଣ କରିବେ ନାହିଁ । ସେ ମଧ୍ୟ କହିଲେ ଯେ ଏଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଅଞ୍ଜୁନ ହିଁ ତାଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିପାରିବେ । ଶୌର୍ଯ୍ୟ ତଥା କର୍ତ୍ତବ୍ୟର ବିଚାର ଯାହା କ୍ଷତ୍ରିୟମାନଙ୍କର ଧର୍ମ—ଏହାଠାରୁ କ'ଣ ଅଧିକ ଉଭମ ଉଦାହରଣ ଅଛି କି ?

ଭୀଷ୍ମ ଭୂମିରେ ପଡ଼ିଲା ବେଳେ ବାଣବିଦ୍ର ହେବା ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ଶରୀର ସାରା ସାଂଘାତିକ କ୍ଷତ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା । ସେ ଶରମାନଙ୍କ ଭାରରେ ତଳେ ପଡ଼ିଗଲେ । ତାଙ୍କ ଶରୀର ଭୂମିକୁ ସ୍ଵର୍ଗ କଳା ନାହିଁ । ସେହି ସମୟରେ ସ୍ଵୀର୍ଯ୍ୟଦେବ ଦକ୍ଷିଣ ଗୋଲାର୍ଦ୍ଦରେ ଥିଲେ । ଏଇ ସମୟରେ ମୃତ୍ୟୁ ହେଲେ ଅଶ୍ଵଭ ତଥା ଅମଙ୍ଗଳ ସୂଚକ ବୋଲି ଧରାଯାଏ । ତେଣୁ ସେ ଶରମାନଙ୍କ ଭାରରେ ସ୍ଵୀର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଅନ୍ୟ ଗୋଲାର୍ଦ୍ଦକୁ ଚଳନ ସମୟରେ ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭ କରିବାକୁ ଅପେକ୍ଷା କଲେ । ଏହା ବିଶେଷ ଦ୍ୱାଷ୍ଟବ୍ୟ ଯେ ତାଙ୍କ ପିତା ତାଙ୍କୁ ଜାହା ମୃତ୍ୟୁ ପାଇଁ ବରଦାନ କରିଥିଲେ । ସେହି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥା ଘଟଣାବହୁଳ ଦିବସରେ ଭୀଷ୍ମଙ୍କ ପତନ ପରେ ଯୁଦ୍ଧର ଅନ୍ତ ହେଲା । କୌରବ ଓ ପାଣ୍ଡବମାନେ ଭୀଷ୍ମଙ୍କ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶରେ ତୁପଚାପ ଧାନ ସହକାରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଥିଲେ । ଭୀଷ୍ମଙ୍କର ସମ୍ରାଟ ଶରୁତ୍ତିକର ଭାରସାମ୍ୟରେ ବିଶ୍ଵାମୀ ନେଇଥିଲା । ତାଙ୍କର ମୁଣ୍ଡ କେବଳ ତଳକୁ ଝୁଲି ରହିଥିଲା, ସେ ଏଥପାଇଁ କିଛି ସହାୟକ ପଦାର୍ଥ ଚାହିଁଲେ । ଲୋକମାନେ ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର ତଥା ଉକ୍ତକୁ ଡକିଆ ଆଶି ତାଙ୍କ ସମ୍ମାନରେ ଥୋଇଲେ ଯାହାକୁ ସେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଦେଲେ । ତତ୍ପରେ ସେ ଅଞ୍ଜୁନଙ୍କୁ ସମ୍ମୋଧନ କରି କହିଲେ— “ହେ ମୋର ପୁତ୍ର ! ତୁମେ କ୍ଷତ୍ରିୟମାନଙ୍କ ଧର୍ମ ଜାଣ, ତୁମେ ଏକ ଡକିଆ ଯୋଗାଡ଼ କର, ଯାହା ମୋତେ ଗୋରବାନ୍ତି କରିବ ।” ସାହସୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସାହସୀ ଭୀଷ୍ମ କ'ଣ ଚାହୁଁଛନ୍ତି, ଅଞ୍ଜୁନ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅନୁମାନ କରିନେଲେ । ଜଣେ ନିର୍ଭୀକ ବ୍ୟକ୍ତି କ'ଣ ସୂଚନା ଦେଉଛନ୍ତି, ତାହା କେବଳ ଜଣେ ନିର୍ଭୀକ ତଥା ସାହସୀ ବ୍ୟକ୍ତି ହିଁ ବୁଝିପାରିବ । ସେ ଭୂମିରେ ଶର ଆୟାତ କଲେ, ଯାହା ତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡକୁ ଟେକି ଧରିଲା ଏବଂ ସହାୟତାର କାମ କଲା ।

ଭୀଷ୍ମଙ୍କ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଦୂର୍ଯ୍ୟାଧନ ଦକ୍ଷ ଚିକିତ୍ସକମାନଙ୍କୁ ତକାଇଲେ ଯେଉଁମାନେ କି ଶରଗୁଡ଼ିକୁ ବାହାର କରିଦେବେ । ପିତାମହ ଭୀଷ୍ମ ସେମାନଙ୍କ ସନ୍ନାନର ସହ ଫେରାଇ ଦେଲେ । ଭୀଷ୍ମ ଜଣେ ସତ୍ସାହସୀ ବ୍ୟକ୍ତି ହୋଇଥିବାରୁ ସେ କାହାକୁ ଅସନ୍ନାନ କରିବାକୁ ଉଚିତ ମନେକରୁନ୍ଥିଲେ । ଧର୍ମ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ପ୍ରଗାଢ଼ ଅନୁରାଗ ଏବଂ ତାଙ୍କଠାରେ ଥିବା ଅସାଧାରଣ ବୀରତ୍ବ ତଥା ନିର୍ଭୀକତା ଦର୍ଶନ କରି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆଶ୍ରୟାନ୍ତିତ ହୋଇଥିଲେ । ଏଭଳି ସ୍ଥିତିରେ ମଧ୍ୟ ସେ ଉତ୍ସମ ପକ୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଯୁଦ୍ଧ ବିରତି କରିବା ଏବଂ ଶାନ୍ତି ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ପାଇଁ ପାରୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ତାଙ୍କ ପ୍ରତେଷାରେ ସଫଳ ହୋଇ ନଥିଲେ । ଏପରି ହେବା କେବଳ ଦିବ୍ୟ ଜଙ୍ଗାର ପରିଶାମ ହିଁ ଥିଲା । ତେଣୁ କେହି ଏହାକୁ ନିବାରଣ କରିପାରି ନଥାନ୍ତେ ।

ଭୀଷ୍ମଜୀଙ୍କର କଂଠ କ୍ରମାଗତ ଭାବରେ ଶୁଷ୍କ ହୋଇ ଯାଉଥିଲା ସେ ତୀରମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅସହ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଭୋଗୁଥିଲେ । ସେ ତାଙ୍କ ଶରୀର ସାରା ତୀରୁ ସ୍ଵଦନ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲେ । ସେ ଏପରି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଜଳ ମାଗିଲେ । କିଛି ଲୋକ ତାଙ୍କୁ ଜାରରେ ଶୀତଳ ସୁବାସିତ ଜଳ ଦେଲେ କିନ୍ତୁ ଭୀଷ୍ମଦେବ ତାହା ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ମନା କଲେ । ସେ କହିଲେ— “ସାଂସାରିକ ଲୋକଙ୍କ ଭଳି ମୁଁ ଆଉ ରମଣୀୟ ବା କୋମଳ ବନ୍ଧୁ ଉପଭୋଗ କରୁ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁନ୍ଦର ଯାହା ବି କରିଛି ତା'ର ପରିଶାମ ସ୍ଵରୂପ ଶର ଶର୍ଯ୍ୟାରେ ପଡ଼ିରହିଛି ।” ତତ୍ପରେ ସେ ଅଞ୍ଜୁନଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଡାକିଲେ ଏବଂ କହିଲେ— “ମୋର ପୁତ୍ର, ତୁମେ କେବଳ ଏବେ ହିଁ ମୋତେ ପାନୀୟ ଜଳ ଦେଇପାରିବ । ଆପଣ ଯେଉଁଳି ଖୁସି ସେଉଁଳି ହେବ କହି ଅଞ୍ଜୁନ ତାଙ୍କ ତୁଣୀରୁ ଏକ ଉଜ୍ଜଳ ତଥା ଉଦ୍‌ବ୍ୟାପକ ଶର ଭୀଷ୍ମଙ୍କ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଭୂମିକୁ ଆୟାତ କରି ‘ପଞ୍ଜନ୍ୟ’ ବୋଲି ଉଜାରଣ କଲେ । ହଠାତ୍ ଉପସ୍ଥିତ ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ଦେଖିଲେ ଯେ ଭୁଗର୍ଭରୁ ଏକ ଦିବ୍ୟ ଜଳଧାରା ସିଧାସଳକ୍ଷ ଭୀଷ୍ମ ମୁଖ ମଧ୍ୟରେ ପଡ଼ିଲା । ସେଇ ସ୍ଵର୍ଗୀୟ ଜଳପାନ କରି ଭୀଷ୍ମଙ୍କର ତୃଷ୍ଣା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଉପଶମ ହେଲା । ସେ ଅଞ୍ଜୁନଙ୍କର ଏଭଳି ଅଭୁତ କାର୍ଯ୍ୟର ଖୁବ୍ ପ୍ରଶଂସା କଲେ । ସେଇ ଦିନଠାରୁ ସେ ଖାଦ୍ୟ ଓ ପାନୀୟ ଜଳ ବଞ୍ଚିବା

ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କଲେ । ସେ କେବଳ ଯେ ତୀଷ୍ଠତୀର ଜନିତ କଷ୍ଟ ଯେ ସହୁ ନଥୁଲେ, ସେ ତୃଷ୍ଣା ଓ କୁଧାର ଆବେଗ ଓ ଯନ୍ତ୍ରଣା କ୍ରମାଗତ ଭାବରେ ଭୋଗିଥୁଲେ । ଏହିପରି ଭାବରେ ସେ ଘେର୍ଯ୍ୟ ଓ ସହନଶୀଳତା ଶକ୍ତିର ଚରମ ସୀମା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଥୁଲେ ।

ଉଚ୍ଚଗୁଣ ସଂପନ୍ନ ଭୀଷ୍ମ ତାଙ୍କ ପିତାମାତାଙ୍କ ପ୍ରତି କେବଳ ଆଦର୍ଶଗତ ଭାବରେ ଯେ ନିଷାବାନ ଥୁଲେ ତାହା ନୁହେଁ, ସେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ପ୍ରତି ନିୟମନିଷ୍ଟ ତଥା ସତ୍ୟପରାୟଣ ଏବଂ ଅନୁକରଣୀୟ ବାର ଯୋଦ୍ଧା ଥୁଲେ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ମଧ୍ୟ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଅଗାଧ ଜ୍ଞାନ, ଧର୍ମ ଏବଂ ଭଗବାନଙ୍କ ଅନ୍ତର୍ମର୍ହିତ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଉପରେ ଜ୍ଞାନ ଥିଲା । ସେ ମଧ୍ୟ ଜଣେ ପ୍ରଖ୍ୟାତ ଭକ୍ତ ଥୁଲେ । ତାଙ୍କର ଗଭୀର ଜ୍ଞାନର ପ୍ରଶଂସା ମଧ୍ୟ ଭଗବାନ କୃଷ୍ଣ ନିଜେ କରିଛନ୍ତି । ସେ ତାଙ୍କୁ ଅଭିନନ୍ଦନ କରି ଏ କଥା ମଧ୍ୟ କହିଛନ୍ତି ଯେ ତାଙ୍କ ଦେହାବସାନ ପରେ ସମସ୍ତ ଜ୍ଞାନ ଅନ୍ତକାରରେ ଆଛାଦିତ ହୋଇଯିବ ଏବଂ ତାଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଆଉ କେହି ସନ୍ଦେହ ଦୂର କରିବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ ନାହାନ୍ତି । ଭଗବାନ କୃଷ୍ଣ ତାଙ୍କୁ ସହନଶୀଳତାର ଶକ୍ତି ପ୍ରଦାନ କଲାପରେ ସେ ଯୁଧୁଷ୍ଟିର ମହାରାଜଙ୍କୁ କ୍ରମାଗତ ଭାବରେ ଅନେକ ଦିନ ଧରି ଏତଳି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଷୟ ଯଥା- ବିଭିନ୍ନ ଜାତି ତଥା ବର୍ଗ ଲୋକମାନଙ୍କ ଜୀବନରେ କ'ଣ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, ଜଣେ ରାଜାଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, ସଂକଟକାଳ ତଥା ନିଷ୍ଠାରିମୂଳକ ମୁହଁର୍ଭରେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, ମୋକ୍ଷ ପ୍ରାୟୀ ପାଇଁ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, ଦାନ ବିଷୟରେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, ସ୍ଵାଧର୍ମ ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟରେ ପରାମର୍ଶ ତଥା ଉପଦେଶମାନ ମହାଭାରତର ଶାନ୍ତିପର୍ବ ଏବଂ ଅନୁଶାସନ ପର୍ବ ଇତ୍ୟାଦି ସ୍ଵଦମାନଙ୍କରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ସଂକଳନ କରାଯାଇଛି । ମହାରାଜ ଯୁଧୁଷ୍ଟିର ଯେ କି ଧର୍ମର ସ୍ଵର୍ଗ ମୂର୍ତ୍ତିମନ୍ତ ଅବତାର ଥୁଲେ । ସେ ହିଁ କେବଳ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ସନ୍ଦେହ ଦୂର କରି ପାରିବେ । ମହାନ ରଷ୍ଟି ବ୍ୟାସଦେବ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ତାଙ୍କ ଉପଦେଶ ଶ୍ରବଣ କରିବାକୁ ଏକାଠି ହୋଇଥୁଲେ ।

ସେହି ସମୟରେ ଭୀଷ୍ମଙ୍କ ଭଳି ଭଗବାନ କୃଷ୍ଣଙ୍କର ମହିମା ଓ ଶ୍ରେଷ୍ଠତା ବିଷୟରେ ଖୁବ୍ କମ ଲୋକଙ୍କର ଉତ୍ସମ ଜ୍ଞାନ ଥିଲା । ଅନେକ ଥର ସେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ମହିମା ବିଷୟରେ

ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଓ ଦୁର୍ଯ୍ୟାଧନଙ୍କୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଥିଲେ । ରାଜସୂୟ ଯଙ୍ଗ ସମୟରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ପୂଜା କରିବାର ଲାଭ ବିଷୟରେ ସେଠାରେ ସମବେତ ହୋଇଥିବା ବରେଣ୍ୟ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କୃଷ୍ଣ ସାଦର ଓ ମୂର୍ତ୍ତିମନ୍ତ ପ୍ରତୀକ ବୋଲି ତଥ୍ୟ ସହ ପ୍ରମାଣିତ କରିଥୁଲେ । ଯେତେବେଳେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଅଜୁନ୍ନଙ୍କ ଉଚ୍ଚପରୁ ହାତରେ ରଥର ଏକ ଚକ ଧରି ତାଙ୍କୁ ଆକ୍ରମଣ କରିବାକୁ ଧାଇଁ ଆସିଲେ ସେ ସମୟର ଦୃଶ୍ୟ ତାଙ୍କ ମାନସ ପଚରେ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହି ଆସିଛି । ସେତେବେଳେ ସେ ତାଙ୍କଦ୍ୱାରା ମୃତ୍ୟୁ ଲାଭ କରିବାକୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ମନ୍ତ୍ରିଥୁଲେ—ତେଣୁ ସେ ତାଙ୍କୁ ସେ ଅସ୍ତ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ପୂଜା କରିବାକୁ ଚାହିଁ ନିବେଦନ କଲେ । ବିଷ୍ଣୁ ସହସ୍ର ନାମର ଏକ ହଜାର ଶ୍ଲୋକ ଯୁଧୁଷ୍ଟିର ପଢ଼ି ଶୁଣାଇବା ବେଳେ ତାଙ୍କର ଭଗବାନଙ୍କର ଭଗବତାର ଗଭୀର ଜ୍ଞାନକୁ ହିଁ ପ୍ରକାଶ କରିଥୁଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସେଇ ବିଷ୍ଣୁ ସହସ୍ର ନାମ ଶ୍ରୋତ୍ର ଦିବ୍ୟ ଭାବରେ ସନ୍ନାନିତ ହୋଇଥାଏ । ଭଗବାନ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଭକ୍ତିର ଫଳସ୍ରୂପ ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ସମୟରେ ତାଙ୍କ ସମ୍ମାନରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେବା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଏକ ଆଶୀର୍ବାଦ ହିଁ ଥିଲା । ଆମେ ଯେ କୌଣସି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଭୀଷ୍ମଦେବଙ୍କ ଭକ୍ତି, ଜ୍ଞାନ, କିମ୍ବା ନାଚିନିଷ୍ଠ କ୍ଲିୟାକଲାପ ବା ଧାର୍ମିକ ଭାବନାର, ସାମର୍ଥ୍ୟର ବନନା କଲେ, ଆମେ ତାଙ୍କୁ ଜଣେ ଆଦର୍ଶ ପୁରୁଷ ଭାବରେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ପାଇବା । ପୃଥିବୀ ଉତ୍ତିହାସରେ ଭୀଷ୍ମଙ୍କ ଭଳି ମହାନ ତଥା ସୁଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ମିଳିବା ଖୁବ୍ କୁଚିତ୍ ଦେଖାଯାଏ । ଯଦିଓ ଭୀଷ୍ମଙ୍କର କୌଣସି ଉତ୍ତରାଧୂକାରୀ ନଥାଇ ସେ ମୃତ୍ୟୁଲାଭ କରିଥୁଲେ । ବ୍ରାହ୍ମଣ, କ୍ଷତ୍ରିୟ, ବୈଶ୍ୟ ଏଇ ତିନି ବର୍ଣ୍ଣର ହିୟୁମାନେ ଯେତେବେଳେ ପିତୃପୁରୁଷ ତଥା ସୁଯ୍ୟଦେବଙ୍କୁ ପରିତ୍ର ଜଳ ଅର୍ପଣ କରନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଅର୍ପଣ କରିଥା'ନ୍ତି । କୌଣସି ଭାରତୀୟ ତାଙ୍କ ଭଳି କେବେ ସନ୍ନାନ ପ୍ରାସ୍ତୁତ ହୋଇ ନାହାନ୍ତି । ଏବେ ସୁନ୍ଦା ସମଗ୍ର ପୃଥିବୀ ତାଙ୍କୁ ଶ୍ରଦ୍ଧାର ସହ 'ପିତାମହ' ବୋଲି ସମ୍ମୋଧନ କରିଥାନ୍ତି । ଭୀଷ୍ମଙ୍କର ଉତ୍ତରାଧୂକାରୀ ନ ଥୁବା ସ୍ଥିତି ବାସ୍ତବରେ ଅନେକ ପୁତ୍ର ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ଜର୍ରୀର ବିଷ୍ଣୁ ହୋଇଥାଏ ।

॥ ହରେକୃଷ୍ଣ ॥

କରୋନା ଭୟ - ମୁକ୍ତିର ଉପାୟ

ପ୍ରଷ୍ନାତଃ ଗୋକୁଳାନନ୍ଦ ଦାସ

ହି ଭୌତିକ ଜଗତକୁ ଉଗବାନ କୃଷ ଗୀତରେ ଦୁଃଖାଳୟ ଅଶାଶ୍ଵତ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି । ଏଠାରେ ଜନ୍ମ, ମୃତ୍ୟୁ, ଜରା-ବ୍ୟାଧି ଅଛି । ଏହି ଜଗତ ସୃଷ୍ଟି ହେଉଛି, କିଛି ସମୟ ରହୁଛି । ତା'ପରେ ନଷ୍ଟ ହେଉଛି । ସେହିପରି ଏହି ଜଡ଼ ଶରାର ଜନ୍ମ ହେଉଛି, କିଛି ସମୟ ରହୁଛି, ତା'ପରେ ନଷ୍ଟ ହେଉଛି । କିନ୍ତୁ ଏହି ଶରାର ଯା' ଯୋଗୁ କ୍ରିୟାଶାଳ ହେଉଛି ତାଙ୍କୁ ଆମା କୁହାଯାଏ । ତାହାର ମୃତ୍ୟୁ ନାହିଁ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଏକ ବର୍ଷ ହେଲା ଆମର ଏହି ଜଡ଼ ଜଗତରେ ସମସ୍ତେ କରୋନା ଭୟରେ ଆତକିତ ଅବସ୍ଥାରେ ଅଛନ୍ତି । ଏହାର ପ୍ରତିକାର ପାଇଁ ବୈଜ୍ଞାନିକ-ଚିକିତ୍ସକ ବିଭିନ୍ନ ଉପାୟ ବାହାର କରୁଛନ୍ତି । ସର୍ବଶେଷରେ ଏହାର ନିରାକରଣ ପାଇଁ ଓଷଧ ଗୀକା ବାହାର କରାଯାଇ ଲୋକଙ୍କୁ ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଉଛି ।

ଏ ବିଷୟରେ ଗ୍ରହ୍ରାଜ ଶ୍ରୀମନ ଭାଗବତମ କ'ଣ କହନ୍ତି ତା'ର ଆଲୋଚନା କହିବାକୁ ପ୍ରୟାସ କରୁଛି । ପ୍ରହ୍ଲଦ ମହାରାଜ ଜଣେ ମହାଜନ ଅଟେ । ମହାଜନ ଯେଇ କହେ ସେଇ ସତ୍ୟମାନି । ମହାଜନ ଯେନ ଗତସ୍ୟ ପର୍ବା । ସେ ଉଗବାନ ନୃସିଂହଦେବଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛନ୍ତି ।

ଭା ୭-୯-୧୯ :

ହେ ନୃସିଂହଦେବ, ହେ ବିଭୋ, ଦେହାମୃଦୁକ୍ଷ ଫଳରେ ଆପଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପେକ୍ଷିତ ଦେହଧାରୀ ଜୀବମାନେ ନିଜ କଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ କିଛି କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଦୁଃଖ ନିବାରଣ ପାଇଁ ଯେଉଁ ଉପାୟ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି ତାହା ସାମୟିକ ଭାବେ ଲାଭଜନକ ହେଲେ ମଧ୍ୟ କ୍ଷଣପ୍ରାୟୀ । ଯେପରି ପିତା ଓ ମାତା ସେମାନଙ୍କର ଶିଶୁକୁ ରକ୍ଷା କରି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ, ଚିକିତ୍ସକ ଓ ଓଷଧ ରୋଗୀର କଷ ଦୂର କରିପାରେ ନାହିଁ ଏବଂ ନୌକା ସମ୍ବୁଦ୍ଧରେ ନିମଜ୍ଜମାନ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ରକ୍ଷା କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ ସେହିପରି ଏସବୁ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ନିର୍ଭର୍ଯ୍ୟ ନୁହେଁ ।

ଏହି ଶ୍ଲୋକ ଉପରେ ଉତ୍ସକନ୍ତର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ଜଗଦଗୁରୁ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଅଭ୍ୟ ଚରଣ ଭକ୍ତ ବେଦାନ୍ତ ସାମା ପ୍ରଭୁପାଦ କୁହନ୍ତି ପିତା-ମାତାଙ୍କର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣଦ୍ୱାରା ବିଭିନ୍ନ ରୋଗର

ଓଷଧ ଦ୍ୱାରା ଏବଂ ଜଳ, ସ୍ଵଳ, ଆକାଶରେ ସୁରକ୍ଷାର ବିଭିନ୍ନ ଉପାୟ ଦ୍ୱାରା ଯଦିଓ ଜଡ଼ ଜଗତର ବିବିଧ ଦୁଃଖ ଦୂର୍ଦଶା ନିବୃତ୍ତି ସାଧନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଏ, ତଥାପି ସେଥିରୁ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଉପାୟ ଦ୍ୱାରା ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ସୁରକ୍ଷା ମିଳେ ନାହିଁ । ସେବୁଡ଼ିକ ସାମୟିକ ଭାବେ ଲାଭଜନକ ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ସେହି ଲାଭ ସ୍ଥାପନୀ ନୁହେଁ । ପିତା-ମାତାଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ମଧ୍ୟ ସନ୍ତାନର ଆକଷ୍ମୀକ ମୃତ୍ୟୁ, ରୋଗ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦୁଃଖକଷ୍ଟ ଭୋଗ ହୋଇଥାଏ । କେହି ତାଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଶେଷ ଆଶ୍ରୟ ହେଉଛନ୍ତି ଉଗବାନ ଏବଂ ଯିଏ ଉଗବାନଙ୍କ ଆଶ୍ରୟ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି ସେ ରକ୍ଷା ପାଆନ୍ତି । ତାହା ଧୃବ ସତ୍ୟ । ଉଗବଦ ଗୀତା (୧/୩୧)ରେ ଉଗବାନ କହିଛନ୍ତି- କୌତ୍ତେଯ ପ୍ରତି ଜାନି ହୀନ ମେ ଭକ୍ତ ପ୍ରଣଶ୍ୟତି-ହେ କୌତ୍ତେଯ ତୁମେ ଦୃଢ଼ କଣ୍ଠରେ ଘୋଷଣା କର ଯେ, ମୋର ଭକ୍ତର କେବେ ହେଲେ ବିନାଶ ନାହିଁ । ଅତେବ ଉଗବାନଙ୍କର କୃପା ଦ୍ୱାରା ରକ୍ଷା ନ ପାଇଲେ ପ୍ରତିକାର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉପାୟ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଉଗବାନଙ୍କ ଅନ୍ତେତୁକୁ କୃପା ଉପରେ ସର୍ବତୋଭାବେ ନିର୍ଭର କରିବାକୁ ହେବ । ଯଦିଓ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଖାତିରିରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉପାୟ ଗୁଡ଼ିକ ଅବଶ୍ୟ ଅବଲମ୍ବନ କରିବାକୁ ହୁଏ ତଥାପି ଯିଏ ଉଗବାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପେକ୍ଷିତ ତାଙ୍କୁ କେହି ରକ୍ଷା କରି ପାରିବେ ନାହିଁ । ଏହି ଜଡ଼ ଜଗତରେ ସମସ୍ତେ ଜଡ଼ । ପ୍ରକୃତିର ଆକ୍ରମଣକୁ ପ୍ରତିହତ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଶେଷରେ ସମସ୍ତେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଜଡ଼ ପ୍ରକୃତି ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୁଅନ୍ତି ।

ତେଣୁ ତଥାକଥିତ ବୈଜ୍ଞାନିକ, ଦାର୍ଶନିକ, ଧର୍ମବିଦ୍ ଏବଂ ରାଜନୀତିଜ୍ଞ ଭଲ ଭାବରେ ଜାଣିବା ଉଚିତ ଯେ ସେମାନେ ଜନ ସାଧାରଣଙ୍କୁ କୌଣସି ପ୍ରକାର ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରି ପାରିବେ ନାହିଁ । ସାରା ପୃଥିବୀ ବ୍ୟାପୀ ଆମର କୃଷ ଭାବନାମୃତ ଆନ୍ଦୋଳନ ପ୍ରଚାର କରିବା ଉଚିତ । ଉଗବାନଙ୍କ କୃପା ବ୍ୟବୀତ କେତେବେଳେ କେହି ସୁଖ ହେବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । (ତଦୁପେକ୍ଷିତାନାମ) ଆମେ ଯଦି ଅମର ପରମପିତାଙ୍କୁ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରୁଅଛୁ ଆମେ କଦମ୍ବ ସୁଖ ହୋଇପାରିବା ନାହିଁ ।

॥ ହରେକୃଷ ॥ ଜୟଜଗନ୍ନାଥ ॥

ନଗରେ ନଗରେ ଓ ଗ୍ରାମେ ଗ୍ରାମେ

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ-ବଲରାମଙ୍କର ପୁଷ୍ଟ୍ୟାଭିଷେକ

ଡା ୨୮୦୧୯୦୯୧ (ମୋମବାର) ଦିନ ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ଭଲି ଶ୍ରୀ ବିଗ୍ରହମାନଙ୍କର ଯଥା— ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଗୌର ନିତାଳ, ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣ ବଲରାମ, ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ, ବଲଦେବ, ଦେବୀ ଶୁଭଦ୍ରା, ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ରାଧା ଗୋପିନାଥ, ଗୌରଙ୍ଗ ମହାପ୍ରଭୁ ଏବଂ ଶ୍ରୀଲ ଗୁରୁଦେବ ଓ ଶ୍ରୀଲ ପ୍ରଭୁପାଦଙ୍କର ଭବ୍ୟ ପୁଷ୍ଟବେଶ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ହୋଇଥିଲା । ମୁଖ୍ୟମନ୍ଦିର ଓ ଶ୍ରୀ ଗୋପାନାଥ ମନ୍ଦିରକୁ ମଧ୍ୟ ପୁଷ୍ଟମାଳା ଦ୍ୱାରା ସଜା ଯାଇଥିଲା । ପ୍ରୋକ୍ତ ପୁଷ୍ଟ୍ୟାଭିଷେକ ଉଷ୍ଣବ ଭଗବାନଙ୍କ ପ୍ରୀତ୍ୟର୍ଥେ ଅଛି ସୁନ୍ଦର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ । ଶ୍ରୀଲ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ସମୟରୁ ଏହି ଉଷ୍ଣବ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ହୋଇ ଆସୁଛି । ପ୍ରକାଶ ଥାଉ କି ଜଗନ୍ନାଥ ପୁରୀ ଧାମରେ କାହିଁ କେଉଁ ବର୍ଷରୁ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ, ବଲଦେବ ଓ ଦେବୀ ଶୁଭଦ୍ରା ମହାରାଣୀଙ୍କ ପ୍ରୀତ୍ୟର୍ଥେ ପୌଷ ପୂର୍ଣ୍ଣମା ଦିନ ପୁଷ୍ଟ୍ୟାଭିଷେକ ଉଷ୍ଣବ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ହୋଇ ଆସୁଛି ।

ଦିବା ୧୨ ଘଟିକା ସମୟରେ ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣ ବଲରାମଙ୍କ ଶ୍ରୀ ବିଗ୍ରହମାନଙ୍କର ପୁଷ୍ଟ ଅଭିଷେକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଭଜନ କାର୍ତ୍ତନ ମାଧ୍ୟମରେ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ହୋଇଥିଲା । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ମନ୍ଦିରର ଅନ୍ତେବାସୀ ଭକ୍ତମାନେ ବହୁ ଆନନ୍ଦ ଉଲ୍ଲାସର ଯୋଗ ଦେଇ ଉଷ୍ଣବକୁ ସଫଳ କରିଥିଲେ ।

ଶ୍ରୀଲ ଭକ୍ତି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ସରସ୍ଵତୀ ଠାକୁରଙ୍କ ତିରୋଭାବ ଉଷ୍ଣବ

ଡା ୩୦୦୧୯୦୯୧ (ରବିବାର) ଦିନ ଶ୍ରୀଲ ଭକ୍ତି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ସରସ୍ଵତୀ ଠାକୁରଙ୍କର ତିରୋଭାବ ଉଷ୍ଣବ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ପ୍ରାତଃ ୮ ଟା ସମୟରେ ମନ୍ଦିର ପରିସରରେ ଶ୍ରୀଲ ସରସ୍ଵତୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଗୁଣ କାର୍ତ୍ତନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ମନ୍ଦିରର ବହୁ ଅନ୍ତେବାସୀ ଭକ୍ତ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ମନ୍ଦିରର ବରିଷ୍ଟ ଭକ୍ତ ଶ୍ରୀପାଦ ଆମାରାମ ଦାସ ଶ୍ରୀଲ ସରସ୍ଵତୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଗୁଣ କାର୍ତ୍ତନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ମନ୍ଦିରର ବହୁ ଅନ୍ତେବାସୀ ଭକ୍ତ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ମନ୍ଦିରର ବରିଷ୍ଟ ଭକ୍ତମାନେ ଶ୍ରୀଲ ସରସ୍ଵତୀ ଠାକୁରଙ୍କର ଗୁଣ କାର୍ତ୍ତନ କରିଥିଲେ । ଶ୍ରୀଲ ଭକ୍ତି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ସରସ୍ଵତୀ ଠାକୁର ତାଙ୍କ ପିତା ଶ୍ରୀଲ ଭକ୍ତି ବିନୋଦ ଠାକୁରଙ୍କର ଜଣେ ଯୋଗ୍ୟ ସନ୍ତାନ ଥିଲେ । ଶ୍ରୀ ସରସ୍ଵତୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଶିଶୁ ଅବସ୍ଥାରେ ରଥାରୁଡ଼ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ପବିତ୍ର ପୁଷ୍ଟହାର ଆସି ହଠାତ୍ ତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ପଢ଼ିତ ହୋଇଥିଲା । ଏଥରୁ ଜଣାପଡ଼େ ସେ କେତେ ଭାଗ୍ୟବାନ ଥିଲେ । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଚେତନ୍ୟ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଭକ୍ତି ଆଦୋଳନକୁ ସେ ବାନ୍ଧବ ରୂପ ଦେଇଥିଲେ । ଭାରତ ଓ ଭାରତ ବାହାରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣତତ୍ତ୍ଵ ପ୍ରଚାରର ସେ ପୁରୋଧା ଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଭାରତରେ ୪୪୮ ମଠ ମନ୍ଦିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇଥିଲା । ଆଜି ଆମେ ହରେକୃଷ୍ଣ ଆଦୋଳନକୁ ଯେପରି ଅବସ୍ଥାରେ ଦେଖୁଛେ, ତାହା ଶ୍ରୀଲ ଭକ୍ତିସିଦ୍ଧାନ୍ତ ସରସ୍ଵତୀ ଠାକୁରଙ୍କ ବଳିଷ୍ଠ ଅବଦାନ ହିଁ ଅଟେ । ଦିବା ୧୨ ଟା ସମୟରେ ଶ୍ରୀଲ ସରସ୍ଵତୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଅଭିଷେକ ଉଷ୍ଣବ ଉଛୁଷ୍ଟିତ ଭଜନକାର୍ତ୍ତନ ସହ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ହୋଇଥିଲା । ଅଭିଷେକ ପରେ ପରେ ଉପମ୍ପିତ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ପ୍ରସାଦ ବିତରଣ କରାଯାଇ ଉଷ୍ଣବ ସାଙ୍ଗ କରାହୋଇଥିଲା ।

ଶ୍ରୀମଦ୍ଭାଗବତମ्

ନିରାମ ଶାସ୍ତ୍ରର ପରିପକ୍ଷ ଫଳ

ରସ, ଭାବ ଓ ଅଳକାର ଆଦି ଯୁକ୍ତ ବାଣୀରେ ଯଦି ଜଗତ ପବିତ୍ରକାରୀ ଉଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ଯଶୋଗାନ କରାଯାଇ ନଥାଏ ତେବେ ତାହା କେବଳ କାକତୁଳ୍ୟ ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କର ରୂପିକର ହୋଇଥାଏ । ହଂସ ତୁଳ୍ୟ ଜ୍ଞାନୀମାନଙ୍କର ସେଥୁରେ ରୂପି ଜନ୍ମେ ନାହିଁ । ଯେଉଁଠାରେ ଉଗବାନ ଅଛୁଯତ କାର୍ତ୍ତି ହୁଅନ୍ତି ସେହିଠାରେ ହିଁ ନିର୍ମଳ ହୃଦୟ ବିଶିଷ୍ଟ ସାଧୁମାନେ ବାସ କରନ୍ତି ।

ପ୍ରସ୍ତୁତି - ସମୀକ୍ଷା ଦାସ

ନିରାମ କହତରୋର୍ଗଳିତଂ ଫଳଂ ଶୁକମୁଖାଦମୃତଦ୍ଵବ ସଂଯୁତଂ ।
ପିବତ ଭାଗବତଂ ରସମାଳୟଂ ମୁହୂରହୋ ରସିକା ଭୂବିଭାବୁକାଃ ॥

ନିରାମ କହତରୋର୍ଗଳିତଂ ଫଳଂ- ବେଦ କହତରୁ—
ବୃହ୍ତସ୍ମତ୍ ସେହି କହତରୁର ଫୁଲ । ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭାଗବତ ସେହି
କହତରୁର ଫଳ । କୃଷ୍ଣଲୀଳା ଏହି ଭାଗବତ ଫଳର ରସ ।
ଶୁକମୁଖାଦମୃତଦ୍ଵବ ସଂଯୁତ-ଶୁକ (ଶୁଆ) ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ଫଳ
ଅଧିକ ସୁସାଦ୍ବୁ । ସେହିପରି ଏହି ସୁଧାମୟ ଭାଗବତ ଫଳ ଶ୍ରୀ
ଶୁକଦେବଙ୍କ ମୁଖରୁ ବିଗଲିତ ହୋଇ ଭୂମୃଷକୁ ଆସିଥିବାରୁ
ଏହା ଅତିମଧ୍ୟ ହୋଇଯାଇଛି । ପିବତ ଭାଗବତଂ
ରସମାଳୟମ— ସାଧାରଣ ଫଳରୁ ଚୋପା-ଚାକୁଆ ବା ମଞ୍ଜି
ଆଦି ପରିତ୍ୟାଗ କରି ରସପାନ କରିବାକୁ ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ଏହି
ଭାଗବତ ଫଳରେ ପରିତ୍ୟାଗ କରିବା ଭଲି କୌଣସି ଅଂଶ
ନାହିଁ । ଏହାର ସମସ୍ତ ଅଂଶ ରସସ୍ଵରୂପ । ମୁହୂରହୋ ରସିକା
ଭୂବି ଭାବୁକାଃ— ହେ ରସିକ ଭାବୁକଗଣ ! ଉଗବତ ପ୍ରାପ୍ତି
ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତୁମେମାନେ ଏହି ଭାଗବତ ରସ ପାନ କର ।
କୃଷ୍ଣଲୀଳା ରସମାଯ ତଡ଼ି-ସେଥୁରେ ନିଜକୁ ସୁପ୍ରିର କରି ତହିଁରେ
ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତୁ ।

ଉଚ୍ଚିହଁ ଭାଗବତର ଏକମାତ୍ର ପ୍ରଯୋଜନ

ଶ୍ରୀମଦ୍ଭାଗବତଂ ପୁରାଣମଳଂ ଯଦବୈଷ୍ଣବାନାଂ ପ୍ରିୟଂ
ଯଦ୍ଵିନ୍ ପାରମହଂସ୍ୟମେକମମଳଂ ଜ୍ଞାନଂ ପରଂ ଗୀଯତେ ।

ତତ୍ତ୍ଵ ଜ୍ଞାନ ବିରାଗଭକ୍ତିସହିତଂ ନୈଷକର୍ମ୍ୟମାବିଷ୍ଟତଂ
ତତ୍ତ୍ଵଶନ୍ ସୁପଠନ୍ ବିଚାରଣପରେ ଭକ୍ତ୍ୟା ବିମୁଚେନରଙ୍ଗ । ୧୮ ।

ଅର୍ଥାତ୍— ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭାଗବତ ହେଉଛି ଅମଳ ପୁରାଣ ।
ଏହି ପୁରାଣ ବୈଷଣବମାନଙ୍କର ପ୍ରିୟ । ଏହା ପରମହଂସମାନଙ୍କର
ଏକମାତ୍ର ଗତି । ଏହି ପୁରାଣର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ବିଲକ୍ଷଣତା
ହେଲା ଯେ ଏଥୁରେ ନୈଷର୍ତ୍ତମ୍ ଅର୍ଥାତ୍ କର୍ମର ଆତ୍ୟତିକ
ନିବୃତି ଓ ଜ୍ଞାନ-ବୈରାଗ୍ୟୟୁକ୍ତ ଶୁଦ୍ଧଭକ୍ତି ଆବିଷ୍ଟତ ହୋଇଛି ।
ଯେଉଁ ମନୁଷ୍ୟ ଏହି ମହାପୁରାଣକୁ ଶ୍ରବଣ, ପଠନ ଓ ମନନ
କରେ ସେ ଉଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଠାରେ ପରା ଭକ୍ତି ଲାଭ
କରେ ।

ଏହି ମହାପୁରାଣ ଉଗବଦ୍ ତତ୍ତ୍ଵଜ୍ଞାନର ଅତୁଳ ଭଣ୍ଣାର ।
ଏହା ସହିତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଶାସ୍ତ୍ର ତୁଳନାୟ ନୁହେଁ । ପ୍ରଥମ
କଷ ଆରମ୍ଭରେ ଉଗବାନ ଶ୍ରୀ ନାରାୟଣ ବୃହ୍ତାଙ୍କୁ ଏହି ଚତୁଃ
ଶ୍ରୋକୀ ଭାଗବତ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଏହାପରେ ସେହି
ଉଗବାନ ନାରାୟଣ ହିଁ ବୃହ୍ତାଙ୍କ ରୂପରେ ନାରଦଙ୍କୁ, ପୁନର୍ଷ
ସ୍ଵୟଂ ନାରଦ ରୂପରେ ଶ୍ରୀବ୍ୟାସଦେବଙ୍କୁ, ସେହି ନାରାୟଣ
ପୁନରାୟ ଶ୍ରୀବ୍ୟାସ ରୂପରେ ଶ୍ରୀ ଶୁକଦେବଙ୍କୁ ଏବଂ ଶୋଷରେ
ସେହି ନାରାୟଣ ରାଜର୍ଷି ପରାକ୍ରିତଙ୍କୁ କୃପା କରି ଶ୍ରୀଶୁକଦେବ
ରୂପେ ଏହି ପୁରାଣ ତାଙ୍କୁ ଶୁଣାଇଥିଲେ । ଶ୍ରୀଉଗବାନ ସର୍ବଥା
ପରମ ଶୁଦ୍ଧ ଓ ମାୟା ତାଙ୍କୁ ସର୍ଵ କରିପାରେ ନାହିଁ । ସେ
ବାଣ୍ଶତ ପରମ ସତ୍ୟ ସ୍ଵରୂପ, ତାଙ୍କୁ ଆମେ ଧାନ କରୁଛୁ ।

ଅଷ୍ଟାଦଶ ପୁରାଣର ଶ୍ଲୋକ ସଂଖ୍ୟା ରୁରି ଲକ୍ଷ । ସେଥୁ ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭାଗବତର ଶ୍ଲୋକ ସଂଖ୍ୟା ଅଠର ହଜାର ।

ଇଦଂ ଭଗବତା ପୂର୍ବଂ ବ୍ରହ୍ମଶୋ ନାଭିପତ୍ରକଜେ ।
ସ୍ମୃତାୟ ଭବତୀତାୟ କାରୁଣ୍ୟାତ୍ ସଂପ୍ରକାଶିତମ୍ ॥
ଆଦିମଧ୍ୟାବସାନେଷୁ ବୈରାଗ୍ୟାନସଂ ଯୁତମ୍ ।
ହରିଲୀଳାକଥାବ୍ରାତାମୃତାନନ୍ଦି ତସତ୍ସୁରମ୍ ॥

ଅର୍ଥାତ୍— “ଭଗବାନ୍ ବିଷ୍ଣୁ ନିଜ ନାଭିକମଳରେ ଅବସ୍ଥିତ ଓ ସଂସାର ପ୍ରତି ଉତ୍ସାହ ହୋଇଥିବା ବ୍ରହ୍ମଙ୍କ ଉପରେ ଅତି କରୁଣା କରି ଏହି ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭାଗବତ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ଏହି ପୁରାଣର ଆରମ୍ଭରେ, ମହିରେ ଓ ଶେଷରେ ବୈରାଗ୍ୟ ଉଦୟ କରିବା ପାଇଁ ଅନେକ ଆଖ୍ୟାନ ରହିଛି । ଏହି ପୁରାଣ ହେଉଛି ଭଗବାନ୍ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଲୀଳା କଥା ଏବଂ ଏହା ଅମୃତ ସ୍ଵରୂପ ଅଟେ । ଏହାକୁ ସେବନ କରି ସତପୁରୁଷରୂପୀ ଦେବତାମାନେ ବଡ଼ ଆନନ୍ଦ ପାଆନ୍ତି ।” ଏହି ପୁରାଣ ସବୁ ପୁରାଣର ସାର ଅଟେ । ଏଥରେ ବ୍ରହ୍ମ ଓ ଆମ୍ବାର ଏକଦ୍ଵାରା ନିରୂପିତ ହୋଇଛି । ଉକ୍ତି ହିଁ ଏହାର ଏକମାତ୍ର ପ୍ରଯୋଜନ । ଏହା ବ୍ରହ୍ମ ପ୍ରକାଶକ, ସୁତରାଂ ଏହି ପୁରାଣ ସଦୃଶ କିଛି ଦ୍ଵିତୀୟ ଶାସ୍ତ୍ର ନାହିଁ ।

ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭାଗବତର ବିଷ୍ଣୁବିଷ୍ଣୁ

ପ୍ରଥମ ସ୍କନ୍ଦରେ— ବ୍ରହ୍ମଶାପ ଯୋଗୁ ରାଜର୍ଷ ପରାକ୍ଷିତ ଅନଶନ କରି ମୃତ୍ୟୁ ଅପେକ୍ଷାରେ ଉପବେଶନ ଏବଂ ତାଙ୍କ ସହିତ ଶ୍ରୀଶୁକଦେବଙ୍କର ଭାଗବତ କଥା ପ୍ରାରମ୍ଭ କରାଯାଇଛି । ଦ୍ଵିତୀୟ ସ୍କନ୍ଦରେ— ଯୋଗ ଧାରଣା ଦ୍ୱାରା ଶରୀରତ୍ୟାଗର ବିଧୁ, ବ୍ରହ୍ମ ଓ ନାରଦଙ୍କ ସମ୍ବାଦ, ଅବତାରମାନଙ୍କର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବର୍ଣ୍ଣନା ଏବଂ ମହାବୁ ଆଦି ପ୍ରାକୃତିକ ସୃଷ୍ଟିର ଉପରୁ ବିଷ୍ଣୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । ତୃତୀୟ ସ୍କନ୍ଦରେ— ବିଦୂର-ଉଦ୍ଧବ ସମ୍ବାଦ ଓ ବିଦୂର-ମୌତ୍ରେୟ ସମାଗମ ପ୍ରସଙ୍ଗ, ପୁରାଣ ସଂହିତା ବିଷ୍ଣୁରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଏବଂ ପ୍ରଳୟ କାଳରେ ପରମାମ୍ବାଙ୍କ ସ୍ଥିତି ନିରୂପଣ କରାଯାଇଛି । ଏହାପରେ ଗୁଣକୋତ୍ତ ଯୋଗୁ ପ୍ରାକୃତିକ ସୃଷ୍ଟି କାର୍ଯ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣନା, ବ୍ରହ୍ମଶ୍ରଦ୍ଧର ଉପରୁ ଏବଂ ବିରାଗ ପୁରୁଷଙ୍କର ସ୍ଥିତି, ସ୍ଵର୍ଗ ଓ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣ କାଳର ସ୍ଵରୂପ, ପଦ୍ମଯୋନି ବ୍ରହ୍ମଙ୍କର ସ୍ଥିତି, ପ୍ରଳୟ ସମୁଦ୍ର ମଧ୍ୟରୁ ପୃଥିବୀକୁ ଉତ୍ତରାତର କରିବା ଉପରୁ, ପ୍ରଳୟ ସମୁଦ୍ର ମଧ୍ୟରୁ ପୃଥିବୀକୁ ଉତ୍ତରାତର କରିବା

ସମୟରେ ବରାହ ଭଗବାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହିରଣ୍ୟାକ୍ଷର ବଧ; ଦେବତା, ପଶୁ-ପକ୍ଷୀ ଓ ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କର ସୃଷ୍ଟି ଓ ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ଉପରୁ ପ୍ରସଙ୍ଗ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । ଏହାପରେ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କ ଶରୀରରୁ ପ୍ରଥମ ନର ସ୍ବାମୟବୁ ମନୁ ଏବଂ ପ୍ରଥମ ନାରୀ ଶତରୂପଙ୍କ ଉପରୁ, କର୍ଦ୍ମମ-ଦେବହୃତି ଚରିତ, ଭଗବାନ କପିଲଙ୍କ ଅବତାର ଓ ମାତା ଦେବହୃତିଙ୍କୁ ଦିବ୍ୟଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । ଚତୁର୍ଥ ସ୍କନ୍ଦରେ— ମରାତି ଆଦି ନଥ ଜଣ ପ୍ରଜାପତିଙ୍କ ଉପରୁ, ଦକ୍ଷମଞ୍ଜ ବିନାଶ, ଧୂବଙ୍କ ଚରିତ, ପୃଥୁଙ୍କ ଚରିତ ଓ ଏହାପରେ ପ୍ରାଚୀନ ବର୍ଣ୍ଣ ଓ ନାରଦଙ୍କ ସମ୍ବାଦ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । ପଞ୍ଚମ ସ୍କନ୍ଦରେ— ପ୍ରିୟବ୍ରତଙ୍କ ଉପାଖ୍ୟାନ, ନାଭି, ରକ୍ଷତ ଓ ଉତ୍ତରତଙ୍କ ଚରିତ; ଦ୍ୱୀପ, ସମୁଦ୍ର, ପର୍ବତ ଓ ନଦୀମାନଙ୍କର ବର୍ଣ୍ଣନା, ଜ୍ୟୋତିଷଙ୍କୁର ସଂସ୍କାର ଏବଂ ପାତାଳ ଓ ନରକର ସ୍ଥିତି ନିରୂପଣ କରାଯାଇଛି । ଷଷ୍ଠ ସ୍କନ୍ଦରେ— ପ୍ରତେତାମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଦକ୍ଷ ପ୍ରଜାପତିଙ୍କ ଉପରୁ, ଦକ୍ଷକନ୍ୟାମାନଙ୍କ ସନ୍ତାନ ସନ୍ତ୍ରତି ଦେବତା, ଅସୁର, ମନୁଷ୍ୟ, ପଶୁ, ସରାସୁପ ଓ ପକ୍ଷୀ ଆଦିଙ୍କ ଜନ୍ମ ଓ କର୍ମ, ବୃତ୍ତାସୁର ଉପରୁ ଓ ତାହାର ପରମାଗତି ବିଷ୍ଣୁ ଏହି ପୁରାଣରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଛି । ସପ୍ତମ ସ୍କନ୍ଦରେ— ଦୈତ୍ୟରାଜ ହିମରଣ୍ୟକଣିପୁ ଓ ମହାମା ପ୍ରହ୍ଲାଦଙ୍କ ଚରିତ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି ।

ଅଷ୍ଟମ ସ୍କନ୍ଦରେ— ମନୁତ୍ତର କଥା, ଗଜେନ୍ଦ୍ର ମୋକ୍ଷଣ, ବିଭିନ୍ନ ମନୁତ୍ତରରେ ହୋଇଥିବା କୁର୍ମ, ମହ୍ୟ, ବାମନ, ଧନ୍ୟତ୍ତର, ହୃଦୟର ଆଦି ଅବତାର; ଅମୃତ ପ୍ରାସ୍ତି ପାଇଁ ଦେବତା ଓ ଦେବତ୍ୟମାନଙ୍କର ସମୁଦ୍ର ମନ୍ଦିନ ଓ ଦେବାସୁର ସଂଗ୍ରାମ ଆଦି ବିଷ୍ଣୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । ନବମ ସ୍କନ୍ଦରେ— ମୁଖ୍ୟତଃ ରାଜବଂଶଗୁଡ଼ିକର ବର୍ଣ୍ଣନା ଅଛି । ଇକ୍ଷକୁଙ୍କର ଜନ୍ମ ଓ ବଂଶ ବିଷ୍ଣୁର, ମହାମା ସୁଦ୍ଧୟମ୍, ଇଲା ଓ ତାରଙ୍କ ଉପାଖ୍ୟାନ ଏଥୁରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଛି । ସୁର୍ଯ୍ୟବଂଶ ବୃତ୍ତାନ୍ତ, ଶଶିଦ ଓ ନୃତ ଆଦି ରାଜବଂଶଗୁଡ଼ିକର ବର୍ଣ୍ଣନା, ସୁକନ୍ୟାମଙ୍କ ଚରିତ, ଶର୍ଯ୍ୟାତି, ଖର୍ବାଙ୍କ, ମାନ୍ଦାତା, ସୌଭରି, ସଗର, ବୃଦ୍ଧିମାନ, କନ୍ଦୁତ୍ସୁର ଓ ଭଗବାନ୍ ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ସର୍ବପାପହାରା ଚରିତ, ନେମିଙ୍କ ଦେହ ତ୍ୟାଗ ଓ ଜନକଙ୍କ ଉପରୁ, ଭୃଗୁବଂଶ-ଶିରୋମଣି ପରଶୁରାମଙ୍କ କ୍ଷତ୍ରିୟ ସଂହାର ମଧ୍ୟ ଏଥୁରେ ଅଛି । ଚନ୍ଦ୍ରବଂଶର ଉପରୁ, ପୁରୁରବା, ଯମାତି, ନହୁଷ, ଦୁଷ୍ଟତ୍ତଙ୍କ ପୁତ୍ର ଭରତ, ଶାନ୍ତିନୁ ଓ ତାଙ୍କ ପୁତ୍ରଙ୍କ

ବର୍ଣ୍ଣନା ମଧ୍ୟ ରହିଛି । ଶେଷରେ ଯପାତିଙ୍କ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ପୁତ୍ର ଯଦୁଙ୍କର ବଂଶ-ବିଷ୍ଣୁର ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । ଦଶମ ସ୍କନ୍ଦରେ— ଏହି ଯଦୁବଂଶରେ ବସୁଦେବଙ୍କ ଶୃହତରେ ଜଗତପତି ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଜନ୍ମ ଶୃହତ, ସେଠାରୁ ଯାଇ ଗୋକୁଳରେ ବାଲ୍ୟଲୀଳା, ସ୍ତରନ୍ୟପାନ କରି ପୁତ୍ରନାର ପ୍ରାଣ ନାଶ ଏବଂ ଶକ୍ତ ଉଞ୍ଜନ ଆଦି ଲୀଳାମାନ ବର୍ଣ୍ଣନ ରହିଛି ।

ଡୃଶ୍ୟବର୍ତ୍ତର ନିଷେଷଣ, ବକାସୁର ଓ ବସ୍ତାସୁର ନିଧନ, ଧେନ୍କୁଳାସୁର, ପ୍ରଳମ୍ବାସୁର ବଧ, ଦାବାନଳ ପାନ, କାଳାୟ ନାଗର ଦମନ, ଅଜଗର କବଳର ନନ୍ଦଙ୍କ ଉଦ୍ଧାର ଉତ୍ୟାଦି ଏଥୁରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । ଏହାପରେ ଗୋପକନ୍ୟାମାନଙ୍କ କାତ୍ୟାୟନି ବ୍ରତ, ଯାଞ୍ଜିକ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କ ପଦ୍ମମାନଙ୍କ ଠାରେ କୃପା, ବ୍ରାହ୍ମଣମାନଙ୍କର ଅନୁତାପ. ଗୋବର୍ଭନ ଧରଣ, ଇନ୍ଦ୍ର ଓ କାମଧେନୁ ସୁରଭିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯଞ୍ଜାତିଷେକ ଏବଂ ରାତ୍ରିରେ ଗୋପାଙ୍ଗନଙ୍କ ସହିତ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ରାସ କ୍ରୀଡ଼ା ବର୍ଣ୍ଣନା ରହିଛି । ଏହାପରେ ଶଙ୍ଖଚୂଡ଼ ବଧ, ଅରିଷ୍ଣାସୁର ଓ କେଶୀ ଦୈତ୍ୟର ବଧ, ଅକୁର ବୃଦ୍ଧାବନକୁ ଆଗମନ, ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଓ ବଳରାମଙ୍କ ମଥୁରାକୁ ଗମନ ଏବଂ କୃଷ୍ଣ ବିରହରେ ବ୍ରଜଗୋପମାନଙ୍କର ବିଳାପ, ରାମକୃଷ୍ଣ ଦୁହେଁ ମଥୁରା ନଗରୀ ଭ୍ରମଣ ଏବଂ ସେଠାରେ କୁବଳ୍ୟାପାଡ଼ ଗଜ, ମୁଣ୍ଡିକ, ଚାଣ୍ଡୁର ଓ କଂସ ଆଦିଙ୍କୁ ବଧ କରିଥିଲେ । ଭଗବାନ କୃଷ୍ଣ ଶୁରୁ ସାଦୀପନିଙ୍କ ମୃତ ପୁତ୍ରକୁ ଉଦ୍ଧାର କରିଥିଲେ । ଯେତେବେଳେ ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମଥୁରାରେ ବାସ କରୁଥିଲେ ସେତେବେଳେ ସେ ଉଦ୍ଧବ ଓ ବଳରାମଙ୍କ ସହିତ ମିଶି ଯଦୁବଂଶାୟମାନଙ୍କର ପ୍ରିୟ କାର୍ଯ୍ୟମାନ କରିଥିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ଜରାସନ୍ଧ ଅନେକ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ସହ ବହୁଥର ଆକ୍ରମଣ କରିଥିଲେ । ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସେହି ସେମାଙ୍କୁ ବଧ କରିଥିଲେ । ଏହାପରେ ସେ କାଳ ଯବନକୁ ବିନାଶ କଲେ ଏବଂ ଦ୍ୱାରିକାନଗରୀ ନିର୍ମାଣ କରି ସେଠାରେ ବାସ କଲେ । ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସ୍ଵର୍ଗରୁ ପାରିଜାତ ବୃକ୍ଷ ଓ ସୁଧର୍ମା ସଭା ନେଇ ଆସିଥିଲେ ଏବଂ ଯୁଦ୍ଧରେ ଶତ୍ରୁମାନଙ୍କୁ ପରାଜିତ କରି ରୁକ୍ଷିଣୀଙ୍କୁ ହରଣ କରିଥିଲେ । ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପ୍ରାଗ୍ ଜ୍ୟୋତିଷପୁରର ଅଧ୍ୟପତି ନରକାସୁରଙ୍କୁ ବଧ କରି ସେ ବଦୀ କରିଥିବା ରାଜକନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରି ସେମାନଙ୍କ ପାଣି ଶୃହତ କରିଥିଲେ । ଶିଶୁପାଳ, ପୌଣ୍ଡିକ, ଶାଲ୍ମା, ତତ୍ତ୍ଵବକ୍ତ୍ଵ, ଶୃହତାସୁର, ଦ୍ୱିବିଦ, ପୀଠ-ପୌରୁଷ ଓ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କର ନିଧନ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି ଏବଂ ବାରାଣସୀ ନଗରୀର ଦହନ ବିଷୟରେ କୁହାପାଇଛି । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମହାଭାରତ ଯୁଦ୍ଧରେ ପାଣ୍ଡବମାନଙ୍କୁ ନିମିତ୍ତ କରି ପୃଥ୍ବୀର ଭାର ଉତ୍ତାରଣ କରିଥିଲେ ।

ଏକାଦଶ ସ୍କନ୍ଦରେ— ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବ୍ରାହ୍ମଣଶାପକୁ ଆଳ କରି ଯଦୁବଂଶ ସଂହାର କଲେ । ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସ୍ଵଧାମକୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଉଦ୍ଧବଙ୍କୁ ଉପଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଦ୍ୱାଦଶ ସ୍କନ୍ଦରେ— ବିଭିନ୍ନ ଯୁଗରେ ବାସ କରୁଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କ ବ୍ୟବହାର, କଳି ଯୁଗର ଲୋକମାନଙ୍କର ବିପରୀତ ବ୍ୟବହାର, ଚାରିପ୍ରକାର ପ୍ରଳମ୍ବ ଓ ତିନିପ୍ରକାର ଉପରି ବିଷୟ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । ଏହାପରେ ପରାକ୍ରିତଙ୍କ ଦେହତ୍ୟାଗ, ବେଦମାନଙ୍କର ବିଭାଜନ, ମାର୍କଣ୍ଡେୟଙ୍କ ଚରିତ, ଭଗବାନଙ୍କ ଅଙ୍ଗ ଓ ଉପାଙ୍ଗ ଆଦିର ବିନ୍ୟାସ ଓ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଗତି ବିଷୟରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି ।

ଭାଗବତର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ

ପତିତଃ ସ୍କଲିତଶ୍ଵାର୍ତ୍ତଃ ଶ୍ଵୁତ୍ଵା ବା ବିବଶୋ ବ୍ରୂବନ୍ ।
ହରଯେ ନମଃ ଇତ୍ୟକ୍ଷେମ୍ଭୁବ୍ୟତେ ସର୍ବପାତକାତ୍ ॥

ପତିତ, ସ୍କଲିତ, ଆର୍ତ୍ତ, ଶ୍ଵୁତ୍, ବିବଶ ବା ଛିଙ୍କିବା ସମୟରେ “ହରଯେ ନମଃ”— ଉତ୍ସ୍ଵରରେ ଉତ୍ତାରଣ କଲେ ସର୍ବ ପାତକରୁ ମୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ।

ମୃକ୍ଷାଗିରତ୍ବା ହ୍ୟସତୀରସତ୍କଥା
ନ କଥ୍ୟତେ ଯଦ୍ ଭଗବାନଧୋକ୍ଷକଃ ।
ତଦେବ ସତ୍ୟ ତତ୍ତ୍ଵହେବ ମଙ୍ଗଳଂ
ତଦେବ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭଗବଦଗୁଣୋଦିଷ୍ଟମ । ୪୮ ।

ଯେଉଁମାନେ ଅନନ୍ତ ଭଗବାନଙ୍କର ମହିମା ଶ୍ରବଣ କରନ୍ତି ଓ ତାଙ୍କର ନାମ କାର୍ତ୍ତନ କରନ୍ତି, ଭଗବାନ ସେମାନଙ୍କ ହୃଦୟରେ ପ୍ରବେଶ କରି ଯାଆନ୍ତି । ସୂର୍ଯ୍ୟ ଯେପରି ଅନ୍ତକାର ହୁରଣ କରନ୍ତି ଓ ପ୍ରବଳ ବାୟୁ ଯେପରି ମେଘ ଅପସାରିତ

କରିଦିଏ, ସେହିପରି ଉଗବାନ ସେମାନଙ୍କର ସମସ୍ତ ଦୁଃଖ ଦୂର କରିଦିଅଛି । ଯେଉଁ ବାକ୍ୟଗୁଡ଼ିକରେ ଉଗବାନ ବିଷ୍ଣୁ ବର୍ଣ୍ଣତ ହୋଇ ନାହାନ୍ତି ସେହିସବୁ ବାକ୍ୟ ମିଥ୍ୟା, ଅସତ୍ୟ ଓ ଅସତ୍କଳିତା । କିନ୍ତୁ ଯେଉଁ ବାକ୍ୟମାନଙ୍କରେ ଉଗବାନଙ୍କ ଶୁଣ ବର୍ଣ୍ଣତ ହୋଇଛି ତାହାହିଁ ସତ୍ୟ, ତାହାହିଁ ମଙ୍ଗଳମଧ୍ୟ ଓ ତାହାହିଁ ପବିତ୍ର । ଯେଉଁ ବଚନ ଦ୍ୱାରା ଉଗବାନଙ୍କ ପରମ ପବିତ୍ର ଯଶୋଗାନ କରାଯାଇଥାଏ ତାହା ପରମ ରମଣୀଯ, ରୁଚିକର ଓ ପ୍ରତି କ୍ଷଣରେ ନୃତ୍ୟ ଭଲି ଜଣାପଡ଼େ । ତଦ୍ୱାରା ମନରେ ଅନ୍ତ କାଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆନନ୍ଦର ମହୋସ୍ତବ ଅନୁଭୂତ ହୁଏ । ମନୁଷ୍ୟର ସମୁଦ୍ର ପରି ବିଶାଳ ଶୋକ ସେହି ବଚନ ପ୍ରଭାବରେ ଚିରକାଳ ପାଇଁ ଶୁଣ ହୋଇଯାଏ । ରସ, ଭାବ ଓ ଅଳକାର ଆଦି ଯୁଦ୍ଧ ବାଣୀରେ ଯଦି ଜଗତ ପବିତ୍ରକାରୀ ଉଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ଯଶୋଗାନ କରାଯାଇ ନଥାଏ ତେବେ ତାହା କେବଳ କାକତୁଳ୍ୟ ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କର ରୁଚିକର ହୋଇଥାଏ । ହଂସ ତୁଳ୍ୟ ଜ୍ଞାନମାନଙ୍କର ସେଥିରେ ରୁଚି ଜନ୍ମେ ନାହିଁ । ଯେଉଁଠାରେ ଉଗବାନ ଅବୁତ କାର୍ତ୍ତି ହୁଅଛି ସେହିଠାରେ ହିଁ ନିର୍ମଳ ହୃଦୟ ବିଶିଷ୍ଟ ସାଧୁମାନେ ବାସ କରନ୍ତି । ଯେଉଁ ରଚନାରେ ସୁନ୍ଦର ଶୈଳୀ ନାହିଁ ଏବଂ ଯାହା ବ୍ୟାକରଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦୋଷମୁକ୍ତ, ସେଥିରେ ପ୍ରତି ଶ୍ଲୋକରେ ଯଦି ଉଗବାନଙ୍କର ନାମ ଓ ଯଶ କିର୍ତ୍ତି ହୋଇଥାଏ, ତେବେ ତାହା ଲୋକଙ୍କର ସମସ୍ତ ପାପ ବିନାଶକ । ସତ୍ୟପୁରୁଷମାନେ ସେହି ବାଣୀକୁ ଶ୍ରବଣ କରନ୍ତି, ଗାନ କରନ୍ତି ଓ କାର୍ତ୍ତନ କରନ୍ତି । ବ୍ରହ୍ମ ଜ୍ଞାନ ମୋକ୍ଷ ପ୍ରାପ୍ତିର ସାଧନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ, ତାହା ଯଦି ଉଗବତ୍ ଭକ୍ତି ରହିତ ହୋଇଥାଏ, ତେବେ ତାହା ଶୋଭାପାଏ ନାହିଁ । ସେହିପରି ଯେଉଁ କର୍ମ ଶ୍ରୀଉଗବାନଙ୍କ ୦ରେ ଅର୍ପଣ କରାଯାଇ ନଥାଏ, ତାହା ସର୍ବୋତ୍ତମ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତାହା ଜୀବର କର୍ମବନ୍ଧନର କାରଣ ହୋଇଥାଏ ।

ଉଗବତ ମାହାତ୍ମ୍ୟ

ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣ ପାଦପଦ୍ମ ଅବିଷ୍ଟି କୁମେ ଅଭଦ୍ର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କ୍ଷୟ ହୋଇ ମଙ୍ଗଳ ବିଷ୍ଣାରିତ ହୁଏ ଏବଂ ତଦ୍ୱାରା ଚିରଶୁଦ୍ଧି ଓ ପରମାତ୍ମ ଭକ୍ତି ଉଦ୍‌ଦିତ ହେଏ, ପୁଣି ବିଜ୍ଞାନ ଓ ବିରାଗ ଯୁଦ୍ଧ ଜ୍ଞାନ ଉଦୟ ହୁଏ । ଯେ ଏହି ଶ୍ରବଣ ଏକଶ୍ଲୋକ, ଅର୍ଦ୍ଧଶ୍ଲୋକ,

ଏକପାଦଶ୍ଲୋକ ବା ଅର୍ଦ୍ଧପାଦ ଶ୍ଲୋକ ଶ୍ରବଣପୂର୍ବକ କ୍ଷଣକାଳ ଶ୍ରବଣ କରନ୍ତି, ସେ କୃଷ୍ଣ ଭକ୍ତି ଲାଭ କରନ୍ତି । ବ୍ରାହ୍ମଣ ଏହି ଶ୍ରବଣ ପାଠକଲେ ପ୍ରଞ୍ଚ ଲାଭ କରନ୍ତି, କ୍ଷତ୍ରୀୟ ପାଠକଲେ ସମ୍ବାଧପୂର୍ଥୀ ଲାଭ କରନ୍ତି, ବୈଶ୍ୟ ପାଠକଲେ ନିଧ୍ୟପତି ହୁଅଛି ଏବଂ ଶୁଦ୍ଧ ପାଠକଲେ ସମସ୍ତ ପାତକରୁ ମୁକ୍ତ ହୁଅଛି ।

ପୂରାଣସଂହିତାମଧ୍ୟୀ ପ୍ରୟତୋ ଦ୍ଵିତୀୟ ।
ପ୍ରେକ୍ଷଣ ଭଗବତ ଯତ୍ତ ତେ ପଦଂ ପରମ ବ୍ରଜେତ ॥

ଏହି ସଂହିତାକୁ ପାଠ କଲେ ବ୍ରାହ୍ମଣମାନେ ରତ୍ନ ବେଦ, ଯଜ୍ଞବେଦ ଓ ସାମବେଦ ଅଧ୍ୟନର ଫଳ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଅଛି ଏବଂ ମଧୁକୁଳ୍ୟା, ଦୁର୍ଗକୁଳ୍ୟା ଓ ଘୃତକୁଳ୍ୟା ଦାନର ପୁଣ୍ୟ ଫଳ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ଥାଆନ୍ତି ।

ନମସ୍କରେ ଉଗବତେ ବାସୁଦେବାୟ ସାକ୍ଷିଣେ ।
ଯ ଇଦଂ କୃପଯା କ୍ଷେତ୍ରରକ୍ଷେ ମୁମ୍ବନେ । ୨ ଠ
ଯୋଗୀଦ୍ଵାୟ ନମସ୍କରେ ଶୁକାୟ ବ୍ରହ୍ମରପିଣେ ।
ସଂପାରସର୍ପଦିଷ୍ଟଂ ଯୋ ବିଷ୍ଣୁରାତମୟତ୍ । ୨ ୧

ସର୍ବସାକ୍ଷୀ ଉଗବାନ ବାସୁଦେବ କୃପାକର ମୋକ୍ଷାତିଲାକ୍ଷୀ ବ୍ରହ୍ମକୁ ନିମିତ୍ତ କରି ଏହି ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭାଗବତ ମହାପୁରାଣ ଉପଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ଆମେ ସେହି ଉଗବାନ ବାସୁଦେବକୁ ନମ୍ବାର କରନ୍ତୁ । ରାଜର୍ଷ ପରାକ୍ରିତକୁ ସଂପାରସର୍ପ ଦଶନ କରିଥିଲା । ଯୋଗୀଦ୍ଵାୟ ବ୍ରହ୍ମ-ସ୍ଵରୂପ ଶାଶୁକଦେବ ଏହି ଶ୍ରୀମଦ୍ଭାଗବତ ଶୁଣାଇ ପରାକ୍ରିତକୁ ମୁକ୍ତି ପଥ ଦେଖାଇଥିଲେ । ଆମେ ସେହି ଯୋଗୀଦ୍ଵାୟ ଶୁଣଦେବକୁ ନମ୍ବାର କରନ୍ତୁ ।

ପୃଥ୍ବୀ, ପୁରୁରବା ପ୍ରଭୃତି ମହା ମହା ରାଜାଗଣ ଲୋକସମାଜରେ ଯଶ ବିଷ୍ଣାର କରି ପରଲୋକ ଗମନ କରିଅଛନ୍ତି । ସେହି ରାଜାମାନଙ୍କର କଥା ଯାହା ପ୍ରଥମ ଦ୍ୱିତୀୟ ନବମ ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ବର୍ଣ୍ଣନା ରହିଛି ତାହା କେବଳ ବିଭୂତି ମାତ୍ର- ପରମାର୍ଥ ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କର ଇତିହାସ ସକଳ ଜୀବ ହୃଦୟରେ ଜ୍ଞାନ ବୈରାଗ୍ୟ ଉପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କରେ- ଯାହା ଭକ୍ତିର ଅଙ୍ଗ ମାତ୍ର । ଏହି ଶ୍ରବଣରେ ଅମଙ୍ଗଳମୁଁ କୃଷ୍ଣ ଶୁଣାନ୍ତବାଦ ଯାହା ବର୍ଣ୍ଣତ ହୋଇଅଛି ତାହାହିଁ କେବଳ ଅମଳ କୃଷ୍ଣଭକ୍ତି ଲାଭେଇ ବ୍ୟକ୍ତି ନିତ୍ୟ ଶ୍ରବଣ କରିବେ ।

॥ ହରିବୋଲ ॥

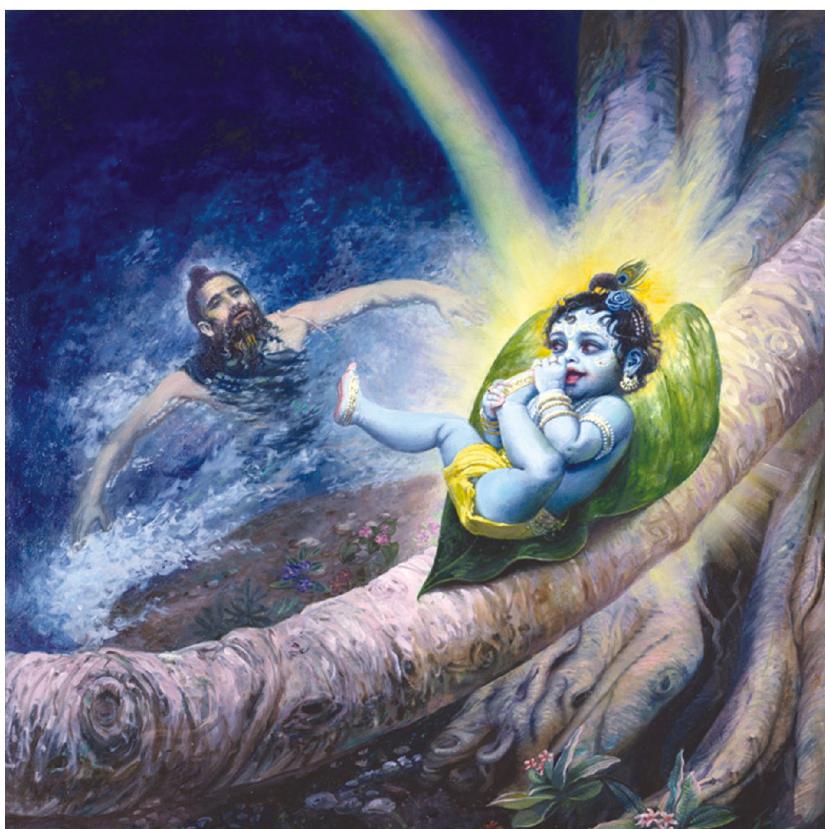

ମାର୍କଣ୍ଡେୟ ରଷି ଚିରଞ୍ଜିବୀ- ତାଙ୍କ କଥା ନୃସିଂହ ପୁରାଣରେ ଓ ପଦ୍ମ ପୁରାଣରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଅଛି । ନୃସିଂହ ପୁରାଣ ଅନୁଯାୟୀ- ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ପୁତ୍ର ଭୂଗୁ, ଭୂଗୁଙ୍କ ପୁତ୍ର ଧାତା ଏବଂ ଧାତାଙ୍କ ପୁତ୍ର ମୃକଶୁ- ତ୍ରିକାଳଦର୍ଶୀ ଥିଲେ । ମୃକଶୁ ଜାଣିପାରିଲେ- ଏହି ପୁତ୍ରର ଦ୍ୱାଦଶବର୍ଷ ବୟସରେ ମୃତ୍ୟୁ ହେବ । ସେଥରେ ସେ ଅତିଶ୍ୟ ମ୍ରିଯ଼ମାଣ ହେଲେ । ଥରେ ମାର୍କଣ୍ଡେୟ ପିତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ଦୁଃଖର କାରଣ ଜିଜ୍ଞାସା କରିବାରୁ ସେ ପୁତ୍ରର ମୃତ୍ୟୁ କଥା ଯେପରି ଜାଣିଥିଲେ, ସେହିପରି କହିଲେ ।

ମାର୍କଣ୍ଡେୟ ଏକଥା ଶୁଣି ପିତାଙ୍କୁ କହିଲେ, ଆପଣଙ୍କର କିଛି ଶୋକ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକ ନାହିଁ । ମୁଁ

ଏପରି କରିବି ଯେ, ଯଦ୍ବାରା ମୃତ୍ୟୁକୁ ପରାଜୟ କରି ଚିରଞ୍ଜିବୀ ହୋଇପାରିବି । ମାର୍କଣ୍ଡେୟ ମୁନି ପିତାମାତାଙ୍କୁ ଆଶ୍ୱାସନା ଦେଇ ଉପସ୍ୟା ନିମିତ୍ତ ବନକୁ ଗମନ କଲେ ଏବଂ କଠୋର ଉପସ୍ୟା ଦାରା ଭଗବାନ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରି ଚିରଞ୍ଜିବୀ ହେଲେ ।

ପଦ୍ମପୁରାଣ ଉଚ୍ଛିତ ଅନୁଯାୟୀ- ମହାମୁନି ମୃକଶୁ ପୁତ୍ରର ସ୍ଵର୍ଗାୟ ବିଶ୍ୱ ଜାଣି ତା’ର ଉପନୟନ କରି ତାଙ୍କୁ କହିଲେ- “ତୁମେ ରଷିମାନଙ୍କୁ ଅଭିବାଦନ (ପ୍ରଶାମ) କର ।” ମାର୍କଣ୍ଡେୟ ତାହା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଉତ୍ୟବସରରେ ସପୁର୍ଣ୍ଣଗଣ ସେଠାରେ ଆସି ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ ।

ମାର୍କଣ୍ଡେୟ ଉଚ୍ଛିତ୍ୟ ଭାବରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଅବନତ ମନ୍ତ୍ରକରେ ପ୍ରଶାମ କଲେ । ସପୁର୍ଣ୍ଣଗଣ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ‘ତୁମେ ଚିରାୟୁ ହୁଆ’ କହି ତାଙ୍କୁ ଆଶ୍ୱାର୍ବାଦପ୍ରଦାନ କଲେ । ପରେ ରଷିଗଣ ମାର୍କଣ୍ଡେୟଙ୍କର ଅଜ୍ଞାୟୁଷ କଥା ଜାଣିପାରି ଚିତ୍ତିତ ହେଲେ । ସେମାନେ ବାଳକଙ୍କୁ ସଂଗରେ ନେଇ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ନିକଟରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ । ବ୍ରହ୍ମା ସପୁର୍ଣ୍ଣଙ୍କ ନିକଟରୁ ସମସ୍ତ କଥା ଶୁଣି ମାର୍କଣ୍ଡେୟଙ୍କୁ ଦୀର୍ଘାୟୁ ପ୍ରଦାନ କଲେ ।

ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭାଗବତ ଅନୁଯାୟୀ- ମାର୍କଣ୍ଡେୟ ରଷି ଉପସ୍ୟା ଦାରା ନର ନାରାୟଣ ରୂପୀ ଭଗବାନ ଶ୍ରୀହରିଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରି ତାଙ୍କର ମାୟା ଦେଖିବା ନିମିତ୍ତ ଲଜ୍ଜା ପ୍ରକାଶ କଲେ । ନରନାରାୟଣରୂପୀ ଭଗବାନ ତଥାସ୍ତୁ କହି ବଦ୍ରିକା ଆଶ୍ୱମକୁ ଗମନ କଲେ । ଏହି କଷ୍ଟରେ ଭଗବାନଙ୍କ ମାୟାର ପ୍ରଭାବରେ ପ୍ରଲୟ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲା । ଭୂଗୁକୁଳଶ୍ରେଷ୍ଠ ମାର୍କଣ୍ଡେୟ

ରଷି ଏକାକି ପ୍ରଲୟ ସମୁଦ୍ରରେ ବିଚରଣ କରି ବଚପନ୍ତ୍ରାୟୀ ବାଳଗୋପାଳଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କଲେ । ଶିଶୁଙ୍କ ଦର୍ଶନ କରିବା ନିମିତ୍ତ ମାର୍କଣ୍ଡେୟ ତାଙ୍କର ନିକଟର ହେବାରୁ ଶିଶୁର ଶାସବାୟ ଦାରା ଆକୃଷ ହୋଇ ଶିଶୁର ଶରୀରରେ ପ୍ରବିଷ୍ଟ ହେଲେ । ଶିଶୁର ଶରୀର ଅଭ୍ୟନ୍ତରରେ ପ୍ରଲୟର ପୂର୍ବକାଳର ସୁନ୍ଦର ବିଶ୍ଵକୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇ ଅଭ୍ୟନ୍ତ ବିସ୍ଥିତ ଓ ମୋହିତ ହେଲେ । ଏହିପରି ଭାବରେ ନିଷ୍କଳ ବିଶୁ ଦର୍ଶନ କରି ଶିଶୁର ପ୍ରଶାସ ବାୟୁର ବେଗରେ ସେ ପୁନର୍ବାର ପ୍ରଲୟ ସାଗରରେ ନିମଞ୍ଜିତ ହେଲେ । ଏହାପରେ ଭଗବଦ୍ ଲଜ୍ଜାରେ ଭଗବାନଙ୍କର ମାୟା ଦାରା ସୃଷ୍ଟ ପ୍ରଲୟ ଅନ୍ତର୍ହିତ ହୋଇଗଲା । ଏବଂ ପୂର୍ବପରି ନିଜ ଆଶ୍ୱମରେ ନିଜକୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ । ନାରଦ ମୁନିଙ୍କ ପରାମର୍ଶରେ ମହାରାଜ ଯୁଧୁଷ୍ଟିର ମାର୍କଣ୍ଡେୟ ରଷିଙ୍କ ନିକଟରୁ ଭଗବାନ ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ମହାପ୍ରଭୁ ଲୀଳା ଶ୍ରବଣ କରିଥିଲେ ।

-ଶ୍ରୀବାମନ

Regd. No. 34210/79, Postal Regd. No. - BN/52/18-20

